

372.12
๑๕๕๕
๘๙

ปัจจัยที่จำแนกความแตกต่างมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ใบระดการึกษา ๘

ปริญญาโท

ของ

วิเชียร ประการณ

21 ส.ค. 2528

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้า

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

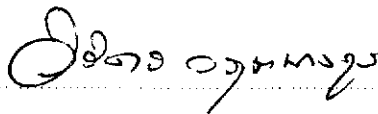
มีนาคม 2528

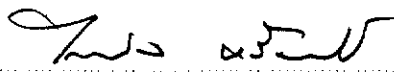
ลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

158370

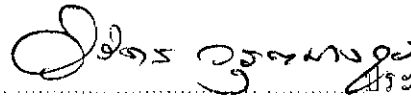
คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษากามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

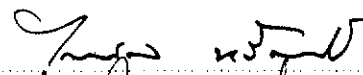
คณะกรรมการที่ปรึกษา

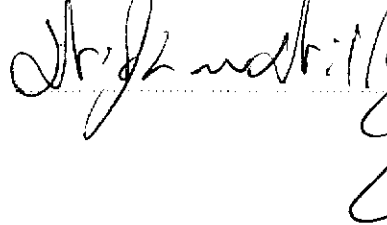
 ประธาน

 กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

 ประธาน

 กรรมการ

 กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร วรุทบางกูร และรองศาสตราจารย์ ดร. ไพศาล หวังพานิช ประธานและกรรมการควบคุม ปริญญานิพนธ์ ซึ่งให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องอย่างใกล้ชิดมาโดยตลอด รวมทั้ง รองศาสตราจารย์ ดร. สำเริง บุญเรืองรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจุม รอดประเสริฐ และ ดร. ศักดิ์สิทธิ์ ชัยทศิยาสุวรรณ ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จาก คณะกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 9 ท่าน ในการพัฒนาเครื่องมือ เลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัดในเขตการศึกษา 8 หัวหน้าการประถมศึกษา อำเภอที่มีโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ทุกจังหวัด ศึกษานิเทศก์อำเภอ และอาจารย์ประโชติ สมฤทธิ์ คุณอาทิตย์ เรืองวุฒิ คุณสมศักดิ์ วุฒิสารวิฑณา คุณเสรี สุภาวรรณ คุณสายสมร อินท๊ะสาร ที่ช่วยเหลือและ อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ครู อาจารย์ และผู้บริหารโรงเรียนที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสำรวจและตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี รวมทั้ง คุณวสันต์ - คุณอุษฎี สรรประดิษฐ์ คุณวราภรณ์ เศษะวัฒน์เศรษฐ์ ที่ช่วยทำปก และตรวจทานปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ คุณอาแก้ว - คุณอาแดง ปรารมภ์ ผู้ให้ความอนุเคราะห์ ทุนทำปริญญานิพนธ์ คุณค่าและประโยชน์ที่สิ่งมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเพื่อระลึกถึง พระคุณของ คุณพ่อ คุณแม่ ครู อาจารย์ ผู้มีพระคุณยิ่งในฐานะผู้วางรากฐานการศึกษาของ ผู้วิจัย

วิเชียร ปรารมภ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
องค์ประกอบ หน้าที่ และขอบข่ายงานของโรงเรียนประถมศึกษา	10
การพัฒนาโรงเรียน และเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา	13
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียนให้เข้าเกณฑ์มาตรฐาน	16
ปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียน	18
ปัจจัยด้านครู	20
ปัจจัยด้านการบริหารโรงเรียน	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
สรุปหลักการและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
สมมุติฐานการวิจัย	39
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	40
ประชากร	40
กลุ่มตัวอย่าง	40
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	42
การสร้างเครื่องมือ	49

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การจัดกระทำข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูลและสิ่งที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
ตัวแปรต้นที่เป็นปัจจัยจำแนกความแตกต่างมาตรฐาน	
โรงเรียนประถมศึกษา	64
ลำดับความสำคัญของตัวแปรต้นที่เป็นปัจจัยจำแนกความแตกต่าง	
มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา	70
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	73
ความมุ่งหมายในการศึกษากันคว้า	73
กลุ่มตัวอย่าง	73
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	73
การวิเคราะห์ข้อมูล	75
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
อภิปรายผล	77
ข้อเสนอแนะ	98
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	104
บรรณานุกรม	105
ภาคผนวก	111

ภาคผนวก ก. รายชื่อคณะกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งให้ความอนุเคราะห์ พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	112
ภาคผนวก ข. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	114
ภาคผนวก ค. ผลการวิเคราะห์ STEPWISE DISCRIMINANT ANALYSIS	146
ภาคผนวก ง. รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	161

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาโรงเรียน	17
2	กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	41
3	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	50
4	ความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น	57
5	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการทดสอบความแตกต่าง ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละตัวแปร	62
6	สรุปตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการ และค่า ของตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการ	65
7	ความสัมพันธ์จำแนกกลุ่มของตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการ	67
8	ความมีนัยสำคัญทางสถิติของสมการจำแนกกลุ่ม	68
9	ตัวแปรที่ถูกคัดออกจากสมการ	70
10	ลำดับความสำคัญของตัวแปรในสมการจำแนกกลุ่ม	71
11	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล STEP 1	147
12	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล STEP 2	148
13	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล STEP 3	149
14	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล STEP 4	150
15	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล STEP 5	151
16	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล STEP 6	152
17	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล STEP 7	153
18	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล STEP 8	154
19	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล STEP 9	155

ตาราง

หน้า

20	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล STEP 10	.....	156
21	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล STEP 11	.....	157
22	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล STEP 12	.....	158
23	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล STEP 13	.....	159
24	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล STEP 14	.....	160

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภูมิของระบบ	13
2 แผนภูมิของระบบโรงเรียน	14
3 แผนภูมิรูปแบบการวิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา	32
4 แผนภูมิแสดงรายละเอียดในปัจจุบันต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อสัมฤทธิ์ผล ทางการเรียนของนักเรียน	34

ภูมิหลัง

การประถมศึกษา เป็นการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานที่รัฐจัดไว้ด้วยพระราชบัญญัติโดยไม่คิดค่า
ให้จ่ายใด ๆ ทั้งนี้เพื่อฝึกอบรมให้ผู้เรียน มีความรู้ ความสามารถขั้นพื้นฐาน สามารถอ่านออก
เขียนได้ คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ ให้รัฐจัดมาเอาความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำ
วันได้อย่างเหมาะสมและมีเวลาว่าง

รูปแบบในการใช้การศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายดังกล่าว รัฐได้
ดำเนินการในลักษณะระบบโรงเรียน ปัจจุบันมีโรงเรียนประถมศึกษาทั้งสิ้น 33,268 โรงเรียน
ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 30,548 โรงเรียน
คิดเป็นร้อยละ 92.10 นอกจากนี้เป็นโรงเรียนการศึกษาคีรีเขต โรงเรียนสาธิต โรงเรียน
สงเคราะห์ และโรงเรียนที่ดำเนินการโดยท้องถิ่น จำนวน 1,002 โรงเรียน หรือร้อยละ 3.01
และเป็นโรงเรียนราษฎร์ ที่อยู่ในความควบคุมของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
1,625 โรงเรียน หรือร้อยละ 4.89 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 2525 : 48-51)

จากรายงานการวิจัยและประเมินผลประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2526 : 3-8,
158) ได้กล่าวถึงการศึกษาองค์ประกอบประสิทธิผลของการประถมศึกษา 4 องค์ประกอบ
ซึ่งได้แก่ โอกาสการเข้ารับการศึกษากลไกการจัดการประถมศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชน และสัมฤทธิ์ผลของนักเรียน โดยการเปรียบเทียบประสิทธิผลของโรงเรียน
ประชาบาล โรงเรียนเทศบาล โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนราษฎร์ พบว่า
โรงเรียนประชาบาลมีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและไม่ใช้วิชาการ กับค่าโอกาสเข้าเรียนระดับ
ประถมศึกษา หรือความสามารถบริการประชากรวัยเรียน อยู่ในอันดับสุดท้ายและจัดอยู่ใน
เกณฑ์ต่ำ

สาเหตุที่ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาค่า เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่ทั้ง
กระทรวงกระจายอยู่ในชนบท ประชากรมีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน โรงเรียนมีขนาดเล็ก ขาด

แผนวิสัยทัศน์ การคมนาคมไม่สะดวก ครูมีวุฒิเก่าและขาดประสบการณ์ (ส่วนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2526 : 4) ถึงส่วนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้วิเคราะห์และสรุปว่า ปัญหาที่สำคัญของการประถมศึกษาใน การจัดการ คุณภาพของผู้เรียน และความไม่เสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ 2526 : 79)

จากระบบโครงสร้างบริหารการประถมศึกษาปัจจุบัน โรงเรียนถือว่าเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุด เพราะโรงเรียนเป็นผู้นำเอานโยบาย หลักสูตรไปปฏิบัติ ส่วนหน่วยงานต้นสังกัดแต่ละระดับ เป็นหน่วยงานที่คอยดูแล สนับสนุน ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้โรงเรียนได้ทำหน้าที่ของตนอย่างดีที่สุด การดำเนินงานเพื่อที่จะแก้ปัญหาลงการประถมศึกษาใน ส่วนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนดังนี้

1. พยายามเผยแพร่และปลูกฝังให้โรงเรียนตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนและขอให้โรงเรียนได้ทำหน้าที่ของตนอย่างดีที่สุด
2. พยายามจัดหาและจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้โรงเรียนได้มีอาคาร สถานที่ ครู คุรุภัณฑ์ อุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นเพียงพอซึ่งงานที่โรงเรียนจะต้องรับผิดชอบ
3. พยายามสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครู โดยวางหลักเกณฑ์การพิจารณาความดีความชอบ หลักเกณฑ์การลาศึกษาต่อ หลักเกณฑ์การย้ายข้าราชการครู และหลักเกณฑ์การแต่งตั้งข้าราชการครู เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างยุติธรรม นอกจากนี้ยังให้ครูมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน ค่าใช้จ่ายในการไปราชการ เป็นต้น
4. ดำเนินการในการก่อสร้าง จัดหาครุภัณฑ์ให้โรงเรียนได้เป็นไปอย่างถูกต้องทันป้งบประมาณ และจัดหาแบบเรียน เครื่องเขียน เครื่องแบบนักเรียนให้เพียงพอและทันสมัยมีการศึกษา
5. ส่งเสริมและติดตามการดำเนินงานของโรงเรียน โดยการขอให้โรงเรียนได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ได้มีครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ได้มีศึกษานิเทศก์ระดับอำเภอ และมีการจัดทำเครื่องมื่อในการประเมินคุณภาพโรงเรียน ส่งเสริมให้มีการทดลอง วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอีกด้วย

จากแนวทางและทิศทางเหล่านี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้จัดทำโครงการระบุไว้ในแผนพัฒนาการประถมศึกษาเป็นจำนวนมาก โดยเป็นการหาทางที่จะยกฐานะโรงเรียนประเภทใดก็ตามให้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานมากยิ่งขึ้น ซึ่งแนวทางส่งเสริมการจัดโครงการโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติโครงการหนึ่งที่น่าสนใจ สริมคุณภาพของโรงเรียนประถมศึกษา ก็คือ การจัดการโรงเรียน

การจัดการประเภทโรงเรียน เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวันประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นผู้วางหลักเกณฑ์ กำหนดปฏิทิน สร้างแบบประเมินและคู่มือการประเมิน แล้วมอบให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ โดยให้ทำการประเมินเพื่อคัดเลือกเอาโรงเรียนที่พัฒนาปรับปรุงได้ดีอยู่ในด้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียน งานวิชาการ การบริหารโรงเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทำการประเมินทั้งในระดับกลุ่มโรงเรียน อำเภอ จังหวัด ตามลำดับ จนกระทั่งคณะกรรมการประเมินผลตัดสินให้โรงเรียนดีเด่นระดับจังหวัด 1

โรงเรียน และที่เกินรองลงไปอีก 2 โรงเรียน ส่งต่อสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อประกาศนิตยทั้งประเทศและมอบรางวัลในวันประถมศึกษาแห่งชาติ

การที่โรงเรียนชนะเลิศการประกวดเป็นโรงเรียนดีเด่น เป็นหนึ่งในจำนวนหลายร้อยโรงเรียนของแต่ละจังหวัด ย่อมชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนได้ทำการพัฒนาโดยวิธีวิธีการที่เหมาะสมไม่ว่าการดำเนินงานและให้ทรัพยากรกันจากที่นั้น จึงสามารถพัฒนาให้คุณภาพของโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์สูง เป็นโรงเรียนที่มีมาตรฐานสูง โครงการประเภทโรงเรียนนี้ หากได้ดำเนินการไปเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่องและมีการปรับปรุงหลักเกณฑ์ให้รัดกุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียนประถมศึกษาแล้ว ก็จะเป็นการส่งเสริมให้โรงเรียนทั่วไปพยายามที่จะพัฒนาได้มากขึ้น เพื่อให้เป็นตัวแทนระดับกลุ่มโรงเรียน ระดับอำเภอ และที่ได้ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนดีเด่นเป็นจังหวัดของจังหวัดในที่สุด กิจกรรมนี้เป็นส่งเสริมโรงเรียนทั่วไปได้ปรับปรุงเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของการประถมศึกษาโดยส่วนรวมด้วย

นับตั้งแต่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดประกวดโรงเรียน

เมื่อปีการศึกษา 2524 เป็นต้นมา ทำให้มีโรงเรียนที่มีมาตรฐานสูงเพิ่มขึ้นจังหวัดละ 1 โรงเรียน ต่อปี แต่ในขณะเดียวกัน ก็ยังมีโรงเรียนอีกเป็นจำนวนมากที่มีมาตรฐานต่ำ หรือยังไม่สามารถพัฒนาได้ความเกณฑ์มาตรฐาน อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนในกลุ่มนี้ ยังขาดปัจจัยและวิธีการจัดการที่เลื้ออำนวยการพัฒนาโรงเรียนก็ น่าจะเป็นได้

ผู้วิจัยเชื่อว่า หากได้ศึกษาเปรียบเทียบให้ลึกซึ้งถึงปัจจัยและวิธีการจัดการในโรงเรียนมาตรฐานสูง กับโรงเรียนมาตรฐานต่ำ โดยศึกษาจากโรงเรียนที่มีขนาดและสภาพแวดล้อมบางประการที่ใกล้เคียงกัน ก็จะช่วยให้ได้คำตอบเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียน ที่เป็นตัวจำแนกหรือสามารถอธิบายความแตกต่างระหว่างโรงเรียนมาตรฐานสูง กับโรงเรียนมาตรฐานต่ำ อันจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมปัจจัยที่โรงเรียนมาตรฐานต่ำยังขาดอยู่ เพื่อจะได้พัฒนาให้ก้าวหน้าขึ้น

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาปัจจัยที่จำแนกความแตกต่างระหว่างโรงเรียนมาตรฐานสูง กับโรงเรียนมาตรฐานต่ำ

ความสำคัญของงานศึกษาค้นคว้า

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้เกิดความปัจจัยที่สำคัญในการบริหารโรงเรียนได้เจริญก้าวหน้าได้เป็น โรงเรียนมาตรฐานสูง ซึ่งจะเห็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนระดับสูงและผู้บริหารโรงเรียนจะร่วมกันจัดการ ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยที่เป็นตัวจำแนกความต่างโรงเรียนให้ดีขึ้น เพื่อจะได้ให้โรงเรียนที่มีระดับต่ำกว่าสูงขึ้น

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัจจัยที่จะเป็นตัวจำแนกความแตกต่างมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาระดับคือ โรงเรียนมาตรฐานสูง กับโรงเรียนมาตรฐานต่ำ โดยศึกษาในรายละเอียดของปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียน ครู และการบริหารโรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1 กลุ่มโรงเรียนมาตรฐานสูง ศึกษาจากครูและผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนดีเด่นของแต่ละจังหวัดในเขตการศึกษา ๒ ซึ่งเลือกมาจากประกาศสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2.2 กลุ่มโรงเรียนมาตรฐานต่ำ ศึกษาจากครูและผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนมาตรฐานต่ำ ทั้งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเป็นผู้คัดเลือกให้จากโรงเรียนที่มีขนาดและตั้งอยู่ในเขตอำเภอเดียวกันกับโรงเรียนดีเด่นของแต่ละจังหวัด ในเขตการศึกษา ๘

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ ปัจจัยที่จำแนกความแตกต่างมาตรฐานโรงเรียน 17 ปัจจัย คือ

- 3.1.1 คุณวุฒิและการศึกษา ของผู้บริหาร
- 3.1.2 ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร
- 3.1.3 ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของผู้บริหาร
- 3.1.4 มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร
- 3.1.5 คุณวุฒิและการศึกษามารวมของครู
- 3.1.6 ความสามารถในการสอนของครู
- 3.1.7 ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียนของครู
- 3.1.8 ขวัญและกำลังใจของครู

3.1.9 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน

3.1.10 การนำใช้วัสดุ

3.1.11 การมีเศษภายในโรงเรียน

3.1.12 การจัดบริการสวัสดิการนักเรียน

3.1.13 การจัดกิจกรรมนักเรียน

3.1.14 ความสัมพันธ์ทางคำขวัญการศึกษาที่

3.1.15 การลดต้นทุนบริเวณโรงเรียน

3.1.16 ความร่วมมือจากชุมชน

3.1.17 การให้บริการแก่ชุมชน

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ มาตรฐานโรงเรียน
ประถมศึกษา 2 ระดับ คือ

3.2.1 โรงเรียนมาตรฐานสูง

3.2.2 โรงเรียนมาตรฐานต่ำ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ

2. มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษา หรือระดับ
การจัดการโรงเรียน ซึ่งวัดได้โดยแบบประเมินโรงเรียนดีเด่น หรือเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน
ประถมศึกษา แบบออกเ็บ 2 ระดับ คือ

2.1 โรงเรียนมาตรฐานสูง หมายถึง โรงเรียนดีเด่นซึ่งเป็นโรงเรียน
ที่พัฒนาไปด้วย การเงินและพฤติกรรมของนักเรียน งานวิชาการ การบริหารโรงเรียน
และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อยู่ในเกณฑ์สูงสุดจากการประเมินของคณะกรรมการ
ประกวดโรงเรียน ซึ่งประเมินด้วยแบบประเมินโรงเรียนดีเด่น

2.2 โรงเรียนมาตรฐานต่ำ หมายถึง โรงเรียนที่ยังไม่พัฒนาในด้าน

ผลการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียน งานวิชาการ การบริหารโรงเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประเภทศึกษา หรือเกณฑ์ของแบบประเมินโรงเรียนดีเด่น

3. ปัจจัยที่จำแนกความแตกต่าง (Discriminator Factors) มาตรฐานโรงเรียนประเภทศึกษา หมายถึง ตัวแปร หรือปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียน ที่เป็นตัวจำแนกหรือหาบารอซึ่งบ่งชี้ความแตกต่างมาตรฐานโรงเรียน อันเป็นผลมาจากการพัฒนาซึ่งแตกต่างกัน 2 ระดับ คือ มาตรฐานสูง กับมาตรฐานต่ำ จำนวน 17 ปัจจัย คือ

3.1 คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของผู้บริหาร หมายถึง ระดับการศึกษา และการเข้าร่วมประชุม สัมมนา หรือเข้าร่วมการอบรมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ของผู้บริหาร ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เข้าร่วมประชุม สัมมนา หรือผ่านการอบรมให้นำความรู้ไปปรับปรุงหรือปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

3.2 ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร หมายถึง การที่ผู้บริหารสามารถจัดการ ความสุข คุณะกิจการต่าง ๆ ของโรงเรียนได้ดำเนินไปตามแผนปฏิบัติการได้อย่างถูกต้อง ประหยัดทั้งเวลา แรงงาน พุทธิพิสัย และงานนั้นได้ผลที่สำเร็จตามเป้าหมาย เกิดประโยชน์สูงสุดต่อโรงเรียน

3.3 ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของผู้บริหาร หมายถึง การระหือความผูกพันต่องานในหน้าที่ของตนที่ต้องกระทำให้สำเร็จจุดมุ่งไปตามวัตถุประสงค์ และต้องยอมรับต่อผลของการกระทำที่เกิดขึ้นด้วย

3.4 มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร หมายถึง การรู้จักสร้างสัมพันธ์ทางประหว่างบุคคล รู้จักใช้ความสามารถที่อยู่ในตัวครูแต่ละคน ให้เป็นประโยชน์ต่อภารกิจดำเนินงานของโรงเรียน รู้จักประพฤติตนเป็นที่ยอมรับนับถือ นำคณาจารย์มาทำงานและผูกพันกันทั้งในโรงเรียนและในชุมชนสังคม

3.5 คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของครู หมายถึง ระดับการศึกษาของครู และการเข้าร่วมประชุม สัมมนา หรือเข้าร่วมการอบรมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่โดยมีวัตถุประสงค์ให้ครูที่เข้าร่วมประชุม สัมมนา หรือผ่านการอบรมนำเอาความรู้ไปปรับปรุงหรือปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

3.6 ความสามารถในการสอนของครู หมายถึง ความสามารถของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวางแผนได้ถูกต้อง มีเจตเจต เนิมาพร้อมกับเนื้อหาวิชาที่สอน เน้นการสมกับสภาพที่และสภาพแวดล้อม ประหยัดเวลา แรงจูงใจ ชุมทรัพย์ ขาดใจนักเรียนสนใจเรียน อยากรู้อะไร และเจริญก้าวหน้าทางความรู้ความสามารถที่ระบุไว้ในหลักสูตรประกอบวิชา สุนทรภีกราว 2521

3.7 การรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียนของครู หมายถึง ความมุ่งมั่นและความเอาใจใส่ดูแลต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อความเจริญของของนักเรียน และตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จมุ่งไปตามวัตถุประสงค์ รวมทั้งยอมรับข้อบกพร่องของการกระทำที่เกิดขึ้นด้วย

3.8 ชีวิตและกำลังใจของครู หมายถึง สภาพความสู้สู้และทัศนคติที่ถือสภาพการทำงานและบรรยากาศทั่ว ๆ ไป ซึ่งสรวรรคสิ่งเกิดได้จากการทำงานของครูบุคคลหรือบุคคล หากครูมีขวัญและกำลังใจคืออาจแสดงออกในรูปแบบของภาษาหรือวิธีอื่นที่ใจปัดทำงานเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ จากความสวักดิ์ใจของผู้สอน ความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน การรู้จักใช้ การรู้จักเวลาได้แก่เงา ในทางตรงกันข้ามหากขวัญตกต่ำจะแสดงออกในรูปแบบของความเฉื่อยชา หมดความสวักดิ์ใจ ความหิวจากริชยา เป็นต้น

3.9 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมทั้งที่เอื้อหรือขัดขวางต่อการเรียนที่ ตัวบุคคล บรรยากาศในห้องเรียนและในกลุ่มเพื่อนให้เกิดความสะดวก รามรื่นและอบอุ่น เน้นการส่งเสริมกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้น และสามารถเรียนได้เกิดผลดี

3.10 การใช้หลักสูตร หมายถึง การแปลงหลักสูตรไปสู่การเรียน หรือการนำเอาเนื้อหาสาระ และกิจกรรมที่หลักสูตรกำหนดไว้ไปสู่การเรียน ซึ่งผู้บริหารและครูในฐานะผู้มีบทบาทสำคัญในการใช้หลักสูตร จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และใช้หลักสูตรได้ตรงตามหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างที่หลักสูตรกำหนดไว้

3.11 การมีบทบาทในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของครู ผู้บริหาร ภาริหารโรงเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภายในโรงเรียนของตนโดย

มุ่งปรับปรุงการสอนของครู การพัฒนาหลักสูตร และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและเลือกหน่วยงานที่
การเรียนการสอน ซึ่งจะทำการจัดการเรียนการสอนโดยสะดวกจากประสงค์ของการจัดการ
ศึกษา

3.12 การจัดบริการสวัสดิการนักเรียน หมายถึง การจัดให้ความช่วยเหลือ
นักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การให้ค่ามริทกาเรียนนักศึกษา การส่งเสริมสุขภาพ การปรับปรุง
การให้บริการอาหาร การดูแลรักษาความปลอดภัย การปล่อยเลี้ยงสัตว์ในบริเวณ
โรงเรียน

3.13 การจัดกิจกรรมนักเรียน หมายถึง การจัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมและ
แสดงออกเพื่อเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ ศึกษาการทางความรู้ อบรม
และสติปัญญา

3.14 การดูแลสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนจัดให้มี
พื้นที่เพื่อใช้เป็นที่ว่างต่าง ๆ เช่น บริเวณพักผ่อนหย่อนใจ สนามกีฬา สนามเด็กเล่น ทาง
สัญจรและที่จอดรถสาธารณะ ที่อยู่อาศัย สาธารณูปโภค บริเวณกิจกรรมต่าง ๆ และการจัดให้
เป็นอาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องที่เรียนต่าง ๆ อย่างเพียงพอ

3.15 การยกย่องนักเรียนโรงเรียน หมายถึง การจัดยกย่อง ดูแล หากการ
ปรับปรุง มาตรฐานการศึกษา อาคารสถานที่ ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ ได้มีความความ
ก้าวหน้า เสร็จสร้างบรรยากาศภายใน โรงเรียนให้ก้าวหน้า และเลือกหน่วยงานที่
เรียนการสอน

3.16 ความร่วมมือจากชุมชน หมายถึง การสนับสนุนจากชุมชนในเรื่อง
การจัดกิจกรรม งบประมาณ การเงิน วัสดุ วิทยากร และให้ข้อมูลก่อนดำเนินการเรียน

3.17 การให้บริการแก่ชุมชน หมายถึง การจัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลาง
การศึกษานอกโรงเรียน การบริการ และการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินงานพัฒนา
ชุมชน

4. 1. การเรียนการสอน หมายถึง วิชาแรกที่วางตัวลงงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบ
รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ซึ่งแบ่งตามสภาพภูมิศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และปริมาณ
งานด้านการศึกษา มี 8 จังหวัด ได้แก่ เชียงราย เชียงใหม่ น่าน พะเยา
แพร่ แม่ฮ่องสอน ลำปาง และกาฬสินธุ์

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในขณะนี้จะเป็นการรวบรวมแนวความคิด หลักการ ทฤษฎี ตลอดจนผลงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ อันเป็นสาระสำคัญที่จะนำไปสู่การตั้งสมมุติฐานและวิธีการเป็นการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้จัดลำดับเนื้อเรื่องออกเป็น 5 ตอน ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบ หน้าที่ และขอบข่ายงานของโรงเรียนประถมศึกษา
2. การพัฒนาโรงเรียนและเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา
3. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาโรงเรียนให้เข้าเกณฑ์มาตรฐาน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. สรุปหลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

องค์ประกอบ หน้าที่ และขอบข่ายงานของโรงเรียนประถมศึกษา

โรงเรียนมีฐานะเป็นองค์การทางการศึกษา จากคำนิยามของคำว่า องค์การ ซึ่งหมายถึง คณะบุคคลที่นำรวบกันแล้วแบ่งหน้าที่กันตามความเหมาะสม และสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างงานหน้าที่นั้น ให้บังเกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ (นิพนธ์ สนิต 2523:9) ความความหมายนี้ ชี้ให้เห็นองค์ประกอบที่สำคัญขององค์การ 3 ประการ คือ วัตถุประสงค์ คณะบุคคล และระบบความสัมพันธ์ระหว่างงาน ส่วน กิจนิมิต ปฏิบัติกิจ (กิติมา ปฏิบัติกิจ 2524 : ๒๒ - ๒๔) แบ่งองค์ประกอบขององค์การโดยทั่วไปไว้ ๔ ประการ คือ ความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ คน กระบวนการปฏิบัติงาน และสถานที่หรือศรัทธาอื่น ๆ

องค์การทางการศึกษาหรือโรงเรียน มีองค์ประกอบเช่นเดียวกับองค์การทั่ว ๆ ไป แต่แตกต่างกันในรายละเอียด ซึ่งรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ อาจจำแนกได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของโรงเรียน คือ การผลิตนักเรียนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ มีคุณธรรม สามารถที่จะออกไปประกอบอาชีพ และดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข
2. งานในโรงเรียน ประกอบด้วย ภารกิจการ อนุรักษ์ หน้าที่ การโรงเรียน และนักเรียน

3. กระบวนการปฏิบัติงาน คือ วิธีปฏิบัติที่จะทำให้งานของโรงเรียนก้าวหน้าขึ้นไป ให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

4. ส่วนที่หรือทรัพยากรอื่น ๆ ได้แก่ บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน โรงฝึกต่าง ๆ เงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ และสิ่งแวดล้อมที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน

ในทางปฏิบัติที่จะทำให้งานประกอบขององค์การนี้ภาวะสัมพันธ์กัน โดยให้กระบวนการจัดการกับคน และทรัพยากรให้ดำเนินไปเพื่อวัตถุประสงค์นั้น เป็นกระบวนการบริหาร ซึ่งการบริหารโรงเรียนจะออกมาในรูปของการกำหนดหน้าที่และมอบหมายงานของโรงเรียนไว้ ปรึกษา คัมภีร์ปรารถ (ปรึกษา คัมภีร์ปรารถ 2525 : 159 - 160) ได้กำหนดหน้าที่ของโรงเรียนประเภทศึกษา พอสรุปได้ 4 ประการ คือ

1. ให้การศึกษาแก่สังคมที่ดูบุตรดูหลานทั่วไปซึ่งจะได้รับ มุ่งหมายที่จะเสริมสร้างพัฒนาการเด็กด้วยการอบรม สั่งสอนขั้นพื้นฐาน อันเป็นการศึกษาภาคบังคับแก่เด็กเมืองที่อยู่ในเขตบังคับ
2. ให้การศึกษาตามหลักสูตรประเภทศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ
3. ปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามความเหมาะสมของทฤษฎีการศึกษา ในฐานะที่เป็นสถานที่ราชการหน่วยงานหนึ่ง
4. เป็นแหล่งกลางของชุมชน ทั้งในทางการศึกษาและพัฒนาชุมชน

มอบหมายงานหรืองานบริหารโรงเรียนประเภทศึกษานั้น ได้เป็นต้นคิดการบริหารจำนวนมากแบ่งออกเป็นหมวดหมู่ความรับผิดชอบภายใต้สายแม่เดียวกัน ส่วนใหญ่จะใช้หลักเกณฑ์เดียวกัน จะมีชื่อแยกออกไปบ้างก็เพียงเรียกสั้นกว่านั้น วิจิตร วรุตมางกูร (วิจิตร วรุตมางกูร 2523 : 30 - 71) ได้สรุปว่า งานบริหารโรงเรียนมีงานสำคัญ 6 ประการ คือ งานหลักสูตรและการสอนหรืองานวิชาการ งานบริหารบุคคล งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานงบประมาณและธุรการ งานสร้างควาสามัคคีกับชุมชน

ปัจจุบันงานของโรงเรียนประเภทศึกษา มีกำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประเภทศึกษา พ.ศ. 2523 หมวด 2 ข้อ 5

ว่า การดำเนินงานของโรงเรียนภายในกลุ่ม ได้มีการร่วมมือช่วยเหลือนับสนุนกันทั้งใน
ทางกำลังคนและกำลังทางการเงิน เพื่อให้การปรับปรุงส่งเสริมโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ดังข้อ
ต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2525 : 45)

1. งานวิชาการ
2. งานอาคารสถานที่
3. งานบุคลากร
4. งานกิจการนักเรียน
5. งานธุรการและการเงิน
6. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

งานวิชาการ เป็นงานหลักของโรงเรียน ซึ่งครอบคลุมถึงการเรียนการสอน การ
จัดหาและใช้สื่อการเรียน การจัดบุคลากรทำการสอน การวัดผลประเมินผล การนิเทศ
การศึกษา เป็นต้น

งานอาคารสถานที่ เป็นงานจัดหาอาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียน ที่มุ่งทั้งในด้าน
ประโยชน์ใช้สอย ความสวยงาม ประหยัด และยั่งยืนไปถึงการจัดตั้งเรียน ห้องเรียน
และสนามเด็กเล่น

งานบุคลากร เป็นงานที่เกี่ยวกับการวางแผนจัดคนให้ การจัดหา การอบรม และ
สร้างขวัญกำลังใจของบุคลากร

งานกิจการนักเรียน ได้แก่ การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดบริหาร
การจัดกิจกรรม และงานปกครองนักเรียน

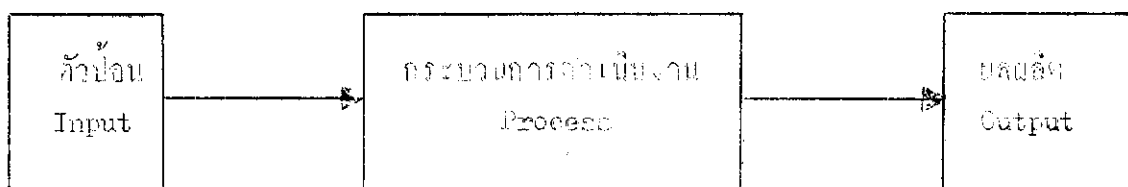
งานธุรการและการเงิน เป็นงานที่จัดขึ้นเพื่อสนับสนุนงานวิชาการหรือการเรียน
การสอน ประถมช่วยงานสารบรรณ งานทะเบียนและรายงาน งานรักษาความปลอดภัย
งานการเงิน พัสดุ และงบประมาณ

งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นงานประชาสัมพันธ์และเสริมสร้าง
ความเข้าใจกัน เพื่อให้ได้เกิดความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และองค์การภายนอก
อื่น ๆ

การพัฒนาโรงเรียนและเกิดมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา

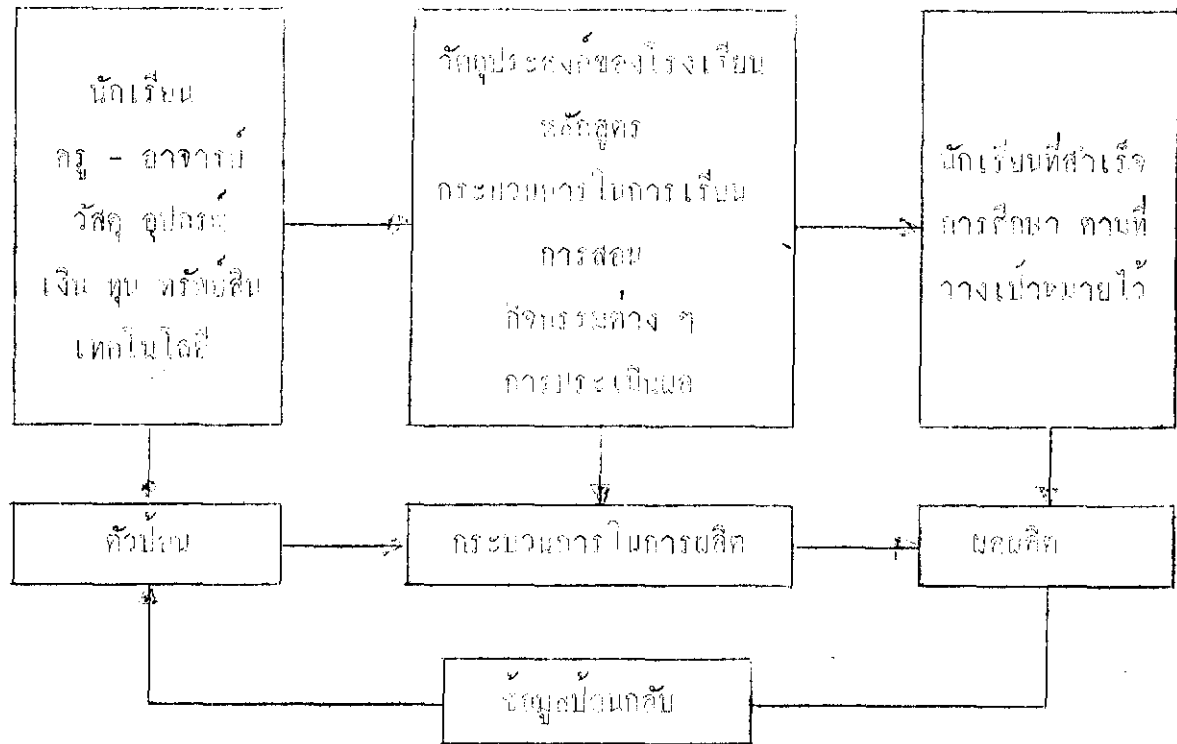
องค์ประกอบของโรงเรียน การกำหนดหน้าที่และขอบข่ายงานของโรงเรียน จัดเป็นหลักการที่กำหนดไว้เป็นแนวทางในการบริหารโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนสามารถวางแผนการพัฒนาโรงเรียนไว้ตรงตามหน้าที่และขอบข่ายงาน

การที่จะรู้ว่าโรงเรียนได้พัฒนาไปมากน้อยเพียงใดนั้น การพิจารณาทำได้ 2 ประเด็น คือ การดูผลที่เกิดขึ้นแล้ว กับตัวรณภูมิปัจจัยและวิธีการว่ามีปัญหาและคุณภาพของผลที่จะทำให้เกิดผลหรือไม่ ซึ่งถ้าพิจารณาโรงเรียนในทุกระบบ (System) ตามที่ คาส และ โรเซนชวิต (Kast & Rosenzweig 1974 : 109) ได้ให้ความหมายของระบบว่า คือ "ส่วนประกอบที่จัดไว้ด้วยกันเป็นระเบียบ เพื่อนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่วางไว้" และได้กำหนดแผนภูมิของระบบไว้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิของระบบ

โรงเรียนในฐานะที่เป็นระบบนี้ สุวรรณี ทวีตผล (สุวรรณี เว็ทผล 2523 : 74 - 75) เสนอตัวระบบโรงเรียนว่า ประกอบด้วย ตัวป้อน ซึ่งหมายถึง นักเรียน วัสดุ อุปกรณ์ ทุน และเทคนิคต่าง ๆ กระบวนการในคราวละถึง (หลักสูตร วิธีสอน) และโปรแกรมต่าง ๆ ที่เด็กจะต้องศึกษาแล้วเริ่ม เมื่อสำเร็จ (จบหลักสูตรแล้ว) ถือเป็นผลผลิตของโรงเรียน และเขียนเป็นแผนภูมิไว้ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิของระบบโรงเรียน

ในการประเมินผลโรงเรียนที่ผ่านมา มีการประเมินทั้ง 2 ประเด็น คือ ส่วน
 ภาวะการดำเนินงานของโรงเรียน จะดูอะไรที่เพิ่มขึ้นแล้ว (Output) โดยการศึกษาเกณฑ์
 ประเมินมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ส่วนหน่วยงานที่ทำงานที่ทางด้านการวางแผนการ
 ศึกษาและนักวิชาการ จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยและวิธีการ (Input & Process)

กองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา (กรมสามัญศึกษา 2523 : คำนำ, 1-4)
 ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา และจัดทำคู่มือการประเมินมาตรฐานขึ้นเพื่อ
 ใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลงานโรงเรียน และใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงโรงเรียน
 ที่เห็นว่ายังไม่ได้มาตรฐานได้มีมาตรฐานสูงขึ้น โดยกำหนดเกณฑ์ประเมินงานด้านต่าง ๆ จึง
 จำนวนได้เป็น 4 หมวด คือ

1. หมวดอาคารสถานที่และอุปกรณ์ ประกอบด้วย ที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน
 อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียนและห้องพิเศษ อุปกรณ์และเครื่องมือใช้ต่าง ๆ

2. หมวดการบริหารโรงเรียน ประกอบด้วย การบริหารทั่วไป การบริหารบุคคล การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารอาคารสถานที่ การบริหารบุคลากร การเงิน วัสดุ และการบริการ

3. หมวดการเรียนการสอน ประกอบด้วย เวลาเรียน สื่อการเรียน การเรียน การสอนทั่วไป การเรียนการสอนทั้งสี่กลุ่มประสบการณ์ การประเมินผลการเรียน และการสอนซ่อมเสริม

4. หมวดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ประกอบด้วย โรงเรียนช่วยชีวิตชุมชน และชุมชนช่วยชีวิตโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : 1 - 6, 1 - 28) ได้จัดกำหนดประเมินโรงเรียนดีเด่น และคู่มือการประเมินโรงเรียนดีเด่น โดยยึดเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาเป็นหลัก เป็นแบบประเมินที่ศึกษาขึ้นตามโครงการมาตรฐานโรงเรียน ซึ่งเป็นโครงการที่ส่งเสริมให้โรงเรียนพัฒนาปรับปรุงงานด้านต่าง ๆ ได้เข้าเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา กำหนดการประเมินออกเมื่อ 2526 หมายความว่า

หมวดที่ 1 หมวดการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียน ประกอบด้วย ผลการเรียน สอบกลางภาค สอบปลายภาค กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มผลงานและชิ้นงานอาชีพ ผลงานของนักเรียน สมุดงานนักเรียน การยอมรับความสามารถของผู้อื่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น การใช้คำพูดอันเป็นมารยาทในสังคมที่เหมาะสม การให้ความเคารพครูและผู้ใหญ่ การแต่งกาย อย่างมีสำนึกรู้กาลเทศะ หน้าไม้และรวมกันมีครอบครัว บุคลิกภาพ ความเชื่อใจใจเพื่อนและเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

หมวดที่ 2 งานวิชาการ ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผลนักเรียน และการบริหารงานวิชาการ

หมวดที่ 3 การบริหารโรงเรียน ประกอบด้วย งานบุคลากร งานบริการและสวัสดิการ อาคารสถานที่และวัสดุโรงเรียน

หมวดที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

นอกจากการระดมเงินอุดหนุนที่เก็บขึ้นโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานโรงพยาบาลชุมชนศึกษา และแผนประเพณีโรงเรียนที่ใกล้เคียงด้วยแล้ว ในกลางทศวรรษนี้มา คณะกรรมาธิการ ได้พิจารณาว่าปริมาณการระดมเงินอุดหนุนจากประชาชนจะช่วยให้เงินช่วยเหลือได้ความพอเพียงหรือไม่ และ การที่จะรื้อฟื้นการรับเงินอุดหนุนโรงเรียนให้มั่นคงกว่าการรับเงิน มีปัจจัยสำคัญ 4 ข้อ คือ 1. เงิน 2. วัสดุ และ 3. การจัดการ เป็นสำคัญ ส่วนข้อที่ 4 นี้หมายถึงว่าโรงเรียนที่ ปรากฏว่ามีผลการดีเยี่ยมในระดับชั้น อนุบาล ประถม 1-3 ได้มีโรงเรียน

1. มีปัจจัยสำคัญ คือ การที่ช่วยกันทำประโยชน์ร่วมกันของโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องนี้ส่วน ร่วมในการคิดเงินงาน ประกอบด้วยครู ของโรงเรียน คือ ผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศน์ ของเขตโรงเรียน และยังมี ผู้ปกครองนอกโรงเรียน คือ ผู้บริหารระดับสูงขึ้นไป เจ้าหน้าที่ทางกรมศึกษา วิชชากร โภคงานพิเศษ บุคลากรจากองค์การอื่น ๆ และผู้ปกครองนักเรียน

2. มีปัจจัยสำคัญ คือ เงินที่โรงเรียนได้รับจากทางราชการ ที่เบ็ดเสร็จ เบื้องต้นเป็นจำนวน ๗ ล้าน เงินเดือนและค่าจ้างประจำ ค่าตอบแทน ค่าวัสดุ และค่าวัสดุ ค่าที่พัก และสิ่งก่อสร้าง เงินสวัสดิการต่าง ๆ และค่าเบี้ยเลี้ยงของครูประจำภาค เงินบำรุงการศึกษ เงินอุดหนุน บุคลากร เงินที่ได้กับวิชาอื่น และเงินจากกองทุนต่าง ๆ

3. มีปัจจัยสำคัญ คือ ทัศนคติ วัสดุ ทรัพย์ เป็นต้น สิ่งก่อสร้าง พักอยู่โรงเรียน เป็น อาคาร ห้องเรียน สนาม โถงเก็บรถ อุปกรณ์ต่าง ๆ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ วัสดุ สภาวณ เป็นปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำเนินงานของโรงเรียน

4. มีปัจจัยสำคัญ คือ การ ฝึกอบรมผู้บริหาร ฝึกอบรมผู้บริหารที่เข้าเอาของ เงิน วัสดุ วัสดุมาพร้อมกัน เพื่อให้ได้เกิดผลงานที่ดี วัตถุประสงค์ การจัดการโรงเรียนชุมชนศึกษาที่เมืองจันทร์ คือ 1. ระเบียบการบริหารโรงเรียน 2. การจัดการเรียนการสอน 3. การให้สวัสดิการ 4. การส่งเสริมการศึกษา การแนะแนว เป็นต้น

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อโรงเรียนที่ได้รับเงินอุดหนุน

เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยสำคัญข้างต้น มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อโรงเรียนที่โรงเรียน และกรมศึกษาจังหวัดต่าง ๆ ได้ดำเนินการไว้คือ 1. การจัดการงาน 2. วัสดุ 3. ทัศนคติ

แต่ขาดผู้ปฏิบัติ ขาดเงิน ขาดวัสดุ แขนงนั้นก็ประสบผลสำเร็จ และโรงเรียนที่มี คนเงิน วัสดุพร้อม แต่ขาดการจัดการที่ดี ก็ไม่ได้ประโยชน์เท่าที่ควร การดำเนินงานของโรงเรียนต่าง ๆ นั้น บางโรงเรียนสามารถพัฒนาได้ดีเกินหรือเข้าเกณฑ์มาตรฐาน แต่ก็ยังมีโรงเรียนอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่สามารถพัฒนาได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนด ความแตกต่างของโรงเรียน 2 ประเภทนี้ จะต้องขึ้นอยู่กับความแตกต่างในปัจจุบันที่จำเป็นต่อการพัฒนาด้วย ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ผลผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาวิจัยที่จำเป็นและส่งผลกระทบต่อคุณภาพหรือประสิทธิภาพของการประถมศึกษา สามารถสรุปได้ดัง ตาราง 1

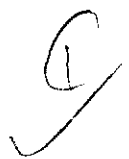
ตาราง 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียน

ที่	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียน	ผู้ศึกษา			
		1	2	3	4
1	ผู้บริหารโรงเรียน	*		*	
	- คุณวุฒิและการศึกษาอบรม		*		
	- ความสามารถในการบริหาร		*		*
	- ความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน		*		*
	- มนุษยสัมพันธ์		*		*
2	ครู	*		*	
	- คุณวุฒิและการศึกษาอบรม		*		
	- ความสามารถในการสอน		*		*
	- ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ คือนักเรียน		*		*
	- ขวัญและกำลังใจ	*	*		*
3	การบริหารโรงเรียน				*
	1. งานวิชาการ				
	- การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน		*		

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	กิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อภารกิจ	ผู้เกี่ยวข้อง			
		1	2	3	4
	- การให้บริการ	*	*		
	- การให้บริการภายในโรงเรียน	*	*		
2.	งานด้านวิชาการ				
	- การวิจัย การวัดค่า การวัดผล	*			
	- การจัดการเรียนการสอน				
3.	งานอาคารสถานที่				
	- การซ่อมแซมอาคารสถานที่	*		*	
	- การดูแลรักษาบริเวณโรงเรียน				
4.	งานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	*			
	- การร่วมมือจากชุมชน		*	*	
	- การให้บริการแก่ชุมชน				*

- หมายเหตุ
1. คน ส่วนนี้ทั้งงานและภาระงานด้านการประเมินผลนักเรียนแห่งชาติ
  2. คน คนงานไม้ตะเคียนด้านบริหารจัดการ
  3. คน เจ้าหน้าที่งานระบบบริหารการศึกษานักเรียนแห่งชาติ
  4. คน กองการปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ
- * คน ยังรับใช้การศึกษานักเรียน

ใจรักทำนุบำรุงโรงเรียน

คุณครู อาจารย์ใจดี หรือผู้ช่วยครูโรงเรียน เป็นคนที่ได้รับมอบหมาย
 ให้เป็นที่ปรึกษาในการดำเนินงานโรงเรียน เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ การที่จะ
 พัฒนาโรงเรียนได้ต้องอาศัยผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน ที่มีงานรับผิดชอบ และปฏิบัติ
 ภารกิจหลักให้สำเร็จ

ผู้บริหารที่ดี จะต้องเป็นคุณลักษณะทั้ง 5 ประการ คือ มีความเป็นผู้นำ (Leadership) มีความรู้ ประสบการณ์ (Knowledge & Experience) เป็นมนุษยสัมพันธ์ (Human Relationship) มีคุณธรรมสูง (Virtue) และสุขภาพดี (Healthy) (วิจารณ์ วรุตตะยา 2525 : 72 - 74)

อนัส ดันนาเกอร์ (อนัส ดันนาเกอร์ 2524 : 59 - 62) ได้เสนอแนะหน้าที่ ความรับผิดชอบ ของผู้บริหารไว้ดังนี้

1. รับผิดชอบจากบุคคลต่างในโรงเรียน ได้แก่ งานวิชาการ งานธุรการ งานบุคลากร งานบริหารบุคคล งานพัสดุการถือเรื่อง และงานทางด้านชั้นต้นระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. เป็นตัวแทน หรือตัวแทนของโรงเรียน
3. เป็นผู้นำ และ หรือเป็นผู้แนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา
4. เป็นผู้รับเงินจากโรงเรียน
5. เป็นผู้จัดใส่ใจในการระดมทุนของโรงเรียน

การเป็นผู้บริหารจะมีขั้นสูงและเจริญ ทั้งคุณลักษณะของตนเอง การรับรู้ในบทบาทหน้าที่ มีความรับผิดชอบที่มีมาจากการงาน และสามารถที่จะบริหารงานได้ด้วยระวิญญาประสงค์ เจ็บนี้ ซึ่งอยู่กันด้วยใจดีทั้ง 5 ประการทั้งนี้คือ ความรู้และการศึกษาอบรม และการฝึกฝนกับความสามารถมาก การเข้าร่วมประชุม สัมมนา การเข้ารับการอบรม และฝึกฝน ให้กล้าหาญความกล้ารับผิดชอบ ช่วยเหลือใ้ผู้อื่นความกล้าหาญ ๗ ที่จะนำมาปรับมุ่งหรือทำเจตงานในหน้าที่เองด้วยดีทั้งนี้ ทั้งนี้ ธรรม ขวางศักดิ์ (บุญ ขวางศักดิ์ 2527 : 24) ได้กล่าวว่า "ผู้บริหารที่ดีจะต้องมีลักษณะ ๗ ประการ" "ทั้งนี้ทั้งนี้โดยที่อ่าน ก็คือ ก้นเกล้า และเรียบเรียงเอกสาร เป็นความกล้าหาญทางด้านบริหารและวิชาการ เป็นความรู้ทางด้านวิชาการ และรู้งาน สามารถที่จะใช้ความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ได้"

นอกจากนี้ ผู้บริหารยังต้องมีลักษณะต่าง ๆ ด้วย ซึ่งจะต่างไปกับการทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น ทั้งระดับหน้าที่บริหารกับบริหาร ที่ผู้บริหารจะต้องวางตัวให้เป็นที่ปฏิบัติประจำตัวนั้น อนัส ดันนาเกอร์ (อนัส ดันนาเกอร์ 2524 : 68 - 69) ได้เสนอแนะไว้ว่า "จะมี

3. กลุ่มความรู้ คือ

1. ทักษะในด้านการปฏิบัติการช่างงาน (Technical Skills) คือความรู้ทาง
ที่ต้องทำตามหน้าที่ของอาชีพอะไรบางอย่าง และจะทำงานเป็น ๑ ไร่อย่างใด รวมทั้งบทบาทที่จะต้อง
กระทำเพื่อโครงการชุมชนซึ่งขึ้น

2. ทักษะในด้านการจัดการ ข้อ (Conceptual Skills) คือการเข้าใจ
ใจโครงการและบทบาทที่มีระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร การเข้าใจ
และมองเห็นแนวโน้มของความสัมพันธ์ที่จะเกิดขึ้น เป็นผู้ที่สามารถหาโอกาสที่จะเข้าถึงผู้ถึง
สาเหตุที่เกิดจากการกระทำและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก ซึ่งมีผลกระทบ
ต่อการทำงานในโรงเรียนหรือของการพัฒนาชุมชน

3. ทักษะในด้านการมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation Skills) คือการ
รู้จักสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลทั้งภายในและภายนอกองค์กร รู้จักใช้ความสามารถ
ที่มีอยู่ในตัวบุคคลและชุมชนเป็นประโยชน์แก่การดำเนินงานของโรงเรียน รู้จักระดมพลัง
คนให้เป็นส่วนร่วมอันดีอันบรรลุวัตถุประสงค์อันเป็นโรงเรียนและในสังคมโดยทั่วไป

จึงสรุปได้ว่า ผู้บริหารที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสำเร็จ จะต้องประกอบด้วย
๑. มีน้ำใจหาความเป็นที่มาเสียมิได้ สามารถวางตัวและ มองเห็นได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เกี่ยวข้อง
ผู้ใด และเสียสละร่วมงาน กับผู้ในสหภาพที่ดี มีความรับผิดชอบ มีทักษะในการ ทำงาน
มีความรู้และใช้ความรู้ความสามารถในลักษณะที่มีประสิทธิภาพ

ปัจจัยความสำเร็จ

2

๑. เป็นบุคคลในโรงเรียนที่จะสร้างสรรคกันกับ ภาครวมถึงภาคของโรงเรียน
หรือผู้เกี่ยวข้อง เพราะในระบบโรงเรียนนั้น ถึงแม้ผู้บริหารจะมีแผน วางโครงการปฏิบัติ
งานต่าง ๆ ไว้ดีหมดแต่เรื่องก็ยาก ถ้าขาดความรู้ที่หาความเข้าใจของงานต่าง ๆ ได้ไม่ สามารถ
ที่จะทำให้เกิดประโยชน์ขึ้นมาได้ การที่ครูจะปฏิบัติงานได้ดังนี้ จะมี ๒ ส่วนสำคัญ (ตาม
จันนาทิมพ์ 2524 : 155 - 158) กล่าวคือ 1. ตัวครูจะต้องเป็นผู้ที่สนใจ และมี
มีความรู้ในงานวิชาที่สอน มีความสามารถในทางสอน และมีความสามารถทางด้านสัมพันธ์ได้

โดยคำว่า บุรีศักดิ์ ได้แสดงวิธีใช้ ลักษณะของกฎที่ ๕ หมายความว่า ลักษณะของกฎที่ ๕ ประการ คือ มีคุณธรรมและความประเสริฐดี มีความเอื้อเฟื้อไมตรีจิตต่อกัน สามารถช่วยกัน ช่วยเหลือ มีความรักใคร่กลมเกลียวกัน มีความสามารถในการปฏิบัติงาน และเข้าใจใช้ คำกล่าวความรู้อย่างเหมาะสม (๒๕๕๖ บุรีศักดิ์ ๒๕๕๖ : ๓๖๓ - ๓๗๓)

กฎบัตรโรงเรียนพระชนมชีพเวลานั้น นอกจากมีหน้าที่ปกครองดูแลรักษาโรงเรียนแล้ว การสอนแล้ว ยังต้องสอนนักเรียน ๗ อีกมากด้วย เช่น สอนที่บูรพาภิบาล สอนที่วัดพระธาตุ สอนที่ และที่ บางชุมชนอีกต่าง (สมพร สุทธิพันธ์ ๒๕๕๕ : ๗๐)

การที่โรงเรียนมีกิจการได้สัปดาห์ นอกจากจะประกอบด้วยการดูแลรักษาโรงเรียน มีความรู้ ความสามารถในการสอนและการทำางานที่ได้รับมอบหมายแล้ว เหนือจากครูต้องมีความรักใคร่กับผู้อื่น ช่วยเหลือเกื้อกูลใจ จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง เพราะการที่ ครูมีหัวใจดีนั้นก่อให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนและช่วยประการ ในโรงเรียนที่ครูมีระดับจิตใจสูง อาจสังเกตได้จาก ความซื่อสัตย์เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การไม่ประนีประนอมส่วนรวมยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตัว ความเอาใจใส่ที่คอยช่วยเหลือการงานที่ได้รับมอบหมาย และไม่ขาดงานโดยไม่มีสาเหตุหรือหาเรื่อง หลีกเลี่ยงหน้าที่โลกาภิวัตน์ด้วย ส่วนโรงเรียนที่ครูมีระดับจิตใจต่ำนั้น นอกจากจะมีพฤติกรรมตรงข้ามกับที่กล่าวมาแล้ว ยังมีสิ่งซึ่งสังเกตได้จากการทำงานร่วมกันระหว่างคณะครู และการขาดระเบียบวินัย (อนันต์ ฉันทานันต์ ๒๕๕๓ : ๑๑๒) จึงจำเป็นต้องบริหารจัดการจะต้องเสริมสร้างชีวิตและกำลังใจของคณะ ครูให้อยู่ในระบอบกฎระเบียบ ซึ่งมีหลักการสำคัญที่สังเขปพิจารณา ๒ ประการ คือ การวางตนเสริมสร้างความพึงพอใจและความศรัทธาได้เกิดขึ้นในอาชีพของคณะครู กับภาวะความเป็นผู้นำ และความยอมรับในการบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียน

๓ ปัจจัยความสำเร็จในการโรงเรียน

การบริหารโรงเรียนเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารใช้ความรู้ และทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ รับผิดชอบที่จะมี จัดการดำเนินงานของโรงเรียนให้ดำเนิน ไปสู่จุดหมายปลายทางที่ประสงค์ การบริหารประกอบไปด้วยองค์ประกอบต่อไปนี้

1. ผู้บริหาร เป็นผู้ควบคุม ควบคุม จัดการ ให้งานดำเนินไปโดยพร้อมเสร็จและ
มีประสิทธิภาพ

2. อำนวยการในการบริหาร เป็นอำนาจที่ผู้บริหารได้มาจากด้วยกฎหมาย และ
อำนาจที่แต่งตั้งมาจากผู้บริหารเอง อำนวยการเป็นสิ่งที่ใช้จัดการให้งานไปสู่เป้าหมาย

3. หน้าที่การบริหารบริหาร โดยที่ คน เงิน วัสดุ ซึ่งเป็นปัจจัยที่จัดหาให้
งานสำเร็จไปได้

4. จุดมุ่งหมายของโรงเรียนที่ต้องการได้เลือกมีชาวนัก ศึกษา เขตติ ครูที่มี
คุณสมบัติตามที่กำหนด

การที่ผู้บริหารจะใช้ตามาจะกระทำโดยการ กำหนดงานโรงเรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมาย
ได้ จะต้องมีการควบคุมในการบริหารงานด้วย หน้าที่ พัฒนาการ (หน้าที่ หน้าที่
2524 : 21) ของกระบวนการบริหารออกเป็นลำดับ ๆ ไป ดังนี้

1. ขั้นวางแผน (Planning) โดยคำนึงถึงบุคลากร (Staff)
และงบประมาณ (Budget) ที่มีอยู่หรือคาดว่าจะมี

2. ขั้นจัดรูปร่าง (Organizing)

3. ขั้นดำเนินการ (Executing) อันประกอบด้วย การประสานงาน
(Coordinating) การควบคุม (Controlling) และการสั่งงาน (Directing)

4. ขั้นประเมินผลงาน (Evaluating)

กระบวนการบริหารงาน จะหากฎเกณฑ์ในรูปของแบบปฏิบัติงานของโรงเรียน
ซึ่งแผนงานนี้จะประกอบด้วยโครงการต่าง ๆ ซึ่งเป็นโครงการที่จะนำปัญหาและความเป็นงาน
ในระหว่างงานของโรงเรียน อันได้แก่การดำเนินงานที่เกี่ยวกับงานหรือบริหารที่หลักดังกล่า
ไปได้

A

งานวิชาการ

งานวิชาการ ได้แก่ การดำเนินงานที่ครอบคลุมถึงเรื่อง วัสดุ อุปกรณ์ การจัดการเรียน
การสอน การให้ทุนจะใช้จัดการเรียน การวัดผลประเมินผล การวิจัยและขอ
การเรียนการสอน การนิเทศ เป็นต้น การดำเนินงานวิชาการที่สำคัญ คือ

1. การวิจัยสาขาแนวค้ำของโรงเรียน
2. การวิจัยหลักสูตร
3. การนิเทศภายในโรงเรียน

การวิจัยสาขาแนวค้ำของโรงเรียน

การวิจัยสาขาแนวค้ำของโรงเรียน เป็นการศึกษาวิจัยทางบรรณาคางศึกษารวบรวม เรียบเรียง วิเคราะห์และจัดกระทำกับ สอดคล้อง สอดคล้อง เกษาระยะ เป็นประจำโดยมี และส่ง ผลของการที่จะเตรียมร่างประสมการวิจัยให้เด็กเรียนรู้ได้สิ่งสั้น สิ่งแนวค้ำของโรงเรียน การสอน ที่ถูกต้องทำความเข้าใจและต้องทำเป็นกลุ่มเสมอไป โดยที่ ศึกษาโรงเรียนและตั้ง เรียน หลักสูตร แบบเรียนและบทเรียน คู่มือการคิดงาน กิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียน การสอน แนวคิดและโอกาส ศึกษา ผู้เรียน ผู้สอนและวิธีสอน (สุจิตรา วีระกุล กายจนก วีรภานุรักษ์ และวิจิตร วุฒิมานนท์ 2524 : 182 - 189)

การวิจัยหลักสูตร

หลักสูตร คือแนวประสมการที่โรงเรียนจัดทำโดยผู้เริ่มแบบอย่างขึ้นมา เพื่อให้ผู้ เรียนที่ศึกษา มีทักษะ เจตคติ และเมื่เรียนอย่างถูกต้องครบถ้วนในทางที่ถึงประจวบ (วิจิตร สันศิริ 2527 : 5) มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 อย่าง คือสภาพมุ่งหมาย เป้าหมาย การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผล (สุจิตรา กุญชรกุล 2518 : 6)

หลักสูตรเป็นปัจจัยที่สำคัญ ในการจัดการเรียน และการนำหลักสูตรไปใช้ถือว่าเป็น ขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นการนำเอาเนื้อหาสาระและวิธีการไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้ การนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างถูกต้อง กระบวนการศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 142 - 149) ได้ชี้แจงการนำหลักสูตรไปใช้ว่า มี 3 ขั้นตอน คือ

1. การนำสาระหลักสูตรไปสู่การรวม โดยที่ควรศึกษาหลักสูตรว่ามีความหมาย อย่างไร จะสอนไปอย่างไร ระดับใด อย่างไร และจะให้เกิดประโยชน์ใดบ้าง โดย ทัว ๆ ไปบรรณาคาง เรียงหลักสูตรในคู่มือสอนในรูปของประมวลการสอน โจรงการสอน แบบการสอน และบันทึกการอน

2. การจัดสิ่งแวดลอมต่าง ๆ ภายในโรงเรือน การเลี้ยงดูเจ้าชอน การจัด
อาหารสดุดูกรมให้เช็ดอย่างควบคุมการเจ็บชอน

3. การสอนเองกู เป็นขั้นตอนที่จำเป็นที่สุดของการใช้หลักกู เว้นแต่ที่กู
จะบอก ดูมุงหมาย โครงสร้าง เนื้อหาสาระ วิธีกรต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
ใช้ประกอบการเรียน ~~.....~~

สำหรับการใช้หลักกู มีระบอบการ ๒ ระบอบการ 2521 ผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ทั้งครู
และผู้บริหารโรงเรือน จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสิ่งต่อไปนี้ เพื่อที่จะดำเนินการจัด
กิจกรรมการสอนให้บรรลุจุดประสงค์ปลายทางของหลักสูตรได้ ดังนี้

เป้าหมายของหลักสูตรประเภทศึกษาปฐมวัยปี 2521 ประกอบด้วย คำที่
แจ้งเกี่ยวกับหลักการ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

โครงสร้าง เป็นการจัดเรียงลำดับขั้นตอนการเรียน เนื้อหา เวลาเรียน
เอกสารหลักสูตรและสื่อการเรียน เป็นคำใบ้หรือเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์จำเป็นครู
และนักเรียน เพื่อใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้ ยังต้องเสนอแนะ
ในการจัดหาและการใช้สื่อการเรียน

กำหนดการสอนและตารางสอน เป็นคำชี้แจงและจัดเสนอแนะ เกี่ยวกับวิธีการ
สอน เนื้อหาสาระ เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กับหลักสูตร
การเตรียมการสอน เป็นข้อเสนอนแนะในการเตรียมเนื้อหาสาระ กิจกรรม
ยึดเรียน วิธีสอน สื่อการเรียนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นส่วนที่ได้เสนอแนะคำชี้แจงจัด
กิจกรรมสอน เช่น การสอนที่เลือกจัดการใช้หลักสูตรประเภทศึกษาปฐมวัยปี 2521 ในแต่ละ
ระดับชั้นเรียน

บรรยากาศภายในโรงเรือน สำคัญเป็นอันดับแรกและจำเป็นต่อการจัดสิ่งแวดลอมในโรง
เรือน ในโรงเรือนโรงเรือน การบริการ การบริการ การประชาสัมพันธ์ ~~.....~~ ใช้เอกสารใช้
หลักสูตรให้มากที่สุด

การประเมินผลและการเรียน เป็นข้อเสนอแนะวิธีการประเมิน การเปลี่ยน

มีปลงศพ มีศีลธรรมแห่งแรก ของชนศักดิ์สิทธิ์

อนุบาลของมฤตยูธรรมที่พิเศษแห่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นคำที่จริงและข้อแนะนำที่ละเอียด
ถี่ถ้วนที่วางไว้โดย วิจิตร วิจิตรวิจิตรแห่งวัดพระศรีรัตนศาสดาราม โดยที่ มฤตยูธรรม มูรวิสาร
และกรมการบริวารกลุ่มโรงเรียน ฝ่ายช่างการ ให้แก่พระมหากษัตริย์ ด้รับราชการทำงาน
การฝ่ายกรมการทหารชั้น ตีตราให้กรมการชั้นชั้น เสด็จมาพร้อมกัน ด้รับราชการชั้นชั้น
และกรมช่างการ

การปฏิบัติภายในโรงเรียน

การปฏิบัติ เมื่อพระมหากษัตริย์พระ ปู่เจ้าเกิดอาการเจ็บป่วยพระมหากษัตริย์ เสด็จมาเยี่ยม
ของครู โดยอาการข้างขวามือของพระมหากษัตริย์ที่ป่วยด้วยโรคง่าย เป็นพระผู้ช่วยตามวิธีกล่าว
หน้าของลอร์ดมูรวิสารที่ช่วยมฤตยูธรรม (สุภิสรา ชั้นพระคุณ
กาญจนน กวีศิลาแห่ง และวิจิตร วรุตมาจจุร 2524 : 1)

การปฏิบัติ เป็นสิ่งจำเป็น วิจิตร วรุตมาจจุร (วิจิตร วรุตมาจจุร 2523 :
31) ได้เทศน์ว่า การปฏิบัติพระมหากษัตริย์เป็นการปรับปรุงสุขภาพพระมหากษัตริย์ เมื่อพระมหากษัตริย์
เสด็จมาเยี่ยมพระมหากษัตริย์ให้เด็กได้รับทราบถึงพระมหากษัตริย์ และพระมหากษัตริย์ให้พระมหากษัตริย์
ไว้พระมหากษัตริย์และสุขภาพพระมหากษัตริย์ ด้รับพระมหากษัตริย์ที่ป่วยพระมหากษัตริย์ที่ป่วย
จากพระมหากษัตริย์และวิธีช่วย สิ่งจะรับมฤตยูธรรมไว้พระมหากษัตริย์ วิจิตร และพระมหากษัตริย์จะ
อย่าง การปฏิบัติที่พระมหากษัตริย์ ทำให้การปฏิบัติพระมหากษัตริย์ที่ป่วยพระมหากษัตริย์และไว้พระมหากษัตริย์
ความผู้เสด็จมาเยี่ยมพระมหากษัตริย์จะคอย ๆ ลงไป

งานปฏิบัติจะเกี่ยวข้องกับการศึกษา การเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งจำแนกงานได้
3 ประเภท คือ

- 1. การศึกษาการสอน เป็นงานปฏิบัติที่มุ่งให้ครูปรับปรุงการเรียนโดยใช้
วิธีการที่เป็นประโยชน์แก่การศึกษานานทางวิชาชั้นสูง
- 2. การศึกษาศักดิ์สิทธิ์ เป็นงานปฏิบัติที่มุ่งส่งเสริมให้การจัดการในศาสนา
และประเพณีการในศักดิ์สิทธิ์ ให้มีความสอดคล้องและสอดคล้องความดีของการของผู้เรียน
และประเพณีการดี

3. การพัฒนาส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารส่วน เช่น สภาขององค์กร
การบริหาร วัตถุประสงค์ เป็นต้น

การไม่ละเลยไม่ทิ้งเรื่อง หน้าที่อันเป็นการพิจารณาประการ อภิบาล รับผิดชอบ
(อาภาง จิตสุคนธ์ 2522 : 37 - 38) ได้ประมวลเอาไว้ดังนี้

1. การให้ความรู้ ฝึกอบรม การให้คำปรึกษา การประชุมปรึกษาหารือ การจัด
อบรม การปรับปรุงผล การวิเคราะห์ การแก้ไขข้อบกพร่อง

2. การทบทวน หรือการเอาผิด เป็นการทำงานที่มองถึงผู้ซึ่งผู้ไม่เลอาจะ
คงมีข้อบกพร่อง หรือหาผู้ลงนามคำสั่งการลงโทษ

3. การเข้าไปดูงาน เป็นการทำงานที่ดูงานเป็นงานเป็นลักษณะที่ไปลงงานที่
หรือดูงานในหน่วยงานที่วางการอื่น ๆ หน่วยงาน องค์การเอกชน ซึ่งมีกิจกรรมที่จะส่งเสริม
ความรู้ความเข้าใจ ความคิด และเห็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่กว้างขึ้น

4. การประสานงานไว้ร่วมกันทั้งงาน โดยมุ่งเน้นเป็นรูปนัยการประสาน
ประสานงานและขอความร่วมมือกับหน่วยงาน บุคคลอื่น ๆ ได้ร่วมมือกันจากความรู้ความสามารถ
และความถนัด

5. การบริหารผลงานที่ราชการ เป็นการบริหารที่นำตัววัตถุประสงค์และแหล่ง
วิชาที่จะเป็นสาระสำคัญของการทำงาน โดยอาจจัดในรูป ศูนย์วิชาการ

6. การระดมเงินทองและจัดเก็บ เป็นการใช้วิธีการที่กระทำให้ทราบพร้อมทั้งเรื่อง
และแสวงหาวิธีการใหม่ ๆ ขยายไปบูรณาการวิธีการบริหารงานอื่นให้ดียิ่งขึ้น

7. การจัดการทรัพยากรบุคคลให้ปฏิบัติงานเต็มกำลังขึ้น อาจทำได้โดยการจัด
ประกวดผลการเทียบ การระดมทุน หรือการจัดนิทรรศการแสดงผลงาน การให้รางวัล
ผู้ปฏิบัติงานดีเด่น เป็นต้น

8. การไม่ปล่อยงาน ได้แก่การส่งงานไปให้ผู้อื่นทำ เรื่องของราชการของใหม่
โดยมุ่งเน้นหรือสละงานที่จัดหรือการงานนี้ เช่น วิชาวิทยากร

9. การทำให้เกิดความสำเร็จกัน ได้แก่การจัดระบบการที่ดีในการทำงาน
การรักษาระบบการร่วมคิด การประชุม การปรึกษาหารือ เป็นต้น

งานกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียน เป็นการศึกษาเงินงานที่ได้จากชั้นมัธยม ซึ่งมีขอบข่ายงานที่สำคัญ 3 ประเภท คือ การจัดบริการ การจัดกิจกรรม และงานปกครองนักเรียน

การจัดบริการแก่ที่เรียนนั้น ซึ่งได้การจัดในโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ บริการแนะแนวและให้คำปรึกษา บริการสุขภาพ บริการอาหารกลางวัน การให้ร้านค้าบริการนักเรียน ในโรงเรียน การให้การบริการทางความปลอดภัย และการจัดของเล่นนักเรียนโรงเรียน

การจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สามารถจัดได้หลายประเภท ดังนี้ ตามกลิ่นท์ (ฉบับที่ ๑๖๓๖ หน้า 2124 : 221 - 225) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

1. กิจกรรมที่นักเรียนมีส่วนร่วมในบริการแก่ เช่น สถานักเรียน
2. การประชุม (Assembly) ได้แก่ การประชุม การแข่งขัน ประกวดคาถา ขบวนการ ละครและการแสดง เป็นต้น
3. ชมรม (Club) ได้แก่ ชมรมหรือชมรมต่างวิชาการ ชมรมชมรมที่โรงเรียน
4. กิจกรรมที่กระทำนอกโรงเรียน (Out-of-school-experience) เช่น การจัดทัศนศึกษา
5. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับกีฬา (Sport & Athletics) ได้แก่ การแข่งขันต่างภายในโรงเรียน และที่โรงเรียนนอกโรงเรียน
6. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรี (Music)
7. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ละคร และการดูใบที่สวนสาธารณะ ได้แก่ การจัดค่ายสองในโฮมสแตนด์ ๆ การจัดป่าปลูก กล้วยไม้ ไม้ดอกไม้ เป็นต้น
8. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสงเคราะห์สังคม (Social Welfare) ได้แก่ กิจกรรมผูกสัมพันธ์ ญาติมิตร การบริจาคเงิน และการบำเพ็ญประโยชน์

สำหรับงานปกครองนักเรียน เป็นงานที่มุ่งวางระเบียบวินัยและพฤติกรรมและดำเนินตามคำสั่งงาน การให้อภัยและการแก้แค้นนักเรียนที่กระทำผิด จึงได้ประโยชน์

งานอาคารสถานที่

งานอาคารสถานที่ เป็นงานจัดการสิ่งต่าง ๆ และสถานที่บริเวณในโรงเรียน เพื่อให้ได้เกิดประโยชน์ใช้สอยอย่างเต็มที่ ความสวยงาม สะอาด และรวมไปถึงการจัดวางเริ่มในห้องเรียน สนามอีกด้วย การดำเนินการจัดการสถานที่สำคัญ คือ

1. การพร้อมพรั่งทางด้านอาคารสถานที่ หมายถึงความพร้อมของโรงเรียนที่ได้มีพื้นที่ บริเวณสนาม และอาคารต่าง ๆ อย่างพอเพียง ซึ่งการจะพร้อมสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

สถานที่ ควรเหมาะสมกับฐานะโรงเรียนประเภทศึกษา การมีพื้นที่ไม่ต่ำกว่า 10 ไร่ เพื่อจัดเป็นบริเวณต่าง ๆ ตาม ที่ที่ก่อก่อด้วยมือ สนามหญ้า สนามเด็กเล่น เส้นทางสัญจร ที่จอดรถสำหรับ พ่อผู้อาศัย สาธารณูปโภค และบริเวณกิจกรรมต่าง ๆ

ด้านอาคาร นอกจากโรงเรียนต้องจัดให้อาคารเรียนอย่างเพียงพอแล้ว ยังต้องมีอาคารประกอบตามความจำเป็น ซึ่งได้แก่ ด้วย โรงอาหาร โรงฝึกงาน ลานประชุม หรืออาคาร เพลิดเพลินต่าง

ห้องเรียน จัดจัดได้เพียงพอต่อการจัดรับ นักเรียนแต่ละชั้น

ห้องพิเศษ ได้แก่ ห้องเรียนวิชาเฉพาะ เช่น ห้องเรียนวิชาภาษาต่างประเทศ วิชาวิทยาศาสตร์ พืชศึกษา ศึกษาศาสตร์ ตลอดจนห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ ห้องฝึกปฏิบัติ ห้องพยาบาล ห้องลูกเสือ เป็นต้น

โรงเรียนที่พร้อมพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ จะช่วยให้การบริหารงาน การจัดการกิจกรรมต่าง ๆ และการปฏิบัติงานอื่น ๆ ดำเนินไปได้อย่างเรียบร้อยสวยงามมีคุณภาพ

2. การตกแต่งบริเวณโรงเรียน เป็นการ จัด ก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซม รักษาอาคารสถานที่ เพื่อให้ได้เกิดประโยชน์ใช้สอยอย่างเต็มที่ ให้มีความสวยงามเรียบร้อย ร่วมเสริมสร้างบรรยากาศภายในโรงเรียนให้น่าอยู่ และเพื่อความน่าพอใจแก่ครูและนักเรียน บริเวณโรงเรียนมี เติร์ท สนามกีฬา (ชนิด พื้นคอนกรีต 25x4 : 25.7 - 25.8) ใต้ถุนชนาลัยงานไม้ 4 ประเภท คือ การนำวัสดุที่ควักหาแล้วมาวางไว้ที่ถ้ำซึ่งอยู่เสมต การใช้ประโยชน์จากตัวอาคารสถานที่ได้มากที่สุด การตกแต่งบริเวณ ให้สะอาดคงทนสืบกัน และการจัดบริเวณที่ก่อก่อด้วยมือ

การลงทะเบียนบริเวณโรงเรียนเป็นการสร้างความปลอดภัยให้กับผู้เกี่ยวข้อง
ความปลอดภัยของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนไม่ยากถ้ามีการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน
ความปลอดภัยซึ่งเกี่ยวข้อง เป็นการสร้างความปลอดภัยที่ปลอดภัย และยังเป็นการสร้างวินัยให้กับ
บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนให้ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ซึ่งสามารถประเมินได้
จากผลการดำเนินงานที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ซึ่งสามารถประเมินได้ว่าเป็นอย่างไรบ้าง
ด้วยวิธีการที่ง่าย ๆ ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ และการสอบถามจากผู้เกี่ยวข้อง
และนำประเมินที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการสอบถามจากผู้เกี่ยวข้อง
ที่ช่วย (วิจัย การศึกษานานาชาติ 2524 : 34, 175 - 177) ส่วนบริเวณที่กล่าวถึง
ทั้งนี้ แบ่งออกได้เป็น 3 บริเวณ คือ

1. บริเวณประชาสัมพันธ์หรือบริเวณสาธารณะ (Public area) ได้แก่
บริเวณหน้าอาคารเรียน อาคาร แยกถนนด้านหน้า เป็นบริเวณที่มองเห็นได้ง่าย การวาง
แผนผังจึงให้ความสำคัญสูงสุด เพื่อสร้างความเข้าใจและความรู้สึกที่ดีของผู้ชม
2. บริเวณบริการ (Service area) ได้แก่ บริเวณที่มองเห็นได้จากระยะ
เป็น โรงรถ โรงอาหาร ห้องประชุม การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ บริเวณสิ่งประดับ เป็น
การจัดเพื่อเน้นให้เห็นถึงความสวยงามของตัวอาคาร
3. บริเวณที่จัดสวนหย่อมใจ (Private area) ได้แก่ บริเวณที่ใช้จัด
จัดสวนหย่อมใจหรืออาคาร ริมสนาม ใต้ต้นไม้ ใกล้อาคาร ไม้ไม้ยืนต้น ภาชนะที่วาง
วางที่ สวนหย่อม ภาชนะวาง หรือไม้ข้างนอกไม้ เป็นต้น

งานความปลอดภัยบริเวณโรงเรียนแห่งมัธยม

งานความปลอดภัยบริเวณโรงเรียนแห่งมัธยม เป็นงานประจำที่ดำเนินการโดย
ความเข้าใจร่วมกัน เพื่อให้ได้ผลการทำงานที่ปลอดภัยโรงเรียน และองค์การภายนอก
อื่น ๆ ภายนอก โรงเรียน (โชนิกุล วิจัยวิจัย 2529 : 64) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ
ความปลอดภัยบริเวณโรงเรียนที่เรียกว่า "โรงเรียนที่ปลอดภัย" ซึ่งหมายถึงความที่
คำขอยุติโทษ การเป็น ส่วนใดส่วนหนึ่งของทิศทางของโรงเรียนไม่อยู่ในมือของ ๆ ได้

วัตถุประสงค์หลัก (feedback) ใช้การร่วมมือ และสนับสนุนการเข้าถึงระบบ ผลงาน
เงิน วัสดุ อุปกรณ์ ก็จะทำให้โรงเรียนสามารถปรับแก้ปัญหาการเรียนการสอน และพัฒนา
โรงเรียนได้มากขึ้น

การสร้างควมสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชน ช่วยได้ประชาชนมีความเข้าใจและช่วยเหลือโรงเรียนทั้งด้านวิชาการ และ
ทรัพย์สิน เป็นการเห็นแหล่งวิทยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ ทำให้ทราบปัญหาที่แท้จริง
ของนักเรียนจากผู้ปกครอง (สมพร สุทธิพันธ์ 2525 : 31) แต่จากนี้ สุรางค์ ตีรวัฒนพันธ์
(สุรางค์ ตีรวัฒนพันธ์ 2521 : 216) กล่าวถึงประโยชน์ของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชนว่า ทำให้โรงเรียนและผู้ปกครองเข้าใจกันและช่วยกันในการ
อบรมดูแลและส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ทำให้เด็กเกิดความสุขเป็นอยู่โรงเรียน และชุมชน
มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนด้วย

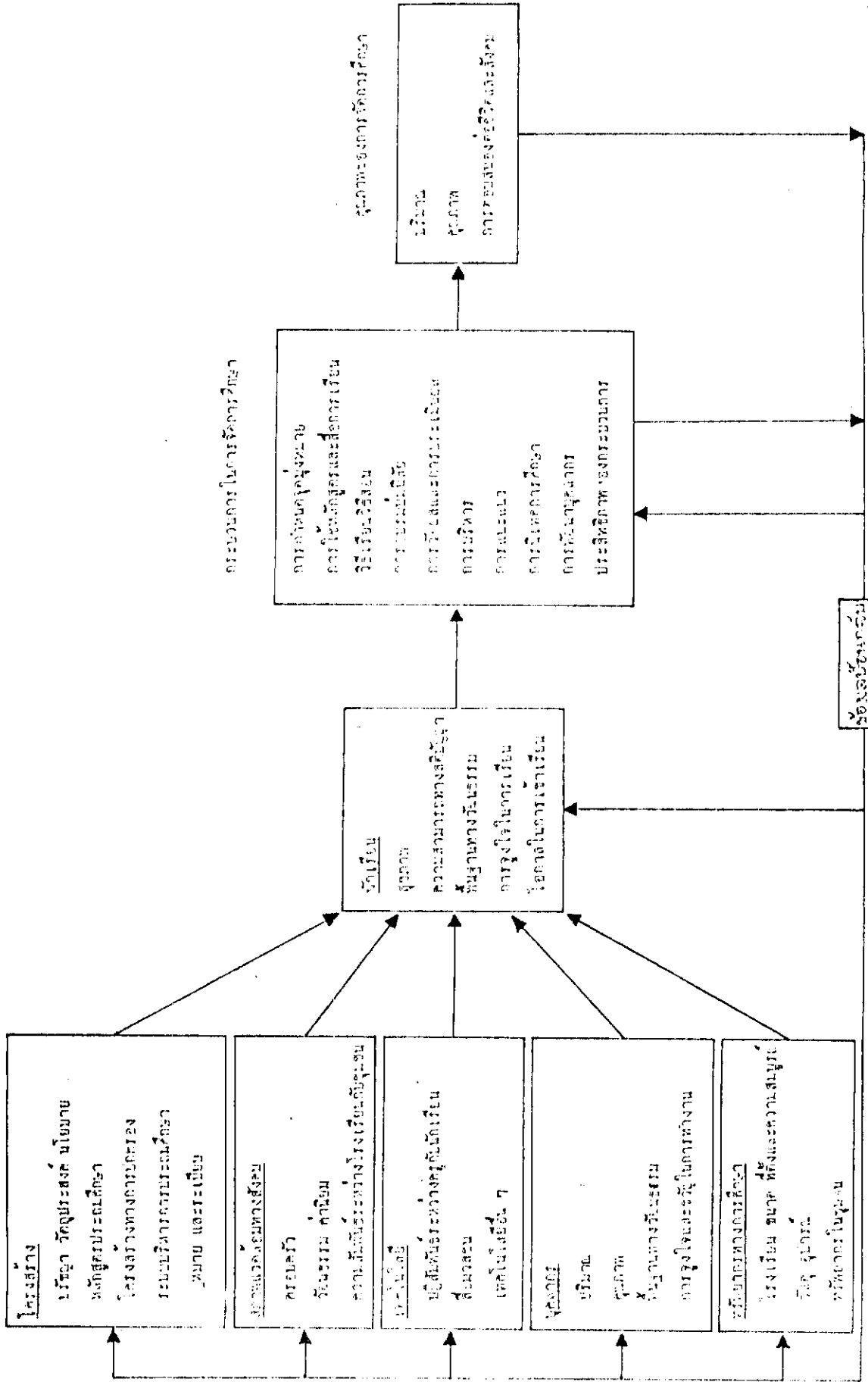
การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท
คือการนำโรงเรียนออกสู่ชุมชน และการนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียน (วิไลวรรณ วิษณุโรจน์
2525 : 227 - 229) การนำโรงเรียนออกสู่ชุมชน ทำให้ได้โครงการเข้าเด็กออกไปศึกษาออก
สถานที่ สักรวจชุมชน นำเด็กไปเยี่ยม ปรึกษา ความต้องการของผู้ปกครอง เสนอรายงาน
ให้ประชาชนทราบถึงภารกิจของโรงเรียน และส่งเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความ
สำคัญของการศึกษา การนำชุมชนมาสู่โรงเรียนนี้ โรงเรียนควรให้แหล่งวิชาในชุมชนมาใช้
เป็นแหล่งเรียนการสอน ส่งเสริมการปรับปรุงโรงเรียน ให้ประชาชนเข้ามามีส่วน
กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น จัดตั้งสมาคม และคณะกรรมการดำเนินงานในชุมชนต่าง ๆ
เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กองการประถมศึกษานครนครรราชสีมา (กรมสามัญศึกษา 2520 : 74 - 78) ได้รายงานผลการวิจัยว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และ/หรือ เป็นอุปสรรคต่อการเปลี่ยนแปลงการประถมศึกษาว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้การศึกษาระดับประถมศึกษาประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านการบริหาร ความถูกต้องของนโยบาย การจัดการเรียนการสอน และปัจจัยด้านขวัญ กำลังใจ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2520 : 1 - 11) ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารของหน่วยงานราชการ รายงานผลการวิจัย บทความที่เผยแพร่ และจัดการประชุมสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ ได้เผยแพร่วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาว่า มีองค์ประกอบที่เป็นตัวองค์การศึกษาระดับโลกตรง และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อการพัฒนา จึงได้สรุปวิเคราะห์ระบบ และได้สรุปเป็นแผนภูมิของรูปแบบการวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา ไว้ข้างล่างประกอบด้วย 3

วิจัยในทางจิตวิทยา

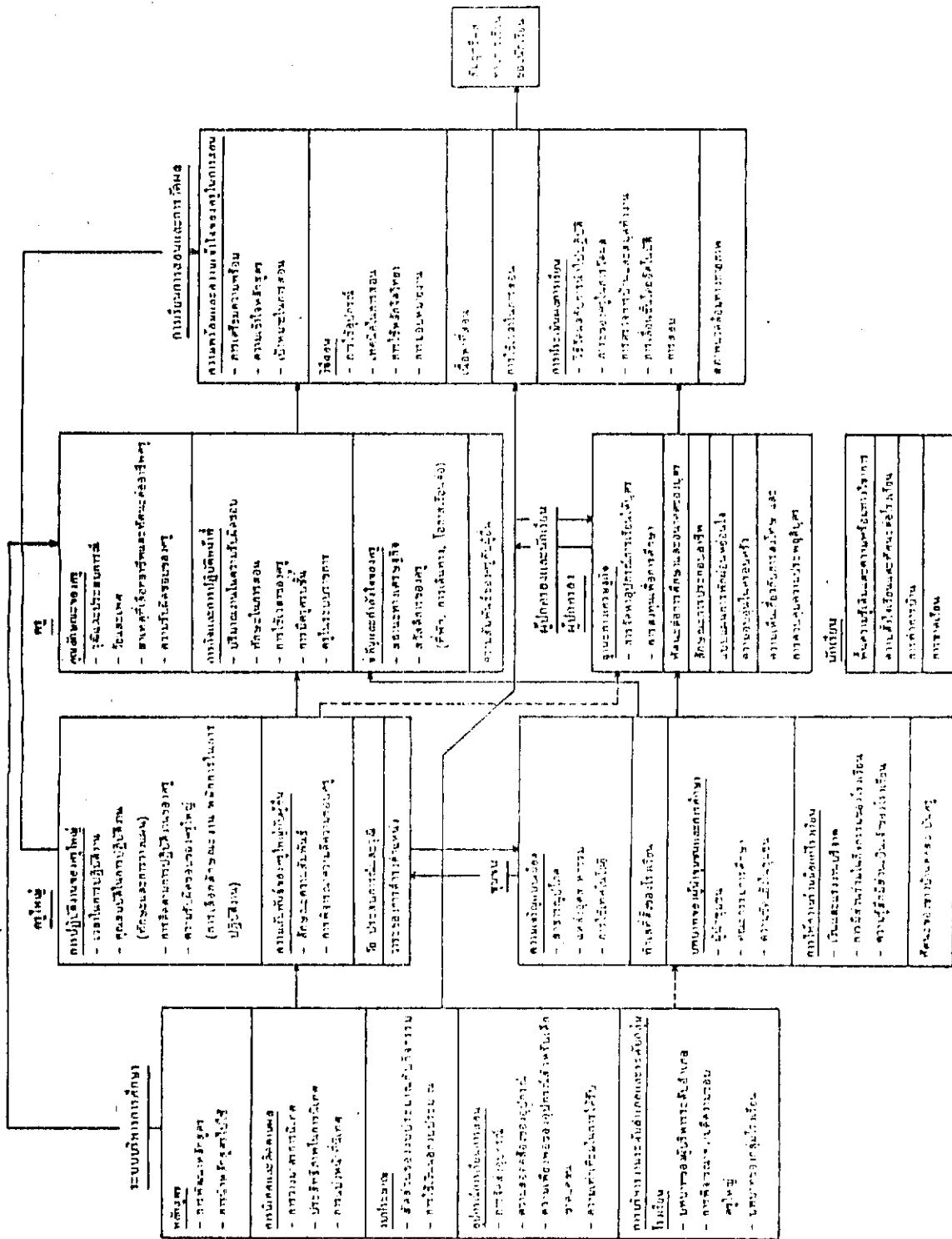

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิของแผนกจิตวิทยาของมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ จังหวัดบุรีรัมย์

สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัย ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการ ประถมศึกษาแห่งชาติ (สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัย 2526 : 1 - 6, 70 - 74) ได้รายงานการวิจัยถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพ การศึกษาประชาชน ซึ่งได้ทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 4 โรงเรียน ในเขตภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาประชาชน มี 6 ปัจจัย ได้แก่

1. ระยะเวลาของการศึกษา
2. ครูใหญ่
3. ครู
4. การเรียนการสอนและการวัดผล
5. ผู้ปกครองและนักเรียน
6. ชุมชน

การศึกษานโยบายและเชิงปฏิบัติการกับวิจัยที่ต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพ การเรียนการสอนนักเรียน สรุปเป็นแผนภูมิได้ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 แผนภูมิแสดงรายละเอียดในบัญชีกำกับฯ ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตทางการเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับกลาง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับ
แห่งมาที่ 2526 : 160 - 161) ได้รายงานผลการวิจัยและประเมินผลประสิทธิภาพของ
การประกันคุณภาพ ซึ่งจากการศึกษาวิจัยพบว่าโรงเรียนที่ประเมินผลโดย
จังหวัด กรมอนามัย เทศบาล และโรงเรียนราษฎร์ จำนวน 398 โรงเรียน
โดยเก็บข้อมูลจากโรงเรียน นักเรียน ครู และชุมชนทั้งโรงเรียน พบว่า โรงเรียนที่
สามารถนิยามสภาพแวดล้อม คุณลักษณะของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพสูงและค่าได้แก่

1. ลักษณะของโรงเรียน
2. คุณภาพของโรงเรียน
3. ลักษณะของชุมชน
4. บุคลากรของโรงเรียน
5. ลักษณะของนักเรียนและสภาพที่บ้าน

สรุปหลักการและแนวทางวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. องค์ประกอบ หน้าที่ และขอบข่ายงานของโรงเรียนประถมศึกษา

โรงเรียน เป็นองค์การทางการศึกษาที่มีเป้าหมาย เพื่อให้เด็กนักเรียน
ที่มีอายุ 6-12 ปี มีคุณธรรม ออกไปประกอบอาชีพ และดำรงอยู่ในสังคมได้อย่าง
เป็นสุข

บุคลากรที่จะทำหน้าที่ให้การศึกษาคือได้แก่ครูผู้ประสวงชั้นนี้ มีผู้ที่เกี่ยวข้องหลาย
ฝ่าย เช่น ครู ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ หน่วยงานอื่น โรงเรียน หน่วยงานระดับสูง ศึกษาพิเศษ เจ้าหน้าที่
ทางการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และบุคลากรจากองค์กรอื่น ๆ

การดำเนินงานโรงเรียนต้องเป็นกระบวนการร่วมกัน โดยที่ผู้บริหารโรงเรียน
เป็นผู้ใช้อำนาจ และทรัพยากร คือ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์งานต่าง ๆ ของโรงเรียน
คือ งบประมาณ วัสดุอาคารสถานที่ กิจกรรมนักเรียน บุคลากร วิชาการและอื่น ๆ ความ
สัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้คนทำงานได้เต็มความสามารถ เป็นการให้
ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และส่งผลต่อประสิทธิภาพของงาน

2. การพัฒนาโรงเรียน และเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา

การจัดทำปรับปรุงโรงเรียน เป็นการดำเนินงานตามหน้าที่และมอบหมายงานของโรงเรียน โดยใช้อัจฉริยะนำหรือตัวป้อน (Input) และกระบวนการดำเนินงาน (Process) เพื่อให้เกิดผลผลิต (Output) ที่ต้องการ

การที่จะกล่าวถึงโรงเรียนได้จำเป็นต้องมีอย่างน้อยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง 2 ประเด็น คือ รูปที่แสดงคือ โดยอาศัยเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาเป็นเกณฑ์บังคับ และผู้ที่ปริมาณและคุณภาพของปัจจัยนำเข้ากับกระบวนการดำเนินงาน

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียนให้เข้าเกณฑ์มาตรฐานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียนให้เข้าเกณฑ์มาตรฐาน ได้แก่ ปัจจัยพื้นฐานที่จำถึง 4 อย่าง คือ คน เงิน วัสดุ และการจัดการ

การศึกษารายชื่อของกองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2520) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2526) และสถาบันวิจัยพัฒนาบริหารศาสตร์ (2526) พบสรุปได้ว่า มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียนให้เข้าเกณฑ์มาตรฐาน ดังต่อไปนี้

1. ระบบบริหารการศึกษาศึกษา
2. สภาพแวดล้อมทางสังคม
3. ความเข้าใจในระดับวงโรงเรียนกับชุมชน
4. วัสดุกรรมและเทคโนโลยี
5. บุคลากรทางการศึกษา
6. ทรัพยากรทางการศึกษา
7. หนี้โรงเรียน
8. ผู้ปกครอง
9. กระบวนการบริหารโรงเรียน
10. การจัดการเรียนการสอน

11. การแนะแนว
12. การนิเทศการศึกษา
13. หลักสูตรและการใช้หลักสูตร

4. ปัจจัยที่จำแนกความแตกต่างมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา

การดำเนินงานของโรงเรียนต่าง ๆ นั้น บางโรงเรียนสามารถพัฒนาได้ก็เด่นจนเข้าเกณฑ์มาตรฐาน หรือเป็นโรงเรียนที่มีมาตรฐานสูง แต่ก็มีโรงเรียนอีกเป็นจำนวนมากที่ยังไม่สามารถพัฒนาได้เข้าเกณฑ์มาตรฐาน ความแตกต่างระหว่างโรงเรียน 2 กลุ่มนี้ขึ้นอยู่กับความแตกต่างของปริมาณ และคุณภาพของปัจจัยที่จำเป็นและส่งผลกระทบต่อคุณภาพ หรือประสิทธิภาพของการประถมศึกษา เพื่อสนับสนุนตัวแปรและการห้วงสณพศึกษานการวิจัยครั้งนี้ อาจสรุปปัจจัยสำคัญที่ส่งผลและเป็นปัจจัยจำแนกหรือสามารถอธิบายความแตกต่างระหว่างโรงเรียนมาตรฐานสูงกับโรงเรียนมาตรฐานต่ำ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้ คือ

1. ปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียน ขึ้นอยู่กับ
  - 1.1 คุณวุฒิและการศึกษาอบรม
  - 1.2 ความสามารถในการบริหาร
  - 1.3 ความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน
  - 1.4 มนุษยสัมพันธ์
2. ปัจจัยด้านครู ขึ้นอยู่กับ
  - 2.1 คุณวุฒิและการศึกษาอบรม
  - 2.2 ความสามารถในการสอน
  - 2.3 ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียน
  - 2.4 ชีวิตและกำลังใจ
3. ปัจจัยด้านการบริหารโรงเรียน
  - 3.1 งานวิชาการ ขึ้นอยู่กับ

- 3.1.1 การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อหอการ เรือน
- 3.1.2 การใช้หลักสูตร
- 3.1.3 การฝึกสหกิจภายในโรงเรียน
- 3.2 งานกิจการนักเรียน ขึ้นอยู่กับ
  - 3.2.1 การจัดบริการสวัสดิการนักเรียน
  - 3.2.2 การจัดกิจกรรมนักเรียน
- 3.3 งานอาคารสถานที่ ขึ้นอยู่กับ
  - 3.3.1 ความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่
  - 3.3.2 การตกแต่งบริเวณโรงเรียน
- 3.4 งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ขึ้นอยู่กับ
  - 3.4.1 ความร่วมมือจากชุมชน
  - 3.4.2 การให้บริการแก่ชุมชน

สมมุติฐานการวิจัย

มีปัจจัยต่อไปนี้ มีอิทธิพลต่อการจําแนกมาตรฐานของโรงเรียน และคณาจารย์ คือ

1. คุณวุฒิและภาระกิจของบรรณารักษ์โรงเรียน
2. ความสามารถในการบริหารของผู้อำนวยการ
3. ความพร้อมของงบประมาณที่กระทรวงศึกษาธิการ
4. งบประมาณขั้นต้นของโรงเรียน
5. คุณวุฒิและภาระกิจของบรรณารักษ์โรงเรียน
6. ความสามารถในการจัดการของโรงเรียน
7. ความพร้อมของคณาจารย์และบุคลากรเอาใจใส่หลักเกณฑ์ของโรงเรียน
8. ข้าราชการและคณาจารย์ของโรงเรียน
9. การจัดการสหกรณ์ของโรงเรียน
10. การให้บริการของโรงเรียน
11. การให้บริการของคณาจารย์โรงเรียน
12. การจัดการกิจกรรมนักเรียน
13. การจัดการกิจกรรมนักเรียน
14. ความพร้อมของคณาจารย์และบุคลากร
15. การบริการของโรงเรียน
16. การบริการของโรงเรียน
17. การให้บริการของโรงเรียน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ ประชากร ได้แก่ ครูและผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 8 จำนวน 34,678 คน จาก 3,614 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นครูและผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาเขตการศึกษา 8 แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มโรงเรียนมาตรฐานสูง
2. กลุ่มโรงเรียนมาตรฐานต่ำ

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการดังนี้

1. โรงเรียนมาตรฐานสูง เลือกเอาโรงเรียนดีเด่นที่ตั้งอยู่ในเขตการศึกษา 8 จากประกาศ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ลงวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2527 เรื่อง กวดัดเลือกโรงเรียน ผู้บริหาร และครูดีเด่น ประจำปีการศึกษา 2527 ได้กลุ่มตัวอย่างจังหวัดละ 1 โรงเรียน ตามจำนวนจังหวัด 8 จังหวัด แต่เนื่องจากจังหวัดมื่อ่งสอนไม่มีโรงเรียนที่เข้าเกณฑ์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จึงมีจำนวน 7 โรงเรียน ถือว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูทั้งหมดที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. โรงเรียนมาตรฐานต่ำ ให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่ปีโรงเรียนดีเด่นเป็นกลุ่มตัวอย่าง หากการคัดเลือกโรงเรียนที่มีมาตรฐานแตกต่างจากโรงเรียนดีเด่นมากที่สุด และเป็นโรงเรียนที่มีขนาดเดียวกับโรงเรียนดีเด่นตามเกณฑ์ขนาดโรงเรียนของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่

ในเขตเวลาเดียวกัน ให้จังหวัดละ 1 โรงเรียน รวม 7 โรงเรียน ถือว่าผู้บริการ
โรงเรียนและครูทั้งหมด ที่มีปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 2 กลุ่มตัวอย่างในทศวรรษ

ที่	จังหวัด	อำเภอที่ตั้ง โรงเรียน	ขนาด โรงเรียน	จำนวนครู และผู้บริหาร	
				กลุ่มโรงเรียน มาตรฐานสูง	กลุ่มโรงเรียน มาตรฐานต่ำ
1	เชียงใหม่	เมือง	กลาง	20	22
2	เชียงใหม่	เชียงดาว	เล็ก	8	7
3	น่าน	ปัว	กลาง	20	27
4	พะเยา	เมือง	กลาง	16	14
5	แพร่	เมือง	ใหญ่	70	54
6	ลำปาง	ห้างฉัตร	เล็ก	8	6
7	ลำพูน	บ้านโฮ่ง	เล็ก	9	8
รวม	7 จังหวัด	7 อำเภอ	3 ขนาด	151	118
รวมทั้งสิ้น				269 คน	

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ทั้งหมด 15 จุด แยกออกเป็น 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสำรวจ 5 จุด สำหรับผู้วิจัยสำรวจข้อมูลเบื้องต้นจาก สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และผู้วิจัยร่วมดำเนินงานในพื้นที่อำเภอสำรวจอีก 4 จุด

ฉบับที่ 2 ประกอบด้วย แบบสำรวจ 1 จุด กับแบบสัมภาษณ์ 9 จุด สำหรับครูและผู้บริหารโรงเรียน

รายละเอียดของเครื่องมือแต่ละชุด มีดังนี้

๑. ประเภทแบบสำรวจ

แบบสำรวจ มี 6 ชุด

๑.๑ แบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้น

ลักษณะแบบสำรวจ เป็นแบบฟอร์มที่คณะกรรมการออกข้อมูลของโรงเรียน ที่เห็นแก่จุดตัวอย่างเดียวกัน จำนวนครู จำนวนนักเรียน และการจัดชั้นเรียนตามระดับชั้น

๑.๒ แบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน

ลักษณะแบบสำรวจ เป็นแบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ไม่เกี่ยวกับที่ตั้ง อาคารสถานที่ ตัวบุคคล บรรยากาศในห้องเรียน สำรวจโดยการเขียนเครื่องหมาย ลงใน ปริมาณหัวข้อสำรวจ 10 รายการ

๑.๓ แบบสำรวจการจัดบริหารสวัสดิการและกิจกรรมนักเรียน

ลักษณะแบบสำรวจ เป็นแบบสำรวจการบริหารสวัสดิการแก่ นักเรียน และสำรวจการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียน โดยหาความสัมพันธ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูและครูที่ปรึกษาขอความเห็นใจเป็นเจ้าภาพที่ ร่วมรวบรวมข้อมูลจากสมุดบันทึกการ ประชุม รายงานประจำปี มีรายการหัวข้อสำรวจ 15 รายการ แบ่งเป็น

- การจัดการสวัสดิการนักเรียน 7 รายการ
- การจัดกิจกรรมนักเรียน 8 รายการ

สำรวจโดยการเขียนเครื่องหมาย ลงในช่อง ทางด้านขวามือ

1.4 แบบสำรวจความพร้อมของสถานประกอบการ

ลักษณะแบบสำรวจ เป็นแบบสำรวจแบบ เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ จำนวนสิ่งมี อาคาร เฟอร์นิเจอร์ อุปกรณ์ เครื่องเรือน ห้องลิ้นชักต่าง ๆ อาคารสูง โถง และ ทางสไลด์ของโรงเรียน จากผลการสังเกตผู้ วิจารณ์โรงเรียน เมื่อครูผู้ได้รับมอบหมายได้ลง เป็น เจ้าหน้าที่จะ ศึกษารายละเอียดเป็นต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยการเติมตัวเลขลงในช่องว่าง หรือเป็นเครื่องหมาย ✓ ลงใน ปริมาณที่ลงสำรวจ 6 รายการ

1.5 แบบสำรวจการยกย่องนักเรียนโรงเรียน

ลักษณะแบบสำรวจ เป็นแบบสำรวจการจัดสรรงบประมาณ ปรับปรุง บำรุงรักษาอาคารสถานที่ ให้สามารถได้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ให้มีความสวยงามร่มรื่น เจริญสว่างบรรยากาศภายในโรงเรียนได้แก่ครู และเจ้าหน้าที่ช่วยจัดการเรียน ประเมินตามแบบ สำรวจ 3 หัวข้อ 20 รายการ โดยการเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน

1.6 แบบสำรวจคุณวุฒิและการศึกษาอบรม

ลักษณะแบบสำรวจ เป็นแบบกรลดรายการ ตั้งไว้ล่วงหน้าเพื่อให้ ผู้ตอบกรลดข้อมูลลงไปสถานภาพเป็นจริง หรือเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ปี รายการที่ลงกรลดสำรวจ 6 รายการ แบบเป็น
- สถานภาพของครูสอน 1 รายการ
- คุณวุฒิและการฝึกอบรมของครูสอน 5 รายการ

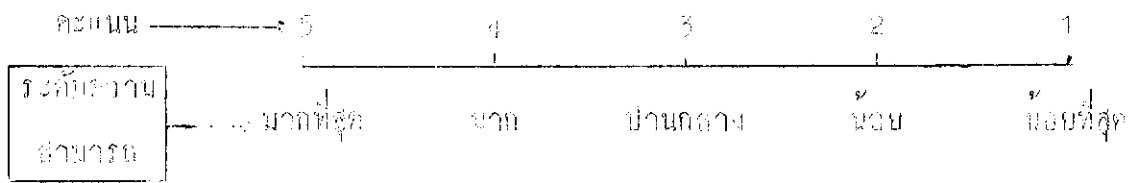
2. ประเภทแบบสอบถาม

แบบสอบถามมีทั้งแบบ ๑ จุด และหลายจุดลักษณะ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert)

2.1 แบบสอบถามความพึงพอใจในการบริหาร

แบบสอบถามความพึงพอใจในการบริหาร เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยร่าง ขึ้นเพื่อประเมินความพึงพอใจต่าง ๆ ของผู้บริหาร 20 ด้าน การตอบแบบสอบถาม ให้ผู้ตอบประเมินความพึงพอใจด้านนั้น ๆ แล้ว เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ทางด้านขวามือของแต่ละข้อ

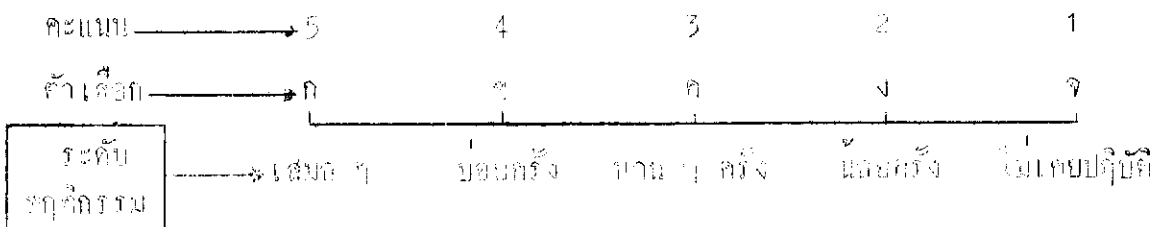
เกณฑ์การให้คะแนน

2.2 แบบสอบถามความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานของผู้บริหาร

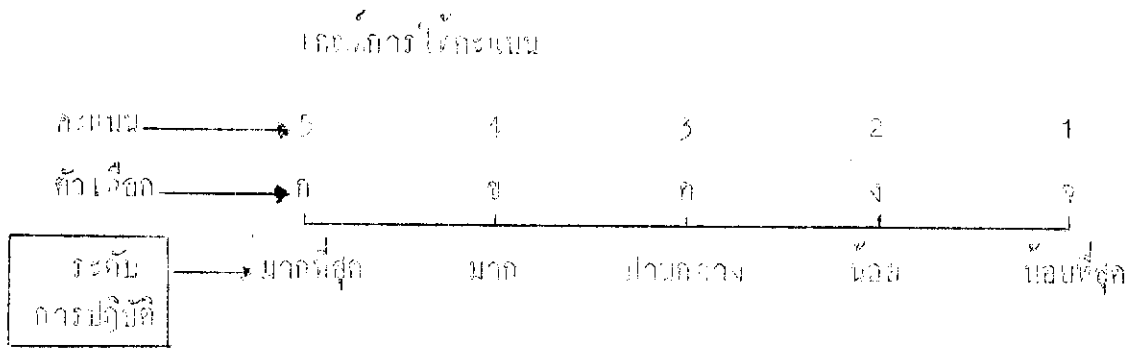
เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ วิเชียร รุ่งศักดิ์ (วิเชียร รุ่งศักดิ์ 2527 : 93 - 97) โดยสอบถามพฤติกรรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานของผู้บริหาร แบบสอบถามมี 20 ข้อ เป็นข้อความเชิงในทางทั้งหมด การตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบต้องเขียนตัวอักษร ก. ข. ค. ง. หรือ จ. จากตัวเลือกที่แสดงระดับพฤติกรรมลงไปในเรื่อง "ระดับพฤติกรรม"

เกณฑ์การให้คะแนน

2.3 แบบสอบถามคุณสมบัติของผู้บริหาร

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ สมาน จงอุดมกลาง (สมาน จงอุดมกลาง 2526 : 147 - 152) และแบบสอบถามของ ประสงค์ เขาวงกต (ประสงค์ เขาวงกต 2525 : 107) โดยสอบถามเกี่ยวกับ การมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร แบบสอบถามมีจำนวน 20 ข้อ เป็นข้อความเชิงในทางทั้งหมด การตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบต้องเขียนตัวอักษร ก. ข. ค. ง. หรือ จ. จากตัวเลือกที่แสดงระดับการปฏิบัติของผู้บริหาร ลงไปในช่อง "ระดับการปฏิบัติ"

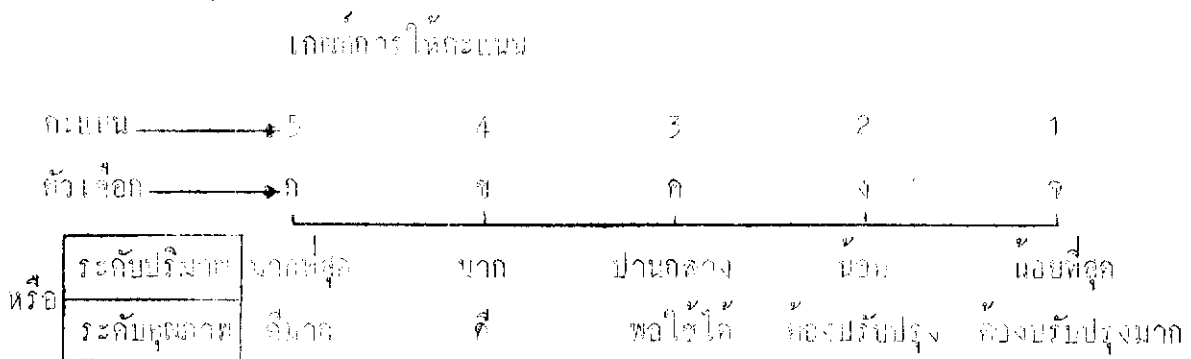

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนของครู

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้จัดทำส่งมาจากแบบสอบถามของ เดอวีชา บูรีศักดิ์ (เดอวีชา บูรีศักดิ์ 2520 : 396) แบบสอบถามมีจำนวน 20 ข้อ เป็นข้อ ความเชิงปริมาณทั้งหมด ข้อคำถามมีดังนี้

- ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร 2 ข้อ
- การเตรียมการสอน 1 ข้อ
- การศึกษาแผนการสอน 5 ข้อ
- การชี้แนะให้นักเรียนผู้จัดกิจกรรม และปฏิบัติจริง 5 ข้อ
- การให้สื่อการสอน 2 ข้อ
- การเสริมแรง 2 ข้อ
- การปกครองชั้น 2 ข้อ
- การวัดผล ประเมินผล 1 ข้อ

การตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบต้องเขียนตัวอักษร ก. ข. ค. ง. หรือ จ. ที่แสดงความพึงพอใจต่อการสอนของครูด้วยวิธีการหรือคุณภาพ ลงในช่อง "ระดับปริมาณ/คุณภาพ"

2.5 แบบสอบถามความพึงพอใจภายในและภายนอก เอาใจใส่ระดับ เป็นของครู

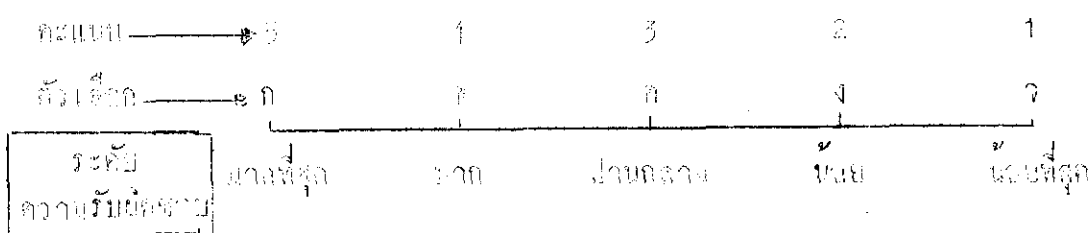
เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีจำนวน 20 ข้อ เป็นข้อความเชิงปริมาณทั้งหมด โดยสอบถามความพึงพอใจและความเอาใจใส่ผู้ดูแลการ เป็นการศึกษา นักเรียน ความตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย และความรู้สึกต่อสภาพการทำงานที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ในตัวข้อคำถามนี้

- ความรับผิดชอบในงาน 10 ข้อ
- การเอาใจใส่ระดับนักเรียน 10 ข้อ

การออกแบบแบบสอบถาม ผู้ตอบคำถาม ซึ่งประกอบด้วย ก. ข. ค. ง. หรือ

จ. ผู้ดูแลระดับความพึงพอใจของครู จะใช้คำว่า "ระดับความรับผิดชอบ"

เกณฑ์การให้คะแนน

2.6 แบบสอบถามความพึงพอใจครู

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้คิดค้นออกมาจากแบบสอบถามของ ไทบุคส์ วอลันเจอร์ (ไทบุคส์ วิสัยจร 2523 : 106 - 114) แบบสอบถามมีจำนวน 20 ข้อ เป็นข้อความเชิงปริมาณ 15 ข้อ ข้อความเชิงคุณภาพ 5 ข้อ โดยสอบถามความพึงพอใจในเกี่ยวกับองค์ประกอบของวิชาชีพครูและหัวข้อ ดังต่อไปนี้

- ความรู้สึกเห็นส่วนหนึ่ง 2 ข้อ
- ความรู้สึกรับผิดชอบ 2 ข้อ
- ความรู้สึกในตนเองด้านวิชา 4 ข้อ
- ความรู้สึกมีแรงในการทำงาน 5 ข้อ
- ความรู้สึกพอใจในงานที่ทำ 4 ข้อ
- ความสัมพันธ์กับหน่วยงาน 3 ข้อ

การออกแบบสอบถาม ผู้ตอบต้องเรียงตัวอักษร ก. จ. ข. ง. หรือ

จ. จากตัวเลือกรหัสที่ ความคิดเห็นของผู้ตอบ อยู่ในช่อง "ระดับความถี่คิดเห็น"
เกณฑ์การให้คะแนน

เรียงใหม่	→ 5	4	3	2	1
เรียงไม่ชัด	→ 1	2	3	4	5
หัวเลี้ยว	→ ก	ข	ค	ง	จ

ระดับ ความคิดเห็น	→ เห็นด้วย	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	อย่างยิ่ง				อย่างยิ่ง

2.7 แบบสอบถามการใช้หลักสุทธ

เป็นแบบสอบถามการใช้หลักสุทธ ปลายศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุธ 2521 ซึ่ง
ผู้วิจัยได้จัดพิมพ์ลงมารายแบบสอบถามของ สัตย์สิทธิ์ สัตย์วิชาสุทธราช (ศักดิ์สิทธิ์ สัตย์วิชา
สุทธราช 2526 : 53, 151 - 152) แบบสอบถามมีจำนวน 20 ข้อ เป็นข้อความ
เชิงนิยามทั้งหมด โดยสอบถามเกี่ยวกับหัวข้อต่อไปนี้

- การศึกษาหลักสุทธ 3 ข้อ
- การจัดการเรียนการสอน 12 ข้อ
- การประเมินผลการเรียน 3 ข้อ
- การวัดสภาพแวดล้อม 2 ข้อ

การออกแบบสอบถาม ผู้ตอบต้องเรียงตัวอักษร ก. จ. ข. ง. หรือ

จ. จากตัวเลือกรหัสที่ ระดับการปฏิบัติของผู้เรียนแบบการใช้หลักสุทธ อยู่ในช่อง "ระดับการปฏิบัติ"
เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน	→ 5	4	3	2	1
หัวเลี้ยว	→ ก	ข	ค	ง	จ

ระดับการปฏิบัติ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
-----------------	-----------	-----	---------	------	------------

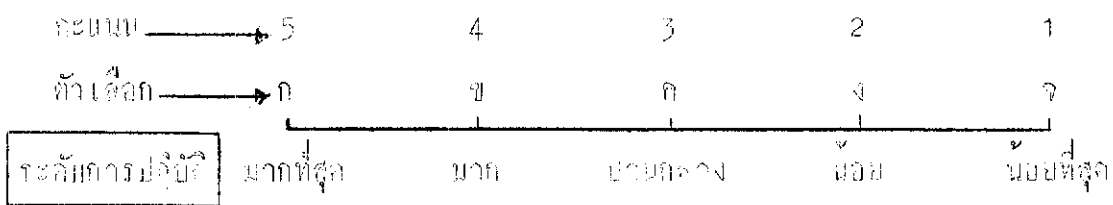
2.8 แบบสอบถามการมีเพศสภาวะในโรงเรียน

เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นมาจากแบบสอบถามของ วิเชียร ตะสิทธิ์ (วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๒๖ : ๒๒๖ - ๒๓๔) แบบสอบถามที่จำนวน ๒๐ ข้อ เป็นข้อความเชิงปริมาณทั้งหมด โดยลดข้อความเกี่ยวกับการงเพศในหัวข้อต่อไปนี้

- การวางแผน 4 ข้อ
- การประสานงาน 4 ข้อ
- การศึกษาระยะ เป็นผล 3 ข้อ
- การส่งเสริมและให้บริการงานวิชาการ 9 ข้อ

การออกแบบสอบถาม ผู้ตอบต้องเขียนตัวอักษร ก. ข. ค. ง. หรือ จ. จากตัวเลือกที่แสดงระดับความถี่ของการมีเพศสภาวะในโรงเรียน ลงในช่อง "ระดับการปฏิบัติ"

ระดับการปฏิบัติแบบ

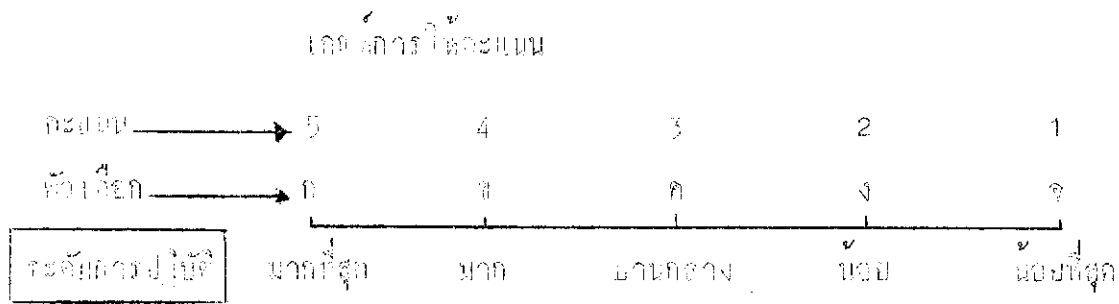

2.9 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีจำนวน ๒๐ ข้อ เป็นข้อความเชิงปริมาณทั้งหมด โดยลดข้อความความพึงพอใจระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในหัวข้อต่อไปนี้

- ความร่วมมือจากชุมชน 9 ข้อ
- การให้บริการแก่ชุมชน 11 ข้อ

การออกแบบแบบสอบถาม ผู้ตอบต้องเขียนตัวอักษร ก. ข. ค. ง. หรือ จ. จากตัวเลือกที่แสดงระดับการปฏิบัติ ลงในช่อง "ระดับการปฏิบัติ"

การ สร้าง เครื่องมือ

การสร้าง เครื่องมือ ผู้วิจัยจัดทำแบบการเป็นต้น ๆ ดังนี้

- ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้าง เครื่องมือ หรือนำมาดัดแปลงเป็น เครื่องมือ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้
- สร้าง เครื่องมือ โดยร่างแบบสำรวจ 6 ชุด แบบสอบถาม 9 ชุด
- นำ เครื่องมือที่ร่างเสร็จแล้ว เสนอขอตรวจรายการที่ปรึกษาตรวจแก้
- ให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง
- ปรับปรุงแก้ไข ตามข้อแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ สำหรับ เครื่องมือทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลและผลการพิจารณา แล้วโครงการวิจัยฉบับนี้ด้วย คณะกรรมการพิจารณาแล้วโครงการวิจัย ฉบับนี้ ได้ ได้ออกแบบ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม และผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- นำ เครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครู และผู้บริหารโรงเรียนทั้งในโรงเรียนตัวอย่าง ในจังหวัดพะเยา จำนวน 40 คน
- หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้ง 9 ชุด โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient)

ผลจากการนำ เครื่องมือไปทดลองใช้ พบว่า ค่าความเชื่อมั่น เครื่องมือแต่ละชุด ได้ อยู่ระหว่างการ และเมื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละชุด ดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

จุดที่	แบบสอบถาม	ค่าความเชื่อมั่น
1	แบบสอบถามความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร	0.9608
2	แบบสอบถามความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของผู้บริหาร	0.9550
3	แบบสอบถามมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร	0.9499
4	แบบสอบถามความสามารถในการสร้างงานของครู	0.9410
5	แบบสอบถามความรับผิดชอบต่องานและภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย นักเขียนของครู	0.9339
6	แบบสอบถามขวัญและกำลังใจของครู	0.9243
7	แบบสอบถามการใ้หลักผู้ทรง	0.8916
8	แบบสอบถามการนำผลสัมฤทธิ์ไปโรงเรียน	0.8160
9	แบบสอบถามความพึงพอใจระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	0.9204

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยทำบันทึกขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อให้การเก็บข้อมูลการประเมินผลตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูและบุคลากรทางการศึกษา

2. ผู้วิจัยทำหนังสือแจ้งขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนในการขออนุญาตเก็บข้อมูลการประเมินผลตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูและบุคลากรทางการศึกษา

3. ผู้วิจัยทำหนังสือแจ้งผู้อำนวยการโรงเรียนแจ้งหลักเกณฑ์ในการเก็บข้อมูลการประเมินผลตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.1 การคัดเลือกโรงเรียนมาตรฐานต่ำเป็นกลุ่มตัวอย่าง 1 โรงเรียน

3.2 การขอความอนุเคราะห์จัดเจ้าหน้าที่ศึกษานิเทศก์อำเภอเป็นผู้ร่วมเก็บรวบรวมข้อมูล

4. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พาการคัดเลือกโรงเรียนมาตรฐานต่ำให้ผู้วิจัย 1 โรงเรียน และทำหนังสือแจ้งสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานขอความอนุเคราะห์เจ้าหน้าที่ศึกษานิเทศก์อำเภอ ร่วมเก็บรวบรวมข้อมูล 1 ฉบับ

5. ผู้วิจัย ไปขอรับการรายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจาก สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และกรอกแบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้น

6. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ให้ศึกษานิเทศก์อำเภอรับทราบตามคำสั่งสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอความอนุเคราะห์ และทำหนังสือแจ้งโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 โรงเรียน

7. ผู้วิจัย ไปขอและทำความตกลงกับศึกษานิเทศก์อำเภอ โดยขอระเบียบเกี่ยวกับ การเก็บรวบรวมข้อมูล

8. ผู้วิจัยและศึกษานิเทศก์อำเภอ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสำรวจ 4 จุด และแบบสำรวจ 1 จุด แบบสอบถาม 3 ชุด ไปขอใบผู้ดูแลโรงเรียน

9. ผู้ดูแลโรงเรียนกรอกแบบสำรวจ 4 จุด แบบสอบถาม 3 ชุด พร้อมทั้งแจกแบบสำรวจ 1 ชุด แบบสอบถาม 3 ชุด ให้กลุ่มเป้าหมายของโรงเรียนนั้น

10. เก็บสถิติจากแบบสำรวจจุดและแบบสอบถามไปทำตัวประกอบ 2 สัปดาห์ให้ผู้ดูแลโรงเรียนรวบรวมมาส่งที่ทางศึกษาธิการอำเภอผู้วิจัยเก็บข้อมูล วิจัยทางไปรษณีย์ที่จังหวัดเชียงใหม่

การชักชวนทำข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมเลือกการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลจากแบบสำรวจ

จุดที่ 1 แบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ใช้เป็นข้อมูลประกอบแบบสำรวจจุดอื่น ๆ และใช้ตรวจสอบความถูกต้องตัวอย่าง การจัดทำโรงเรียน

รูปที่ 2 - 6 ผู้วิจัยนำมาร่างไว้ก่อนแบบความถี่ของโลกก่อนจึงไว้ใน
แบบสำรวจนั้น

2. ข้อมูลจากแบบสอบถาม

2.1 แบบสอบถามที่แจกให้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 236 ฉบับ ได้รับ
กลับมาครบถ้วนสมบูรณ์ 236 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.93

2.2 นายแบบสอบถามมีระเบียบวิธีที่ได้รักษากันมาตลอดได้ครบถ้วนและถูกต้อง
โดยการนำจำนวนตัว เล็งถกกรอกของ ไปส่งตรงตัวผู้วิจัยด้วยแบบสอบถาม
เป็นหลักฐานเลือก และรวมคะแนน

2.3 นำคะแนนรวมของทุกชุด ของกลุ่มตัวอย่างและรวมไปกรอกลงใน
ใบสมัครรหัส (General Coding Form) ได้ตัวเลขรหัสต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

1. การ รวบรวมข้อมูลทางสถิติเบื้องต้น
2. การวิเคราะห์สมมุติฐาน

1. การรวบรวมข้อมูลทางสถิติเบื้องต้น

เป็นการนำข้อมูลจากแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด ที่ได้จากการนำไปแจกของให้
บุคลากรทั้งหมด (Reliability) ของแบบสอบถามแต่ละชุด โดยวิธีการ
สัมประสิทธิ์ของค่า (α - Coefficient) โดยวิธีสูตร

$$\alpha = \frac{n}{n - 1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

(จำนวน 1 ฉบับ และอังกฤษ จำนวน 2514 : 171 - 172)

- α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
- n แทน จำนวนตัวอย่างทั้งหมด
- s_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
- s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของ เครื่องมือทั้งฉบับ

2. การทดสอบสมมติฐาน

วิธีทำการวิเคราะห์หรือพูด ได้คือทดสอบสมมุติฐาน ลำดับการดังนี้

2.1 ตรวจสอบค่าเฉลี่ย $\bar{X}$, SD. ของตัวแปร

2.2 ความน่าจะเป็น discriminant power โดยทำการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ระบบเลือกตัวแปรเข้าไปในสมการทีละตัวแปร (Stepwise Discriminant Analysis) ถึงมีสมการที่จำเป็นดังนี้

$$D_i = d_{i1} Z_1 + d_{i2} Z_2 + \dots + d_{ip} Z_p \quad (\text{ใช้กับคะแนนมาตรฐาน})$$

เมื่อ	D_i	แทน	คะแนนมาตรฐานที่ได้จากสมการที่ i
	d	แทน	สัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มมาตรฐานในสมการที่ i
	Z	แทน	คะแนนมาตรฐานของตัวแปรในสมการ
	i	แทน	ลำดับของสมการ
	p	แทน	ลำดับของตัวแปรในสมการ

$$C_i = c_{i1} V_1 + c_{i2} V_2 + \dots + c_{ip} V_p + c_{io} \quad (\text{ใช้กับคะแนนดิบ})$$

เมื่อ	C_i	แทน	คะแนนรวมของกลุ่ม สำหรับกลุ่มที่ i
	c	แทน	สัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มทั้งเป็นคะแนนดิบ
	V	แทน	คะแนนดิบที่ได้จากตัวแปรในสมการ
	c_{io}	แทน	ค่าคงที่ของกลุ่มที่ i
	i	แทน	กลุ่มที่
	p	แทน	ลำดับของตัวแปรในสมการ

(Nic. and others. 1975 : 563)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย ของผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อความ สละสลวยและได้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้ใช้ตัวแปรที่ใช้ในการ เสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูล ดังต่อไปนี้

- X₁ แทน คุณวุฒิและภาระกิจของบรรณารักษ์
- X₂ แทน ความสามารถในการบริหาร ของบรรณารักษ์
- X₃ แทน ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของบรรณารักษ์
- X₄ แทน มุมมองสังคมของบรรณารักษ์
- X₅ แทน คุณวุฒิและภาระกิจของบรรณารักษ์
- X₆ แทน ความสามารถในการสอนของครู
- X₇ แทน ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียนของครู
- X₈ แทน วิชาและคำสั่งใจของครู
- X₉ แทน การจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน
- X₁₀ แทน การให้คำปรึกษา
- X₁₁ แทน การนิเทศภายในโรงเรียน
- X₁₂ แทน การจัดการสวัสดิการแก่นักเรียน
- X₁₃ แทน การจัดการทรัพยากรภายในโรงเรียน
- X₁₄ แทน ความพร้อมทางด้านอาหารและสถานที่
- X₁₅ แทน การทดแทนบริเวณโรงเรียน
- X₁₆ แทน ความร่วมมือจากชุมชน
- X₁₇ แทน การให้บริการแก่ชุมชน

$\bar{X}$	เลข	ค่าเฉลี่ย
S	เลข	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
D	เลข	คะแนนมาตรฐาน ใช้วัดคะแนนการจำแนกกลุ่ม
d	เลข	ค่าสัมประสิทธิ์จำนวนกลุ่มมาตรฐาน
Z	เลข	ค่าการวัดที่ได้จากตัวแปรแต่ละตัว
p	เลข	ค่าความถี่ของตัวแปร ในสมการจำแนกกลุ่มตั้งแต่ 1 ถึง p
C	เลข	คะแนนจากกลุ่มที่เป็นคะแนนเต็ม
c	เลข	ค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มที่เป็นคะแนนเต็ม
V	เลข	คะแนนถ่วงน้ำหนักได้จากตัวแปรในสมการแต่ละตัว
F_u	เลข	ค่า Univariate F - ratio
F_{in}	เลข	F - to - enter (ค่า partial F ก่อนเข้าสมการ)
F_{re}	เลข	F - to - remove (ค่า partial F เมื่ออยู่ในสมการ)
F_{in}	เลข	partial F ที่เป็นเลขชี้ในการเลือกตัวแปรเข้าสมการ
F_{out}	เลข	partial F ที่เป็นเลขชี้ในการตัดตัวแปรออกจากสมการ
λ	เลข	ค่า eigenvalue
E_c	เลข	ค่า canonical correlation
Λ	เลข	ค่า Wilk's Lambda
χ^2	เลข	ค่า Chi - square
df	เลข	degree of freedom
α	เลข	ระดับความนัยสำคัญทางสถิติ
*	เลข	นัยสำคัญทางสถิติ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ในการหาค่าสถิติต่าง ๆ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และผลการทดสอบความแตกต่างของข้อมูลข้างต้นสำหรับ (Univariate F - ratio)

2. ขั้นตอนที่เป็นปัจจัยจำแนกความแตกต่างมาตรฐาน (Discriminant Analysis) ของค่าสถิติที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 ขั้นตอนการเลือกตัวแปร และค่า partial F ของตัวแปรที่ได้นำเข้าสมการ

2.2 ค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มมาตรฐานของตัวแปรที่ได้นำเข้าสมการ

2.3 ค่าสถิติความมีนัยสำคัญทางสถิติของสมการจำแนกกลุ่ม

3. ตัวแปรที่ถูกตัดออกจากสมการ

4. ค่าดัชนีความสำคัญ ของตัวแปรที่เป็นปัจจัยจำแนกความแตกต่างมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นลำดับไป ในลำดับแรก เป็นการนำเสนองานวิจัยเบื้องต้นเกี่ยวกับ เพื่อศึกษาความสัมพัทธ์ระหว่างตัวแปรต้น (ตาราง 4) กับค่าสถิติพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มโรงเรียนมาตรฐานสูง กลุ่มโรงเรียนมาตรฐานต่ำ และผลการทดสอบความแตกต่างของข้อมูลข้างต้นของในแต่ละตัวแปร (ตาราง 5)

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	X ₁₅	X ₁₆	X ₁₇
X ₁	1.00	.12	.06	.01	.05	.08	.02	-.02	**	.07	.16	**	**	**	**	-.05	.05
X ₂		1.00	**	**	**	**	**	**	* -10	.21	**	.03	*	.20	.06	-.07	**
X ₃			1.00	**	**	**	**	**	*	.22	**	.02	*	.19	.10	-.15	**
X ₄				1.00	**	**	**	**	*	.23	**	-.07	*	.06	-.01	-.07	**
X ₅					1.00	*	**	**	*	.29	*	.21	**	.25	.00	.12	.27
X ₆						1.00	**	*	*	.53	**	.04	.11	.00	-.09	.40	.45
X ₇							1.00	**	*	.62	**	.11	.11	.10	-.11	.34	.36
X ₈								1.00	**	*	.52	-.03	.04	.02	-.15	.26	.50
X ₉									1.00	.14	.32	.34	.21	.01	.43	.17	.11
X ₁₀										1.00	.42	.12	.06	.15	.10	.56	.31
X ₁₁											1.00	.00	.24	.10	-.02	.53	.60
X ₁₂												1.00	**	**	-.06	*	.16
X ₁₃													1.00	.40	.14	.20	.16
X ₁₄														1.00	-.20	-.03	.05
X ₁₅															1.00	-.08	-.05
X ₁₆																1.00	**
X ₁₇																	1.00

** F < .01

* F < .05

จากตาราง 4 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น 17 ตัวแปร เป็นดังนี้
 คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับ การจัดทำสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน การจัดบริการสวัสดิการนักเรียน การจัดกิจกรรมนักเรียน ความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ และการตกแต่งบริเวณโรงเรียน

ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับ ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของผู้บริหาร มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร ความสามารถในการสอนของครู ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียนของครู ขวัญและกำลังใจของครู การนิเทศภายในโรงเรียน การให้บริการแก่ชุมชน ความร่วมมือจากชุมชน และมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับ การให้หลักสูตร การจัดกิจกรรมนักเรียน

ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับ มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร ความสามารถในการสอนของครู ขวัญและกำลังใจของครู การนิเทศภายในโรงเรียน ความร่วมมือจากชุมชน การให้บริการแก่ชุมชน ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียนของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับ คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของครู การให้หลักสูตร การจัดกิจกรรมนักเรียน แต่มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับ การจัดทำสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน

มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับ ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของผู้บริหาร คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของครู ความสามารถในการสอนของครู ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียนของครู ขวัญและกำลังใจของครู การนิเทศภายในโรงเรียน ความร่วมมือจากชุมชน การให้บริการแก่ชุมชน มีความสัมพันธ์ทางบวก

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับ การให้คำปรึกษา

คุณวุฒิและการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับ ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร พฤติกรรมกำลังใจของครู การให้คำปรึกษา การจัดกิจกรรมนักเรียน ความร่วมมือจากชุมชน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับ ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของผู้บริหาร การยอมรับต่อความเป็นงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียนของครู การนี้เห็นภายในโรงเรียน การจัดบริหารหลักสูตรนักเรียน และการให้บริการแก่ชุมชน

ความสามารถในการสอนของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับ คุณวุฒิและการศึกษาระดับปริญญาตรี ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร การยอมรับต่อความเป็นหน้าที่การงานของผู้บริหาร มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร ความรับผิดชอบในการสอนและการเอาใจใส่ต่อนักเรียนของครู การให้คำปรึกษา การนี้เห็นภายในโรงเรียน ความร่วมมือจากชุมชน การให้บริการแก่ชุมชน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับ พฤติกรรมกำลังใจของครู

ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียนของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับ ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของผู้บริหาร มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร ความสามารถในการสอนของครู พฤติกรรมกำลังใจของครู การให้คำปรึกษา การนี้เห็นภายในโรงเรียน ความร่วมมือจากชุมชน การให้บริการแก่ชุมชน และมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับ คุณวุฒิและการศึกษาระดับปริญญาตรี คุณวุฒิและการศึกษาระดับปริญญาตรี

พฤติกรรมกำลังใจของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับ ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียนของครู การยอมรับต่อความเป็นหน้าที่การงานของผู้บริหาร มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร การนี้เห็นภายในโรงเรียน ความร่วมมือจากชุมชน การให้บริการแก่ชุมชน แต่มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับ การจัดสภาพแวดล้อมต่อการเรียน

และมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับ ความสามารถในทาง
สอบของครู การวัดหลักสูตร

การ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ เรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .01 กับ คุณวุฒิและการฝึกอบรมของครู การ จัดบริหาร วิชาการ การ
นักเรียน การ ทัศนคติของโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 กับ ความร่วมมือจากชุมชน แต่มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01 กับ วัสดุและค่าจ้างโรงเรียน และมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 กับ ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของครู

การ วัดหลักสูตร มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กับ
คุณวุฒิและการฝึกอบรมของครู ความสามารถในการสอนของครู การยอมรับโดยนายจ้าง
และการเอาใจใส่ของนักเรียนของครู การนิเทศภายในโรงเรียน ความร่วมมือจากชุมชน
การให้บริการแก่ชุมชน และมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับ
ความสามารถในการบริหารของครู มาตรฐานสัมพันธภาพของครู วัสดุและค่าจ้างโรงเรียน

การนิเทศภายในโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.01 กับ ความสามารถในการบริหารของครู การยอมรับโดยนายจ้างในหน้าที่การงานของ
ครู มาตรฐานสัมพันธภาพของครู ความสามารถในการสอนของครู ความรับผิดชอบใน
งานและการเอาใจใส่แก่นักเรียนของครู วัสดุและค่าจ้างโรงเรียน การวัดหลักสูตร การ
ให้บริการแก่ชุมชน และความร่วมมือจากชุมชน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 กับ คุณวุฒิและการฝึกอบรมของครู การ จัดบริหาร วิชาการ

การจัดบริหาร วิชาการโดยโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 กับ คุณวุฒิและการฝึกอบรมของครู การ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ
การเรียน การ จัดกิจกรรมแก่นักเรียน ความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษา และมีความสัมพันธ์
ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับ คุณวุฒิและการฝึกอบรมของครู ความ
ร่วมมือจากชุมชน

การจัดกิจกรรมแก่นักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.01 กับ คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของผู้บริหาร คุณวุฒิและการศึกษาระดับปริญญา การจัด
บริหารสวัสดิการพนักงาน เงิน ความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับ ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหาร ความรับผิดชอบ
ต่อหน้าที่การงานของผู้บริหาร การมีเสถียรภาพในโรงเรียน

ความสัมพันธ์ทางด้านอาคารสถานที่ มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 กับ คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของผู้บริหาร การจัดบริหารสวัสดิการพนักงาน
แต่มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับ การขยายงานโรงเรียน
โรงเรียน

การขยายงานโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.01 กับ คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของผู้บริหาร การจัดสถานะแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน
แต่มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับ ความพร้อมทางด้านอาคาร
สถานที่

ความสัมพันธ์จากชุมชน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 กับ
การให้บริการแก่ชุมชน ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหาร ความรับผิดชอบในหน้าที่
การงานของผู้บริหาร มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของครู ความ
สามารถในการสอนของครู ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่แก่นักเรียนของครู
ขวัญและกำลังใจของครู การให้คำปรึกษา และการมีเสถียรภาพในโรงเรียน นอกจากนี้
ยังมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับ การจัดสถานะแวดล้อมที่
เอื้อต่อการเรียน และการจัดบริหารสวัสดิการพนักงาน

การให้บริการแก่ชุมชน มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
กับ ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหาร ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของผู้บริหาร
มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร ความสามารถในการสอนของครู ความรับผิดชอบในงานและ
การเอาใจใส่แก่นักเรียนของครู ขวัญและกำลังใจของครู การให้คำปรึกษา การมีเสถียร
ภาพในโรงเรียน และ ความร่วมมือจากชุมชน แต่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 กับ คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของครู

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการทดสอบความแตกต่าง ของกลุ่มตัวอย่าง
ในแต่ละตัวแปร

ตัวแปร	กลุ่มมาตรฐานสูง		กลุ่มมาตรฐานต่ำ		รวมทั้งหมด		p u
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
X ₁	14.6842	4.5566	13.5046	4.9722	14.1694	4.7663	3.59
X ₂	82.6541	9.6173	65.0697	12.0783	74.9768	13.9230	152.20***
X ₃	87.4012	9.6126	63.4563	13.3576	81.3601	13.3391	87.90***
X ₄	61.3007	12.7772	72.6990	12.6964	77.5466	13.4152	26.45***
X ₅	5.3034	3.7146	5.3301	4.0034	5.3601	3.8351	0.01
X ₆	63.3082	6.0266	71.6543	8.5483	78.3093	10.0081	111.90***
X ₇	84.5639	8.0982	84.8767	9.5061	80.3347	9.9626	71.36***
X ₈	76.1654	9.0110	68.8932	9.9497	72.9915	10.0617	34.51***
X ₉	33.3684	1.2581	29.2427	1.3316	31.5678	2.4214	593.00***
X ₁₀	82.6165	7.2412	75.9029	9.1333	78.8135	9.1678	66.84***
X ₁₁	75.6616	11.1728	60.7767	11.4813	69.1652	13.4330	100.60***
X ₁₂	5.8345	0.8891	4.3607	0.9073	5.1947	1.1541	154.90***
X ₁₃	6.4135	0.9465	5.2621	0.7664	5.9110	1.0419	101.10***
X ₁₄	44.3609	5.4151	35.0776	8.4265	40.3093	8.2313	105.40***
X ₁₅	89.7213	4.0120	53.2033	11.9511	73.7339	20.0108	1085.00***
X ₁₆	32.6165	5.2695	26.4563	6.0501	29.9279	6.3934	69.57***
X ₁₇	41.2100	6.4365	35.9320	6.2123	38.9110	6.8501	40.35***

*** $F < .001$

จากตาราง 5 แสดงว่า เมื่อนำค่าเฉลี่ยของ 17 ตัวแปร มาทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มโรงเรียนมาตรฐานสูง กับกลุ่มโรงเรียนมาตรฐานต่ำในแต่ละตัวแปร พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งสองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จำนวน 15 ตัวแปร และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 2 ตัวแปร

ตัวแปรที่กลุ่มโรงเรียนมาตรฐานสูง กับกลุ่มโรงเรียนมาตรฐานต่ำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทั้ง 15 ตัวแปร คือ ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของผู้บริหาร มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร ความสามารถในการสอนของครู ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ก่อนักเรียนของครู ขาว และกำลังใจของครู การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน การใช้หลักสูตร การนิเทศภายในโรงเรียน การจัดบริการสวัสดิการนักเรียน การจัดกิจกรรมนักเรียน ความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ การตกแต่งบริเวณโรงเรียน ความร่วมมือจากชุมชน และการให้บริการแก่ชุมชน

ตัวแปรที่กลุ่มโรงเรียนมาตรฐานสูง กับกลุ่มโรงเรียนมาตรฐานต่ำแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 2 ตัวแปร คือ คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของผู้บริหาร กับคุณวุฒิและการศึกษาอบรมของครู

ตัวแปรที่เป็นปัจจัยจำแนกความแตกต่างความรุนแรงโรงเรื้อรังประเภทยืดเยื้อ ที่มีความแตกต่าง
วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (Discriminant Analysis)

ปัจจัยหรือตัวแปรต้นที่มีน้ำหนักในการจำแนกความรุนแรงโรงเรื้อรังแตกต่างกัน จะต้อง

1. เป็นตัวแปรที่ได้อันดับแรกในการเลือกเข้าสมการ และมีค่า partial P ซึ่งหมายถึง ความสัมพันธ์ร่วมทั้งหมดที่ได้รับเลือกเข้าสมการ (P_{en}) และเมื่อได้รับเลือกเข้าสมการ แล้ว (P_{rc}) เป็นเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 1.0000 ถ้า partial P ของตัวแปรที่จะได้รับเลือกเข้าสมการ วิเคราะห์จากถ้อยแถลงและหลังการวิเคราะห์และขั้น (STEP) ซึ่งผู้วิจัย ได้แสดงไว้ในภาคผนวก ค.

2. มีค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่ม (discriminant function coefficients) ที่มีส่วนเพิ่มน้ำหนักในการจำแนกกลุ่มให้แก่สมการ ถ้า ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่ม ที่เป็นคะแนนดิบ กับค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มมาตรฐาน การวิจัยครั้งนี้พิจารณาน้ำหนักในการ จำแนกกลุ่มจากค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มมาตรฐาน ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์นี้จะบอกให้ทราบถึง น้ำหนักในถ้อยแถลงกลุ่มที่แต่ละตัวแปรได้แก่สมการ ค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มของตัวแปรใดมีค่ามาก แสดงว่า ตัวแปรนั้นมีส่วนเพิ่มน้ำหนักในการจำแนกให้กลุ่มอาการสูง ถ้า สัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มของตัวแปรใดมีค่าล้น แสดงว่า ตัวแปรนั้นมีส่วนเพิ่มน้ำหนักในการ จำแนกกลุ่มให้แก่สมการค่า

3. สมการที่ประกอบด้วยตัวแปรที่ได้อันดับแรกเข้าสมการทั้งหมด เป็นวิธีที่ ทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ของชุดที่จะนำเสนอเพื่อตอบทุกขงหมายของคำถามที่กล่าวถึงว่า ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานการวิจัยไว้ว่า "ปัจจัยหรือตัวแปรต้น 17 ตัวแปร มีน้ำหนักในการ จำแนกความรุนแรงของโรงเรื้อรังแตกต่างกัน" นั้น เพื่อให้วิธีการวิเคราะห์ความแตกต่าง ระหว่างกลุ่ม แบบการเลือกตัวแปรเข้าโปรแกรมสมการที่ละตัวแปรตามลำดับ (stepwise discriminant analysis) แล้ว ได้ค่าสถิติสำคัญ 3 ประการ ซึ่งแสดงไว้ใน ตาราง 6 - e

ตาราง 6 ผลลัพธ์ที่ได้รับเลือกเข้าอัตร และค่า partial π ของตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าอัตร

STEP	ตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าอัตร	partial π	
		π_{in}	π_{out}
1	X_{15} การตกลงกับบริเวณโรงเรียน	1085.100	734.0100
2	X_{14} ความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่	55.267	655.4500
3	X_1 จุดภูมิและทำเลที่ตั้งของชุมชนบริการ	477.450	710.7800
4	X_2 ความสามารถในการให้บริการของชุมชนบริการ	58.920	25.6100
5	X_{12} การจัดบริการสวัสดิการนักเรียน	56.842	95.8320
6	X_9 การจัดสถานแวดล้อมที่โรงเรียน	47.212	46.6750
7	X_{13} การจัดกิจกรรมนักเรียน	6.006	6.0493
8	X_7 ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ คือนักเรียนของครู	2.824	4.9842
9	X_5 จุดภูมิและทำเลที่ตั้งของชุมชน	2.616	3.2992
10	X_6 ความสามารถด้านการสอนของครู	2.771	4.2850
11	X_4 จุดเริ่มต้นของชุมชนบริการ	5.187	5.4509
12	X_{17} การให้บริการของชุมชน	1.784	1.5747
13	X_8 สวัสดิการและกำลังใจของครู	1.531	1.5583
14	X_{10} การใจดีกับลูก	1.050	1.0501

$$\pi_{in} = 1.0000$$

$$\pi_{out} = 1.0000$$

จากตาราง 6 ปรากฏว่า ตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสหภาพมีทั้งหมด 14 ตัวแปร
 ตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสหภาพเป็นลำดับแรก คือ การจดทะเบียนโรงเรียน เป็นองศา
 มีค่า **partial F** ก่อนได้รับเลือกเข้าสหภาพมากที่สุด ($F_{en} = 1025.100$) ตัวแปรที่
 ได้รับเลือกเข้าสหภาพในลำดับต่อมา คือ ความพร้อมของอาคารสถานที่ ครูผู้และ
 การศึกษารวมของผู้บริหาร - ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร การจัดการ
 สวัสดิการนักเรียน การจัดการแหล่งข้อมูล สื่อการสอนเรียน การจัดการกรรมสิทธิ์เรียน
 การรับมีครอบครัวในงาน และการเอาใจใส่ต่อบุคคลเรียนของครู ครูผู้และวิธีการบริหาร
 ของครู ความสามารถในการสอนของครู ขุมทรัพย์ชั้นเรียนของครู การไม่มีการแก้
 ไขข้อสงสัย และกำลังใจของครู ตามลำดับ ตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสหภาพเป็นลำดับ
 สี่ท้าย คือ การใจเสียของครู ตัวแปรทั้งหมด 14 ตัวแปรนี้ อาจมีค่า **partial F**
 กับตัวแปรอื่น ๆ ที่รวมในสหภาพเดียวกัน ซึ่งก่อนได้รับเลือก (F_{en}) และเมื่อได้รับเลือก
 เข้าสหภาพแล้ว (F_{rc}) เป็นค่าที่เกณฑ์การนัยได้ 1.0000

ตาราง 7 ค่าสัมประสิทธิ์เจ้าภาพของกลุ่มของตัวแปรที่ได้รับความเชื่อใจร่วมการ

ตัวแปรที่ได้รับความเชื่อใจร่วมการ		ค่าสัมประสิทธิ์เจ้าภาพแยกกลุ่ม	
		c	d
X ₁₅	การยกย่องบริเวณโรงเรียน	0.2051	1.7531
X ₁₄	ความพร้อมทางกายภาพอาคารสถานที่	0.4660	0.2121
X ₁	คุณวุฒิและการศึกษอบรมของผู้บริหาร	-0.6423	-0.0461
X ₂	ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร	0.0454	0.4540
X ₁₂	การจัดบริการสวัสดิการนักเรียน	-1.1650	-1.0639
X ₉	การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน	0.4667	0.6050
X ₁₂	การจัดกิจกรรมนักเรียน	0.2458	0.2145
X ₇	ความรับผิดชอบในผลงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียน ของครู	-0.0272	-0.2579
X ₁	คุณวุฒิและการศึกษอบรมของครู	0.0393	0.1512
X ₆	ความสามารถในการสอนของครู	0.0257	0.2121
X ₄	มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร	-0.0201	-0.2570
X ₁₇	การให้บริการแก่ชุมชน	0.0171	0.1089
X ₈	ขวัญและกำลังใจของครู	0.0129	0.1169
X ₁₀	การใช้วัสดุอุปกรณ์	-0.0117	-0.0932
ค่าคงที่		-37.4406	

c แทน คะแนนดิบ

d แทน คะแนนมาตรฐาน

จากตาราง 7 ค่าสัมประสิทธิ์ที่จำแนกกลุ่มมาตรฐาน (standardized discriminant function coefficients) ของตัวแปรที่ให้ค่าน้ำหนักในการจำแนกกลุ่มแก่สมการมากที่สุด คือ ความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ รองลงไป คือ คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของผู้บริหาร การตกแต่งบริเวณโรงเรียน การจัดบริการสวัสดิการนักเรียน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียนของครู การจัดกิจกรรมนักเรียน ความสามารถในการสอนของครู คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของครู ขวัญและกำลังใจของครู การให้บริการแก่ชุมชน ความสำคัญ และตัวแปรที่ให้ค่าน้ำหนักแก่สมการน้อยที่สุด คือ การไร้อำนาจ

เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญของสมการจำแนกกลุ่ม ได้ค่าสถิติดังตาราง 8

ตาราง 8 ความมีนัยสำคัญทางสถิติของสมการจำแนกกลุ่ม

λ	R_c	Λ	χ^2	df	α
37.4034	0.9868	0.0260	826.13	14	.001

จากตาราง 8 สมการจำแนกกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรต้น 14 ตัวแปร เป็นปัจจัยที่จำแนกความแตกต่างระหว่างโรงเรียนมาตรฐานสูง กับโรงเรียนมาตรฐานต่ำได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ผลจากการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ที่แสดงไว้ในตาราง 6 - 8 นั้น สามารถตอบคำถามตามจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า ได้ว่า ปัจจัยที่มีน้ำหนักในการจำแนกมาตรฐานของโรงเรียน คือ

1. คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของผู้บริหาร
2. ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร

3. มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร
4. คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของครู
5. ความสามารถในการสอนของครู
6. ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียนของครู
7. ชำนาญและกำลังใจของครู
8. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน
9. การใช้หลักสูตร
10. การจัดบริการสวัสดิการนักเรียน
11. การจัดกิจกรรมนักเรียน
12. ความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่
13. การตกแต่งบริเวณโรงเรียน
14. การให้บริการแก่ชุมชน

ตัวแปรหรือปัจจัยทั้ง 14 ประการนี้ คือ ปัจจัยที่จำแนกความแตกต่างมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 8

ตัวแปรที่ถูกคัดออกจากสมการ

ปัจจัยหรือตัวแปรต้น 17 ตัวแปร มีน้ำหนักในการจำแนกมาตรฐานของโรงเรียนแตกต่างกัน" ตามที่ได้ตั้งสมมุติฐานไว้แล้ว ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่า ปัจจัยหรือตัวแปรต้นที่สามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างโรงเรียนมาตรฐานสูง กับโรงเรียนมาตรฐานต่ำ มี 14 ปัจจัย หลังการวิเคราะห์ด้วย STEP 14 แล้ว มีตัวแปรที่ไม่ได้รับเลือกเข้าสมการ 3 ตัวแปร เนื่องจากค่า partial F ของตัวแปรทั้งสามนี้ น้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 1.0000 จึงถูกคัดออกจากสมการ

ตาราง 9 ตัวแปรที่ถูกคัดออกจากสมการ

ตัวแปรที่ถูกคัดออกจากสมการ		F _{en}
X ₃	ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของผู้บริหาร	0.0155
X ₁₁	การนิเทศภายในโรงเรียน	0.2694
X ₁₆	ความร่วมมือจากชุมชน	0.5376

จากตาราง 9 ตัวแปรที่ถูกคัดออกจากสมการ 3 ตัวแปร คือ ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของผู้บริหาร การนิเทศภายในโรงเรียน และความร่วมมือจากชุมชน แสดงว่า เมื่อนำตัวแปรทั้งสามนี้ ไปวิเคราะห์ร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ แล้ว ไม่น่าหนักมากพอที่จะจำแนกความแตกต่างมาตรฐานของโรงเรียนได้

ลำดับความสำคัญของตัวแปรที่เป็นปัจจัยจำแนกความแตกต่างมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา

การพิจารณาลำดับความสำคัญของตัวแปรในสมการจำแนกกลุ่ม อาศัยค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มมาตรฐาน (standardized discriminant function coefficients) โดยไม่คิดเครื่องหมาย ค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มมาตรฐานนี้จะเป็นเกณฑ์ที่บอกได้ว่า ตัวแปรใดได้นำหนักในการจำแนกกลุ่มแก่สมการสูงหรือต่ำ ถ้าค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มของตัวแปรใดมาก แสดงว่า ตัวแปรนั้นได้นำหนักในการจำแนกแก่สมการสูง ถ้าค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มของตัวแปรใดน้อย แสดงว่า ตัวแปรนั้นได้นำหนักในการจำแนกแก่สมการต่ำ (Nie and others. 1975 : 443)

จากผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถจัดลำดับความสำคัญของตัวแปรที่เป็นปัจจัยจำแนกความแตกต่างมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา จากตัวแปรที่เข้าสมการจำแนกกลุ่ม 14 ตัวแปร โดยอาศัยค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มมาตรฐานเมื่อไม่คิดเครื่องหมายได้ดังตาราง 10

ตาราง 10 ลำดับความสำคัญของตัวแปรในสมการ

ลำดับ ความสำคัญ	ตัวแปรในสมการ	ค่า d เมื่อไม่คิด เครื่องหมาย	ร้อยละของน้ำหนัก ที่ตัวแปรให้สมการ
1	ความพร้อมทางด้านการจัดการสถานที่	3.2121	27.81
2	คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของผู้บริหาร	3.0461	26.38
3	การตกแต่งบริเวณโรงเรียน	1.7331	15.01
4	การจัดบริการสวัสดิการแก่นักเรียน	1.0639	9.21
5	การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน	0.6050	5.24
6	ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร	0.4940	4.28
7	มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร	0.2570	2.23
8	ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ ต่อนักเรียนของครู	0.2379	2.06
9	การจัดกิจกรรมแก่นักเรียน	0.2145	1.86
10	ความสามารถในการสอนของครู	0.2121	1.84
11	คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของครู	0.1512	1.31
12	ขวัญและกำลังใจของครู	0.1169	1.01
13	การให้บริการแก่ชุมชน	0.1089	0.94
14	การใช้เงินอุดหนุน	0.0952	0.82
	รวม	11.5479	100.00

จากตาราง 10 แสดงว่า ความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ เป็นตัวแปรที่มี ความสำคัญที่สุด เพราะให้น้ำหนักในการจำแนกกลุ่มการมากที่สุด ($\alpha = 5.2121$) หรือคิดเป็นร้อยละ 27.81 เป็นปัจจัยที่จำแนกความแตกต่างมาตรฐานของโรงเรียน ได้มากที่สุด รองลงไป คือ คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของผู้บริหาร การตกแต่งบริเวณ โรงเรียน การจัดการสวัสดิการนักเรียน การจัดหาแหล่งที่เอื้อต่อการเรียน ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร ความรับผิดชอบ ในงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียนของครู การจัดกิจกรรมนักเรียน ความสามารถในการสอนของครู คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของครู ทัศนคติและกำลังใจของครู การให้บริการแก่ชุมชน และการใช้หลักสูตร ตามลำดับ

สรุปปัจจัยที่จำแนกความแตกต่างมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา

ปัจจัยที่จำแนกความแตกต่างมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 8 สามารถสรุปและจัดเป็นหมวดหมู่ ได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ คุณวุฒิและการศึกษาอบรม ความสามารถในการบริหาร และมนุษยสัมพันธ์
2. ปัจจัยด้านครู ได้แก่ คุณวุฒิและการศึกษาอบรม ความสามารถในการสอน ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียน ทัศนคติและกำลังใจ
3. ปัจจัยด้านการบริหารโรงเรียน งานวิชาการ ได้แก่ การจัดหาแหล่งที่เอื้อต่อการเรียน การให้หลักสูตร งานกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ การจัดการสวัสดิการนักเรียน การจัดกิจกรรมนักเรียน งานอาคารสถานที่ ได้แก่ ความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ การตกแต่งบริเวณโรงเรียน และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ การให้บริการแก่ชุมชน

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

จุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาปัจจัยที่จำแนกความแตกต่างระหว่างโรงเรียนประถมศึกษาที่มีมาตรฐานสูงกับมาตรฐานต่ำ เพื่อนำผลไปใช้ในการพิจารณายกระดับมาตรฐานของโรงเรียนประถมศึกษาให้สูงขึ้น

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูและผู้บริหารโรงเรียน ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษ เขตการศึกษา 8 แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มโรงเรียนมาตรฐานสูง ได้แก่ โรงเรียนดีเด่นประจำปีการศึกษา 2527 ของแต่ละจังหวัดในเขตการศึกษา 8 ยกเว้นจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้กลุ่มตัวอย่าง 7 โรงเรียน ครูและผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 151 คน

2. กลุ่มโรงเรียนมาตรฐานต่ำ ให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 8 ทั้ง 7 จังหวัด เป็นผู้ทำการคัดเลือกจากโรงเรียนที่มีขนาดและตั้งอยู่ในเขตอำเภอเดียวกันกับโรงเรียนดีเด่น แต่มีมาตรฐานต่ำกว่าโรงเรียนดีเด่นมากที่สุด ได้กลุ่มตัวอย่าง 7 โรงเรียน ครูและผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 118 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ในการวัดค่าแปรทั้งหมด 17 ปัจจัย ใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 15 ชุด แยกเป็น 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 สำหรับผู้วิจัยและศึกษานิเทศก์อำเภอ ประกอบด้วยแบบสำรวจ 5 ชุด

1. แบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ใช้สำรวจจำนวนครู นักเรียน และการจัดชั้นเรียนของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน เป็นแบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อมทั่วไป เกี่ยวกับที่ตั้ง อาคารสถานที่ วัสดุ กคค และบรรยากาศในห้องเรียน รวมสำรวจ 10 รายการ

3. แบบสำรวจการจัดบริการสวัสดิการและกิจกรรมนักเรียน เป็นแบบสำรวจเกี่ยวกับการจัดบริการสวัสดิการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้แก่ นักเรียน และการจัดกิจกรรมนักเรียน รวมสำรวจ 15 รายการ

4. แบบสำรวจความพร้อมของค่านอาคารสถานที่ เป็นแบบสำรวจเกี่ยวกับจำนวนพื้นที่ อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องพิเศษต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้สาธารณูปโภค และทางสัญจรของโรงเรียน รวมสำรวจ 7 หัวข้อ 27 รายการ

5. แบบสำรวจการตกแต่งบริเวณโรงเรียน เป็นแบบสำรวจการจัดตกแต่งอาคารสถานที่ของโรงเรียน สำรวจ 3 หัวข้อ 20 รายการ

ฉบับที่ 2 สำหรับครูและผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย

1. ประเภทแบบสำรวจ มี 1 ชุด คือ

- แบบสำรวจคุณวุฒิและการศึกษาอบรม เป็นแบบสำรวจเกี่ยวกับวุฒิ การเข้าร่วมประชุม สัมมนา การเข้ารับการศึกษา และการศึกษาดูงาน ได้ผู้ตอบกรอกตามความเป็นจริง 4 รายการ

2. ประเภทแบบสอบถาม มี 9 ชุด แต่ละชุดเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวนชุดละ 20 ข้อ

2.1 แบบสอบถามความสามารรถในการบริหารของผู้บริหาร แบบสอบถามชุดนี้ ข้อคำถามเป็นข้อความเชิงนิมิตทั้งหมด และมีค่าความเชื่อมั่น .9608

2.2 แบบสอบถามความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของผู้บริหาร แบบสอบถามชุดนี้ ข้อคำถามเป็นข้อความเชิงนิมิตทั้งหมด และมีค่าความเชื่อมั่น .9550

2.3 แบบสอบถามมุมมองสัมพันธภาพของผู้บริหาร แบบสอบถามจุดนี้
 ข้อคำถามเป็นข้อความเชิงนิยามทั้งหมด และมีค่าความเชื่อมั่น .9499

2.4 แบบสอบถามความสามารถในการสอนของครู แบบสอบถาม
 จุดนี้ ข้อคำถามเป็นข้อความเชิงนิยามทั้งหมด และมีค่าความเชื่อมั่น .9110

2.5 แบบสอบถามความรับผิดชอบต่อในงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียนของครู แบบสอบถามจุดนี้ ข้อคำถามเป็นข้อความเชิงนิยามทั้งหมด และมีค่าความเชื่อมั่น .9539

2.6 แบบสอบถามขวัญและกำลังใจของครู แบบสอบถามจุดนี้
 ข้อคำถามเป็นข้อความเชิงนิยาม 15 ข้อ เป็นข้อความเชิงนิเสธ 5 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่น .9234

2.7 แบบสอบถามการใช้หลักสุทร แบบสอบถามจุดนี้ ข้อคำถาม
 เป็นข้อความเชิงนิยามทั้งหมด และมีค่าความเชื่อมั่น .8916

2.8 แบบสอบถามการนิเทศภายในโรงเรียน แบบสอบถามจุดนี้
 ข้อคำถามเป็นข้อความเชิงนิยามทั้งหมด และมีค่าความเชื่อมั่น .9160

2.9 แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 แบบสอบถามจุดนี้ ข้อคำถามเป็นข้อความเชิงนิยามทั้งหมด และมีค่าความเชื่อมั่น .9204

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบให้คะแนนข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจและแบบสอบถาม ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแบบสำรวจและแบบสอบถามจุดนั้น ๆ
2. รวมคะแนนในแบบสำรวจและแบบสอบถามแต่ละชุด ของแต่ละคนกรอกลงในสมุดรหัสนำไปคำนวณโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ
3. วิเคราะห์ปัจจัยที่มีน้ำหนักในการจำแนกความแตกต่างระหว่างโรงเรียนมาตรฐานสูง กับโรงเรียนมาตรฐานต่ำ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม

แบบการเลือกตัวแปรเข้าไปในสมการทีละตัวแปร (Stepwise Discriminant Analysis)

4. จัดลำดับความสำคัญของตัวแปรที่เป็นปัจจัยจำแนกความแตกต่างมาตรฐานของโรงเรียน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตัวแปรที่เป็นปัจจัยจำแนกความแตกต่างระหว่างโรงเรียนมาตรฐานสูง กับโรงเรียนมาตรฐานต่ำ มี 14 ตัวแปร และจัดลำดับความสำคัญได้ดังนี้

- 1.1 ความพร้อมทางกายอาคารสถานที่
- 1.2 คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของผู้บริหาร
- 1.3 การตกแต่งบริเวณโรงเรียน
- 1.4 การจัดบริการสวัสดิการนักเรียน
- 1.5 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน
- 1.6 ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร
- 1.7 มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร
- 1.8 ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียนของคุณ
- 1.9 การจัดกิจกรรมนักเรียน
- 1.10 ความสามารถในการสอนของคุณ
- 1.11 คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของคุณ
- 1.12 ขาวุฒิและกำลังใจของคุณ
- 1.13 การให้บริการแก่ชุมชน
- 1.14 การใช้หลักสูตร

ตัวแปรทั้ง 14 ตัวแปรนี้ คือ ปัจจัยที่จำแนกความแตกต่างมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 8

2. ตัวแปรที่ถูกคัดออกจากสมการและไม่สามารถใช้เป็นปัจจัยจำแนกความแตกต่างมาตรฐานของโรงเรียน มี 3 ตัวแปร คือ

- 2.1 ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของผู้บริหาร
- 2.2 การนิเทศภายในโรงเรียน
- 2.3 ความร่วมมือจากชุมชน

อภิปรายผล

การศึกษาปัจจัยที่จำแนกความแตกต่างมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 8 พบว่า ตัวแปรหรือปัจจัยที่มีน้ำหนักในการจำแนกมาตรฐานของโรงเรียนแตกต่างกัน มี 14 ตัวแปร ส่วนอีก 3 ตัวแปร ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย

ก. ตัวแปรที่เป็นปัจจัยจำแนกความแตกต่างมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาคือ

ปัจจัยที่เป็นตัวจำแนกหรือสามารถอธิบายความแตกต่างระหว่างโรงเรียนมาตรฐานสูง กับโรงเรียนมาตรฐานต่ำ อภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ เป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักในการจำแนกความแตกต่างระหว่างโรงเรียนมาตรฐานสูง กับโรงเรียนมาตรฐานต่ำได้มาก เป็นลำดับที่หนึ่ง เพราะมีค่าสัมประสิทธิ์จำแนกคุณมาตรฐานมากที่สุด ($d = 3.2121$) และมีค่า partial F มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 1.0000 ($F_{en} = 53.267$, $F_{re} = 635.450$) จากข้อมูลในแบบสำรวจจริงก็พบว่า โรงเรียนทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันมาก เช่น ข้อมูลจากโรงเรียนมาตรฐานต่ำของจังหวัดเชียงใหม่ น่าน และพะเยา ยังมีควรรื้อห้องเรียนไม่อาคารชั่วคราว 1 ห้อง 2 ห้อง และ 6 ห้องเรียน ตามลำดับ นอกจากนี้กลุ่มโรงเรียนมาตรฐานสูงยังมีความพร้อมด้านอาคารประกอบ การจัดห้องวิเคราะห์ค่า ๆ มากกว่าอีกด้วย เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับอาคารประกอบ

โรงเรียนมาตรฐานสูงของจังหวัดเชียงราย มีส่วน ที่ปัสสาวะ เพียงพอตามเกณฑ์ มี
 โรงอาหาร หอประชุม อาคารเอนกประสงค์ สามารถที่จะใช้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ได้
 ส่วนโรงเรียนมาตรฐานต่ำนั้น นอกจากมีส้วมที่ปัสสาวะ ไม่เพียงพอตามเกณฑ์แล้ว ยังมี
 โรงฝึกงานเพียงหลังเดียว ซึ่งไม่พอกับการจัดกิจกรรมและจำนวนนักเรียนที่มีมากกว่า
 โรงเรียนมาตรฐานสูง ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดห้องพิเศษสำรวจพบว่า โรงเรียนมาตรฐาน
 สูงมีความพร้อมในการจัดให้มีห้องพิเศษต่าง ๆ มากกว่าโรงเรียนมาตรฐานต่ำทุกโรงเรียน
 สำหรับโรงเรียนคู่ที่มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดที่สุด คือ โรงเรียนมาตรฐานสูงของ
 จังหวัดลำพูน จัดให้มี ห้องพัสดุ ห้องพัสดุ ห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องเรียนวิชาเฉพาะ
 ไว้เป็นห้องต่างหาก และยังจัดให้มีห้องพัสดุ ศูนย์สื่อการเรียนไว้เป็นสัดส่วนอีกด้วย
 ส่วนโรงเรียนมาตรฐานต่ำของจังหวัดนี้ จัดได้เฉพาะห้องพัสดุเท่านั้น จากรายงาน
 การศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการ ประถมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
 แห่งชาติ บ้านอาคารสถานที่ พบว่า จังหวัดต่าง ๆ ยังขาดแคลนอาคารเรียน และส่วนใหญ่
 สร้างมานานอยู่ในสภาพทรุดโทรม อาคารเรียนชั่วคราวยังมีมากถึงร้อยละ 10.54
 ห้องเรียนไม้ไผ่มาตรฐาน และโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดแคลนห้องประกอบการต่าง ๆ
 ได้แก่ ห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องพัสดุ ห้องประชุม ฯลฯ ในลักษณะที่เป็นเอกเทศ
 สิ่งจำเป็นที่ขาดแคลนมากคือ โรงอาหาร โรงฝึกงาน หอประชุม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : 39 - 42) อาคารสถานที่เป็นปัจจัย
 พื้นฐานที่สำคัญในการจัดตั้งโรงเรียน เพราะเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ครูมิใช่ตัวจักร
 สำคัญที่จะสร้างความเจริญเติบโตทุกด้านให้แก่เด็กเพียงฝ่ายเดียว อาคารสถานที่ของ
 โรงเรียนมีส่วนช่วยเสริมสร้างความเจริญงอกงามทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และ
 สังคมของนักเรียนอยู่มาก มีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมพฤติกรรม เจตคติ ค่านิยมของเด็ก
 ครู และบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ของโรงเรียน นอกจากนี้ อาคารสถานที่ยังเป็นที่พัก
 สันติระหว่างครูกับนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนกับประชาชนทั่วไป เป็นสถานที่เอื้อ
 อำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงานของครูอาจารย์และทุกคนในโรงเรียน เป็นแหล่ง

เก็บวัสดุ คุรุภัณฑ์ อุปกรณ์การศึกษา เป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมการศึกษาแก่คนทั่วไป อีกด้วย (วิจิตร วรุตบางกูร 2524 : 2, 118 - 119) การที่ความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง เพราะอาคารสถานที่ เป็นปัจจัยที่จะเกื้อหนุนให้การบริหารงานด้านต่าง ๆ เป็นไปด้วยความสะดวก ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน และการสอนของครู เป็นแหล่งถ่ายทอดวิชาการ การมีสถานที่เพียงพอช่วยให้สามารถวางแผนผังของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องตามหลักวิชาการ คือ ทำให้จัดวางตัวอาคารถูกต้องทิศทางลม ได้รับแสงสว่างเพียงพอ สามารถสร้างและขยายอาคารในแนวนอนได้มากทำให้สะดวกและไม่เป็นอันตรายต่อการขึ้นลงของนักเรียน และยัง สามารถจัดเป็นบริเวณต่าง ๆ ได้เป็นสัดส่วน เช่น บริเวณอาคารเรียน อาคารประกอบ สนามกีฬา สนามเด็กเล่น มุมพักผ่อน ถนนและทางเดิน ที่พักผ่อนหย่อนใจ แปลงเกษตร เรือนเพาะชำ เป็นต้น การมีอาคารเรียน ห้องเรียนอย่างเพียงพอ นอกจากสามารถจัดชั้นเรียนได้ครบตามหลักสูตรแล้ว ยังสามารถจัดเป็นชั้นเรียนพิเศษ เป็นห้องเรียนวิชาเฉพาะ จัดเป็นห้องกิจกรรมหรือส่วนบริการต่าง ๆ นอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นศูนย์กลางในการที่จะบริการชุมชนเกี่ยวกับการศึกษาหาความรู้ ฝึกอบรมวิชาชีพ เป็นแหล่งกลางในการพบปะสังสรรค์ของเยาวชน ทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ได้ และมีความน่าเกรงขามเชื่อถือแก่ผู้พบเห็นเป็นปัจจัยแรกด้วย

2. คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของผู้บริหาร

ข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจทำให้ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้กรอก พบว่าคุณวุฒิและการศึกษาอบรมของผู้บริหาร ไม่แตกต่างกันมากนัก ค่าเฉลี่ยของกลุ่มโรงเรียนมาตรฐานสูง กับกลุ่มโรงเรียนมาตรฐานต่ำ เป็น 14.6842 กับ 13.5048 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.5564 และ 4.9722 ตามลำดับ ความแตกต่างด้านคุณวุฒิและการศึกษาอบรมของผู้บริหาร ของโรงเรียนทั้งสองกลุ่ม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($F_u = 3.590$) แต่เนื่องจากตัวแปรนี้ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ สูง เช่น ความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ ($r = .75$)

การจัดกิจกรรมนักเรียน ($r = .47$) การตกแต่งบริเวณโรงเรียน ($r = .34$) ความสามารถในการสอนของครู ($r = .28$) ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่คือนักเรียนของครู ($r = .20$) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน ($r = .25$) การจัดบริการสวัสดิการนักเรียน ($r = .25$) ซึ่งล้วนเป็นความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งสิ้น เมื่อนำตัวแปรนี้ไปวิเคราะห์ร่วมกับตัวแปรอื่นทั้งหมดแล้ว จึงทำให้ได้รับเลือกเข้าสมการ โดยพิจารณาได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลใน STEP 2 เมื่อตัวแปร ความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ (X_{14}) ได้รับเลือกเข้าสมการแล้ว ทำให้ค่า **partial F** ของตัวแปรนี้เพิ่มขึ้น ($F_{cp} = 477.49$) จึงทำให้ได้รับเลือกเข้าสมการใน STEP 3 และมีค่าสัมประสิทธิ์ชี้แจงความแปรปรวนมากเป็นลำดับที่สอง ($d = 3.0461$) จึงเป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักในการจำแนกความแตกต่างระหว่างโรงเรียนมาตรฐานสูง กับโรงเรียนมาตรฐานต่ำ ตัวแปรนี้ได้รับการสนับสนุนจากการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2526 : 161) ที่พบว่า ด้านบุคลากรของโรงเรียนนั้น โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพสูง โดยเฉลี่ยครูใหญ่มีประสิทธิภาพสูงกว่าโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพต่ำ และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2526 : 72) ที่พบว่า ครูใหญ่ของโรงเรียนที่มีคุณภาพสูง เป็นผู้ที่ชวนชวชาญเกินหาหาความรู้มากกว่าครูใหญ่ของโรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำ คุณวุฒิและการศึกษารวมของผู้บริหาร เป็นปัจจัยที่สำคัญ เพราะความรู้และประสบการณ์เป็นผลมาจากการศึกษาที่ทำให้รู้เรื่องราวระบบการศึกษา ได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน นอกจากนี้ การที่ผู้บริหารเข้าร่วมประชุม สัมมนา การเข้ารับการอบรม การศึกษาดูงาน ตลอดจนการรู้จักศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอยู่เสมอ ก็จะทำให้มีประสบการณ์มากขึ้น การมีวุฒิสูงขึ้น และการมีประสบการณ์มากขึ้น ทำให้ผู้บริหารมีความพร้อม มีความมั่นใจ มีความรับผิดชอบ และสามารถที่จะบริหารงานได้เกิดผลสำเร็จ นอกจากวุฒิและประสบการณ์ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานแล้วยังช่วยเสริมความเป็นผู้นำให้แก่ผู้บริหารอีกด้วย (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

2526 : 31) การที่โรงเรียนจะพัฒนาเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานได้ ต้องอาศัยผู้บริหารที่มีความรู้และประสบการณ์สูง ผู้บริหารที่ได้เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ย่อมจะปฏิบัติงานได้เกิดผลดี และส่งผลไปถึงมาตรฐานของโรงเรียนในที่สุด

3. การตกแต่งบริเวณโรงเรียน เป็นตัวแปรที่โรงเรียนมาตรฐานสูง กับโรงเรียนมาตรฐานต่ำมีความแตกต่างกันมากที่สุด ($F_u = 1085.1$) และมีค่า **partial F** กับตัวแปรอื่น ๆ ก่อนได้รับเลือกเข้าสมการสูงที่สุด ($F_{cn} = 1085.1$) จึงได้รับเลือกเข้าสมการเป็นอันดับแรก แต่มีค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มมาตรฐานที่ให้น้ำหนักในการจำแนกกลุ่มแก่สมการน้อยกว่าตัวแปร 2 ตัวแปรที่กล่าวถึงมาแล้ว ทำให้มีความสำคัญเป็นลำดับที่สาม ในการที่จะจำแนกความแตกต่างมาตรฐานของโรงเรียน จากการที่ผู้วิจัยได้ออกไปสำรวจการตกแต่งบริเวณโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกโรงเรียน โดยสำรวจ 3 หัวข้อ 20 รายการ คือ หัวข้อ การดูแลบำรุงรักษา สำรวจเกี่ยวกับ สภาพพื้นที่/ที่ตั้งโรงเรียน สภาพอาคารเรียน/อาคารประกอบ รั้วและประตูเข้าออก หัวข้อการจัดตกแต่งบริเวณโรงเรียน สำรวจเกี่ยวกับ ไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้ยืนต้น เสาธง/บริเวณประกอบ สวนหย่อม ศาลาพักผ่อน สระน้ำ กระจาด อกไม้ และหัวข้อคุณภาพในการจัด สำรวจเกี่ยวกับ ความสะอาด ความสวยงาม ร่มรื่น ความเหมาะสม ความเป็นสัดส่วน และประโยชน์ใช้สอย แล้วประเมินให้คะแนน ปรากฏว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มโรงเรียนมาตรฐานสูงเท่ากับ 89.7213 ซึ่งมากกว่าโรงเรียนมาตรฐานต่ำ ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 53.2033 การที่ตัวแปรนี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่จำแนกความแตกต่างมาตรฐานของโรงเรียน โรงเรียนที่ต้องการพัฒนาให้ได้เกณฑ์มาตรฐานจะต้องพัฒนาที่ปัจจัยนี้ด้วย การตกแต่งบริเวณโรงเรียนมีประโยชน์ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ประโยชน์โดยตรง คือ ทำให้เกิดความสวยงามแก่ตัวอาคารและบริเวณสร้างความประทับใจแก่ผู้มาเยี่ยมเยือนหรือผ่านไปมาพบเห็น เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของครู นักเรียน และชุมชน ช่วยแก้ปัญหาสภาพแวดล้อม ส่วนประโยชน์โดยอ้อมนั้น การตกแต่งบริเวณโรงเรียน เป็นการตระหนักถึงความสำคัญด้านจิตใจ เพราะบริเวณโรงเรียนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อความรู้สึกของผู้ที่อยู่ในโรงเรียน การตกแต่งบริเวณ

เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมให้เกิดความงาม ย่อมสร้างความรู้สึกที่ดี มีจิตใจเบิกบาน ทำให้เกิดความรักห่วงแหน หมั่นบำรุงรักษาอาคารสถานที่อยู่เสมอ นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาความรู้สึกรักสวยรักงาม การยอมรับและซาบซึ้งในความงาม เพราะนักเรียนจะต้องใช้เวลาอยู่ในโรงเรียนนานถึง 6 ปี สภาพของโรงเรียนที่ได้รับการตกแต่งและเอาใจใส่ให้เกิดความงามจะส่งผลให้เด็กเกิดความรักซาบซึ้งต่อความงดงามของโรงเรียน อันจะส่งผลไปถึงการรู้จักสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมในชีวิตโดยอาศัยประสบการณ์ที่ได้รับจากโรงเรียนเมื่อเด็กพ้นจากโรงเรียนไปแล้ว (วิจิตร วรุตมางกูร 2524 : 150 - 153) นอกจากนี้ การตกแต่งบริเวณโรงเรียน ยังเป็นการบ่งบอกถึงความรู้สึกนึกคิด สักขะนิสัยของผู้ที่อยู่ในโรงเรียน ที่แสดงออกผ่านมายังผลงานนั้น และประการที่สำคัญคือ การตกแต่งบริเวณโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน ($r = .43$) จึงช่วยให้เด็กสนใจเรียน ซึ้นมาโรงเรียน ช่วยเสริมสร้างวินัยและความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้แก่เด็ก อันเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอีกด้วย

4. การจัดบริการสวัสดิการนักเรียน

ค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มมาตรฐานของตัวแปรนี้มีความมาก เป็นลำดับที่สี่ ($d = 1.0639$) จึงทำให้ การจัดบริการสวัสดิการนักเรียน เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีน้ำหนักในการจำแนกความแตกต่างมาตรฐานของโรงเรียน ตัวแปรนี้ข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจการจัดบริการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้แก่ นักเรียน เช่น บริการแนะแนว บริการสุขภาพ บริการอาหารกลางวัน การจัดตั้งสหกรณ์หรือร้านค้าในโรงเรียน การจัดรักษาความปลอดภัย การช่วยเหลือนักเรียนที่ยากจน และบริการอื่น ๆ ที่โรงเรียนจัดได้มากกว่าที่กำหนดไว้ในแบบสำรวจ บริการเหล่านี้ เป็นบริการที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง จึงถือว่ามีความสำคัญ เพราะนักเรียนเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา การจัดบริการสวัสดิการนักเรียนก็เพื่อจะแก้ไขหรือลดปัญหาเกี่ยวกับ สุขภาพ การสนใจหรือการเสริมแรงในการเรียน โอกาสในการศึกษาเล่าเรียน เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันโดยกำเนิด สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม

และครอบครัว ซึ่งมีผลกระทบต่อการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : 44 - 45) การที่โรงเรียนสามารถจัดบริการสวัสดิการให้แก่ นักเรียนได้อย่างครบถ้วนและทั่วถึง นอกจากจะช่วยแก้ไขหรือลดปัญหาดังกล่าวแล้วยังช่วยลดภาระของครู ลดปัญหาการบริหาร และยังจะส่งผลให้นักเรียนมีความพร้อมและสนใจในการเรียนมากขึ้น ทำให้ผลการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียนดีขึ้นด้วย นอกจากนี้ ตัวแปรนี้ยังมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ เช่น คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของครู ($r = .21$) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน ($r = .34$) การจัดกิจกรรมนักเรียน ($r = .45$) และความพร้อมทางค่านอาคารสถานที่ ($r = .54$) การจัดบริการสวัสดิการนักเรียนจึงเป็นปัจจัยที่ร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ สนับสนุนกันส่งผลไปถึงมาตรฐานของโรงเรียนได้อย่างชัดเจน

5. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน

โรงเรียนมาตรฐานสูงมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนดีกว่าโรงเรียนมาตรฐานต่ำ ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 33.3584 กับ 29.2427 ตามลำดับ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($F_u = 593.00$) ค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มมาตรฐานมีน้ำหนักในการจำแนกกลุ่มได้เป็นลำดับที่ห้า ($d = .6050$) ข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจนั้น ถึงแม้สภาพที่ตั้งของโรงเรียน สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ บริเวณโรงเรียน สุขลักษณะภายในโรงเรียน สภาพห้องเรียนของโรงเรียนสองกลุ่ม ไม่แตกต่างกันมากนัก แต่การดูแลรักษาความสะอาด ระเบียบวินัยและความเรียบร้อยภายในห้องเรียน กับลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ โรงเรียนมาตรฐานสูง มีสภาพแวดล้อมดังกล่าวอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก ส่วนโรงเรียนมาตรฐานต่ำ มีสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลางและน้อย นอกจากนี้การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนยังมีความสัมพันธ์กับ การตกแต่งบริเวณโรงเรียน ($r = .43$) แสดงว่าการตกแต่งบริเวณโรงเรียน เป็นปัจจัยที่ร่วมสนับสนุนให้โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน และปัจจัยทั้งคู่นี้ต่างก็ได้รับเลือกเข้า

สมการ จึงเป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่สามารถจำแนกความแตกต่างมาตรฐานของโรงเรียน และส่งผลต่อมาตรฐานของโรงเรียนด้วย การจักสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนที่จะบ่งชี้มาตรฐานของโรงเรียนนั้น มีข้อที่นำพิจารณาอยู่ 2 ประเด็น คือ สิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่แล้วและมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ เช่น แหล่งเสื่อมโทรม แหล่งอบายมุขที่ตั้งอยู่รอบ ๆ บริเวณโรงเรียน กลิ่นที่เกิดจากกองขยะ สิ่งปฏิกูล น้ำคร่ำ ทลาคสด ควัน ฝุ่นละออง ที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม สุสาน เสียงที่เกิดจากย่านชุมชน ภาวะการจราจรแออัด โรงมหรสพ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นปัญหาสภาพแวดล้อมที่อยู่นอกโรงเรียน ต้องหาทางแก้ไขโดยการติดต่อขอความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อหาทางกำจัดหรือลดปัญหาให้เบาบางลง หรือแก้ปัญหาภายในโรงเรียน เช่น การอบรมให้ความรู้แก่นักเรียน การปลูกต้นไม้ลดความดังของเสียง เป็นต้น อีกประการหนึ่งคือ สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับแสงสว่างไม่พอเพียง การถ่ายเทอากาศไม่ดี สภาพแวดล้อมทางกายภาพต่าง ๆ ไม่น่าดูขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ผู้บริหารและครูต้องร่วมกันแก้ปัญหาเหล่านี้ เช่น ดูแล เอาใจใส่อาคารห้องเรียน อุปกรณ์ เครื่องใช้ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี สภาพที่ตั้งโรงเรียน ถ้าเป็นที่เนินหรือขรุขระ หรือที่ดูมน้ำขัง ต้องปรับให้เรียบหรือถมให้ไต่ระดับ แก้ปัญหาแสงสว่าง การถ่ายเทอากาศ กำจัดสิ่งที่จะเป็นอันตรายต่อครูและนักเรียน จัดดูแลรักษาความสะอาด เสริมสร้างควมมีวินัยและความเป็นระเบียบเรียบร้อย การหาทางแก้ไขและปรับปรุงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้ดีขึ้น เป็นการเสริมสร้างบรรยากาศให้สนับสนุนต่อการเรียนการสอนและดำเนินไปด้วยดี และยังร่วมสนับสนุนปัจจัยอื่นส่งผลต่อมาตรฐานของโรงเรียนด้วย

6. ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร

ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร เป็นปัจจัยที่จำแนกความแตกต่างระหว่างโรงเรียนมาตรฐานสูง กับโรงเรียนมาตรฐานต่ำ ได้มากเป็นลำดับที่หก ($d = .4940$) ความแตกต่างของกลุ่มโรงเรียนทั้งสองในตัวอย่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($F_u = 152.20$) ค่า partial R^2 มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ไว้ 1.0000 ($F_{en} = 38.920$, $F_{re} = 23.616$) ความแตกต่างในปัจจุบันนี้ ได้รับการสนับสนุนจากการศึกษาของ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2526 : 27 - 28) ที่พบว่า ครูใหญ่โรงเรียนที่มีคุณภาพสูง กับครูใหญ่โรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำ มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดในเรื่อง ชาติทักษะ และความสามารถทางวิชาการ ชาติการวางแผนและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ และชาติการติดตามควบคุมการปฏิบัติงานของครู นอกจากนี้ ยังพบว่า ปัจจุบันครูใหญ่ ส่งผลโดยตรงต่อ ครู การเรียนการสอน ชุมชน และส่งผลโดยอ้อมถึง ผู้ปกครองและนักเรียน (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2526 : 72) ปัจจุบันครูใหญ่หรือผู้บริหารโรงเรียนจึงมีความสำคัญที่สุดใน 4 ปัจจัยดังกล่าว ผู้บริหารที่มีทักษะในการทำงาน มีการวางแผนปฏิบัติการ และติดตามการปฏิบัติงานของครู ย่อมส่งผลให้ครูได้ทำงานอย่างเต็มความสามารถ ส่งผลไปถึงสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน ทำให้ชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนเข้าใจและให้ความร่วมมือกับโรงเรียนอีกด้วย ซึ่งถ้าพิจารณาความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละตัวแล้ว ความสามารถในการบริหารของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับ วิชาและกำลังใจของครู ($r = .59$) ความสามารถในการสอนของครู ($r = .38$) ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ก่อนักเรียนของครู ($r = .35$) การใช้หลักสูตร ($r = .21$) คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของครู ($r = .38$) การให้บริการแก่ชุมชน ($r = .43$) และการจัดกิจกรรมนักเรียน ($r = .20$) ด้วย นอกจากนี้ภาระหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำนั้น ผู้บริหารต้องรับผิดชอบงานในหน้าที่ซึ่งได้แก่ งานวิชาการ งานอาคารสถานที่ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการ และการเงิน งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีหน้าที่ส่งเสริมให้ปริมาณและคุณภาพของงานดีขึ้น สอนหรือแนะวิธีการปฏิบัติงานให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา สั่งงาน และควบคุมงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ ติดตามประสานงานในหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ และได้ผลดี (วิจิตร วรุตบวงศ 2525 : 35) ดังนั้น ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร จึงเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรง และมีส่วนช่วยสนับสนุนปัจจัยอื่น ๆ ที่

เป็นตัวแทนร่วมในสมการเดียวกันส่งผลต่อการดำเนินงานพัฒนาปรับปรุงโรงเรียนด้านต่าง ๆ เพื่อให้โรงเรียนมีมาตรฐานสูงขึ้น

7. มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร

มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสูง กับโรงเรียนมาตรฐานต่ำ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($F_u = 26.45$) มีค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มมาตรฐานเป็นลำดับที่เจ็ด ($d = .2570$) จึงเป็นปัจจัยที่มีน้ำหนักในการจำแนกมาตรฐานของโรงเรียน สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2526 : 29 - 30) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของครูใหญ่กับบุคคลอื่น โดยการให้เด็กเขียนเรียงความถึงครูใหญ่ พบว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพสูง เด็กรู้สึกรักและสนิทสนมกับครูใหญ่ ส่วนในโรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำ พบว่า เด็กมีแต่ความกลัว ไม่มีความรักและผูกพันกับครูใหญ่เลย มนุษยสัมพันธ์เป็นปัจจัยที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จของงาน เนื่องจากงานที่ผู้บริหารรับผิดชอบอยู่ต้องอาศัยและเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย การรู้จักสร้างสัมพันธภาพอันดีกับคนอื่น การเข้าใจความแตกต่างของแต่ละบุคคลทั้งด้านกำเนิด การศึกษา ประสบการณ์ ความสามารถ ความต้องการ การรู้จักใช้วิธีการจูงใจให้บุคคลปฏิบัติงาน จะทำให้ผู้บริหารเลือกวิธีปฏิบัติตนและมอบหมายงานได้อย่างเหมาะสม เป็นการสร้างบรรยากาศในการทำงานให้ราบรื่น มีการติดต่อสื่อสารถึงกันได้ง่าย ทำให้บุคคลร่วมมือร่วมใจร่วมพลังกันทำงานและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงาน (วิจิตร วุฑฒบางกูร 2525 : 130 - 137) มนุษยสัมพันธ์เป็นการทำคนให้เป็นมิตร อันเป็นศิลปะที่ลึกซึ้งสำหรับการดำรงชีวิตในสังคม เป็นการเข้าถึงจิตใจคนและครองใจคน (สุทัย หิรัญโต 2520 : 247 - 248) เมื่อผู้บริหารรู้จักสร้างสัมพันธภาพอันดีกับครู เข้าถึงจิตใจและครองใจครูได้แล้ว ก็จะทำให้การบริหารงานง่ายขึ้น เพราะทุกคนมีความพึงพอใจ เต็มใจ และให้ความร่วมมือ อันจะส่งผลไปถึงปัจจัยอื่น ๆ ด้วย เนื่องจากมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับ คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของครู ($r = .31$) ความสามารถในการสอน

ของครู ($r = .39$) ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียนของครู ($r = .30$) ขวัญและกำลังใจของครู ($r = .65$) การใช้หลักผู้ครู ($r = .23$) การให้บริการแก่ชุมชน ($r = .48$) แสดงให้เห็นว่า มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร มีส่วนร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้ว สนับสนุนและส่งผลต่อการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนและมาตรฐานของโรงเรียน

8. ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียนของครู

การศึกษาค้นคว้า พบว่า โรงเรียนมาตรฐานสูง กับโรงเรียนมาตรฐานต่ำ ครูมีความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($F_u = 71.35$) มีค่า partial F เกินกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 1.0000 ($F_{cn} = .2.824$, $F_{rc} = 4.9842$) ค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มมาตรฐานมีน้ำหนักในการจำแนกมาตรฐานของโรงเรียนได้มากเป็นลำดับที่แปด ($d = .2379$) ความรับผิดชอบ เป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดพฤติกรรมการทำงานของครู เนื่องจากครูต้องทำงานที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ซึ่งเด็กที่เข้ามาสู่โรงเรียน ประถมศึกษานั้น มีความแตกต่างกันมาก เด็กส่วนใหญ่ไม่ได้ผ่านชั้นเด็กเล็กหรือระดับอนุบาลมาก่อนทำให้ขาดความพร้อมในการเรียน เด็กบางคนผู้ปกครองมีฐานะยากจน ไม่สามารถซื้อหนังสือ อุปกรณ์การเรียน เครื่องแต่งกายให้เด็กมาโรงเรียน รวมทั้งความแตกต่างในเรื่อง การอบรมเลี้ยงดู สติปัญญา เมื่อเด็กเหล่านี้เข้ามาอยู่ในโรงเรียน ปัญหาต่าง ๆ ก็ตามเข้ามาด้วย จึงเป็นการระงับหน้าที่ของโรงเรียนที่ต้องอาศัยครูเป็นผู้แก้ไข เนื่องจากครูเป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็ก การที่ครูเข้าใจความแตกต่างของเด็กแต่ละคน หาทางสอนซ่อมเสริม ใช้วิธีการสอนหลาย ๆ รูปแบบ ให้ความรัก ความอบอุ่น เป็นกันเอง ดูแล เอาใจใส่ คอยสังเกต หมั่นไต่ถามทุกข์สุขของนักเรียน อยู่เสมอ สนับสนุนหรือร่วมมือกับเพื่อนครู ผู้ปกครองหาทางแก้ไข รวมทั้งเสนอปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาที่อยู่นอกเหนือความรับผิดชอบไปยังผู้บริหารโรงเรียน ปัญหาต่าง ๆ ก็จะเบาบางลงหรือหมดไป ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ต่อ

นักเรียนของครู จึงเป็นปัจจัยสำคัญ เพราะนอกจากช่วยแก้ไขหรือลดปัญหาที่กล่าวมาแล้ว ยังเป็นการเพิ่มปริมาณในส่วนที่ครูจะต้องทุ่มเทให้เด็กได้รับความรู้ ได้ฝึกฝนทักษะอันจำเป็น ได้ตามที่คุณประสงค์ของหลักสูตรต้องการ เนื่องจากสัมฤทธิผลของนักเรียนมีลำดับสูงต่ำแตกต่างกันกับระดับความรับผิดชอบของครูด้วย (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2526 : 35) ตัวแปรนี้สอดคล้องกับการวิจัยของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ที่พบว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนภาคกลาง มีความรับผิดชอบ ทั้งใจ และอุทิศเวลาให้แก่ภารกิจมากกว่าครูที่อยู่ในโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และยังพบพฤติกรรมที่ครูมีการหลับใหลในห้องพักครู เพราะเมามายหมดสติ รวมทั้งมีการทิ้งห้องเรียนไปประกอบอาชีพส่วนตัว ในโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2526 : 35 - 36, 75) ย่อมแสดงถึงความไม่รับผิดชอบต่องาน และการเอาใจใส่ต่อนักเรียนของครูโรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำ นอกจากนี้ ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียนของครู ยังมีความสัมพันธ์กับ ความสามารถในการสอนของครู ($r = .60$) การใช้หลักสูตร ($r = .62$) ตัวแปรนี้จึงร่วมกับตัวแปรดังกล่าวสนับสนุนการดำเนินงานและส่งผลต่อมาตรฐานของโรงเรียน

9. การจัดกิจกรรมนักเรียน

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียน เช่น การจัดให้มีสถานนักเรียน ชุมนุมหรือชมรม การจัดออกไปศึกษานอกสถานที่ การแข่งขันกีฬา การจัดการแสดงของนักเรียน การจัดปฐกฐนา อภิปราย โต้วาที กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจกรรมอื่น ๆ ที่โรงเรียนจัดได้นอกเหนือไปจากที่ระบุไว้ในแบบสำรวจพบว่า โรงเรียนมาตรฐานสูง จัดได้มากกว่าโรงเรียนมาตรฐานต่ำ โดยมีค่าเฉลี่ย 5.8345 กับ 4.3589 ตามลำดับ การจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($F_u = 101.10$) ค่า partial F เกินเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ($F_{cn} = 6.006$, $F_{rc} = 6.0493$) จึงได้รับเลือกเข้าสมการ และเป็นปัจจัยที่มีน้ำหนักในการจำแนกมาตรฐานของโรงเรียน

นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กับ การจัดบริการ
 สวัสดิการนักเรียน ($r = .45$) ความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ ($r = .40$)
 การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน ($r = .21$) คุณวุฒิและการศึกษาอบรม
 ของครู ($r = .29$) คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของผู้บริหาร ($r = .47$)
 ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร ($r = .20$) แสดงว่า การที่โรงเรียน
 จะจัดกิจกรรมนักเรียนเพื่อช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม
 สติปัญญา และเสริมสร้างให้นักเรียนมีทักษะ เจตคติ มีคุณธรรมสามารถที่จะออกไป
 ประกอบอาชีพและดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขอันเป็นเป้าหมายหลักของหลักสูตร
 นั้น โรงเรียนจะต้องมีความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ ครูและผู้บริหารมีความรู้
 ความสามารถ มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ ร่วมมือกันจัดสภาพแวดล้อม รวมทั้ง
 จัดบริการสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน การที่โรงเรียนจัดกิจกรรมนักเรียนได้
 ครบถ้วนและบรรลุวัตถุประสงค์ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนให้กับเด็ก
 เสริมสร้างค่านิยม พัฒนาศักยภาพเฉพาะ ความเป็นผู้นำ เป็นการฝึกเด็กให้รู้จักทำงาน
 ร่วมกับผู้อื่น ช่วยให้เด็กรู้จักสร้างสัมพันธภาพ รู้จักเคารพและยอมรับผู้อื่นอันเป็นการ
 พัฒนาการปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในสังคม (ประภาพรรณ สุวรรณสุข
 2526 : 9 - 10) กิจกรรมนักเรียนจึงเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์ต่อตัวนักเรียนเอง
 มีส่วนเสริมสร้างหลักสูตรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น มีส่วนช่วยในการบริหารโรงเรียน และ
 ช่วยเหลือสังคม (เสริมศักดิ์ วิสาดาภรณ์ 2520 : 107 - 108) การจัด
 กิจกรรมนักเรียนจึงเป็นตัวแทนหนึ่งที่ส่งผลต่อมาตรฐานของโรงเรียน

10. ความสามารถในการสอนของครู

การศึกษาในครั้งนี้ พบว่า ครูโรงเรียนมาตรฐานสูง มีความสามารถในการสอน
 ด้านปริมาณหรือคุณภาพ มากกว่าหรือดีกว่าครูโรงเรียนมาตรฐานต่ำ มีค่า
 เฉลี่ย 83.3082 กับ 71.8543 ตามลำดับ และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ .001 ($F_u = 111.90$) ค่า partial F เมื่อได้รับเลือก

เข้าสมการแล้วเท่ากับ 4.2850 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 1.0000 ค่าสัมประสิทธิ์จำนวนกลุ่มมาตรฐานมีน้ำหนักในการจำแนกกลุ่มได้เป็นลำดับที่สิบ ($d = .2121$) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของศักดิ์สิทธิ์ ชัตติยาสุวรรณ (ศักดิ์สิทธิ์ ชัตติยาสุวรรณ 2526 : 106 - 107) ที่พบว่า ความสามารถในการสอนของครู เป็นตัวแปรที่อธิบายความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โดยคณะครูในกลุ่มสูง มีความสามารถในการสอนสูงกว่าคณะครูในกลุ่มต่ำ และยังคงสอดคล้องกับการวิจัยของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ที่พบว่า คณะครูโรงเรียนที่มีคุณภาพสูง มีทักษะการสอนดีกว่าคณะครูโรงเรียนมาตรฐานต่ำ และยังพบว่า ครูเป็นปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2526 : 70, 72) และความสามารถในการสอนของครูยังสัมพันธ์กับ การใช้หลักสูตร ($r = .53$) แสดงว่า สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนและการใช้หลักสูตรขึ้นอยู่กับปัจจัยตัวครูเป็นประการสำคัญ การที่ครูมีทักษะการสอนย่อมสามารถที่จะวางแผนเป้าหมายการสอน เตรียมความพร้อม ใช้วิธีสอนที่เหมาะสม คือ มีเทคนิคในการสอน มีการใช้อุปกรณ์การสอน สอนได้เต็มเวลาและครบถ้วนตามหลักสูตร มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนได้ถูกต้อง รวมทั้งสามารถจัดสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนได้ การที่ครูมีความสามารถในการสอนนั้น นอกจากจะเกิดขึ้นก่อนนักเรียนโดยตรงแล้ว ยังเป็นการสนับสนุนหาการบริหารงานวิชาการ ทำให้งานของผู้บริหารและศึกษานิเทศก์เบาบางลงไป จะต้องมีเวลาศึกษารับปรุงงานด้านอื่น ๆ เป็นการลดความสูญเสียเปล่าทางการศึกษา คือ ประหยัดงบประมาณในการจัดฝึกอบรม ค่าใช้จ่ายในการออกนิเทศ ลดอัตราการทกรั่วชั้นของนักเรียน ความสามารถในการสอนของครู จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้การเรียนการสอนบรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตร และส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน อันจะส่งผลไปถึงประสิทธิภาพหรือมาตรฐานของโรงเรียนในที่สุด

11. คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของครู

คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของครู ก็เช่นเดียวกับ คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของผู้บริหาร กล่าวคือ ข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจที่ได้ครูเป็นผู้กรอก พบว่า มีความแตกต่างกันน้อยมาก ค่าเฉลี่ยของกลุ่มโรงเรียนมาตรฐานสูง เท่ากับ 5.3834 ของกลุ่มโรงเรียนมาตรฐานต่ำ เท่ากับ 5.3307 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.7146 และ 4.0034 ตามลำดับ เป็นตัวแปรที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสองมีความแตกต่างกันน้อยที่สุด ($F_u = 0.0119$) แต่ตัวแปรนี้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร ($r = .38$) ขวัญและกำลังใจของครู ($r = .40$) มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร ($r = .31$) การใช้หลักสูตร ($r = .29$) การจัดกิจกรรมนักเรียน ($r = .25$) ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียนของครู ($r = .22$) การจัดบริการสวัสดิการนักเรียน ($r = .21$) และเป็นความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งสิ้น เมื่อนำตัวแปรนี้ไปวิเคราะห์กับตัวแปรทั้งหมด โดยพิจารณาหลังจากการวิเคราะห์ข้อมูล STEF 8 แล้ว ค่า F_{on} ของตัวแปรนี้ เท่ากับ 2.616 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และมากกว่าค่า F_{on} ของตัวแปรอื่น ๆ ในขณะนั้น จึงทำให้ตัวแปรนี้ได้รับเลือกเข้าในสมการ STEF 9 และมีค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มมาตรฐานที่มีส่วนเพิ่มน้ำหนักในการจำแนกกลุ่มแก่สมการ คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของครู จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จำแนกความแตกต่างมาตรฐานของโรงเรียน จากการวิจัยของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พบว่า ครูในโรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำ ไม่นับรวมที่จะศึกษาต่อ ทำให้มีวุฒิโดยเฉลี่ยต่ำกว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพสูง (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2526 : 75) และศักดิ์สิทธิ์ ชัยคิยาสุวรรณ (ศักดิ์สิทธิ์ ชัยคิยาสุวรรณ 2526 : 111-112) ก็พบว่า ประสิทธิภาพการอบรมหลักสูตร เป็นตัวแปรที่อธิบายความแตกต่างในการปฏิบัติของครูตามแนวการใช้หลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 การที่ครูมีวุฒิสองและมีประสบการณ์มาก เป็นปัจจัยที่บ่งชี้ให้เห็นว่า ผลการสอนหรือผลการศึกษาปฏิบัติงานดีกว่า

และส่งผลต่อมาตรฐานของโรงเรียนได้มากกว่า เพราะการมีวุฒิสูงขึ้น ช่วยให้ครู
 ได้ฝึกฝนทักษะการสอน ได้ศึกษาเทคนิคใหม่ ๆ รู้จักค้นคว้า ทดลองหาวิธีการที่
 เหมาะสมและนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน และการมีประสบการณ์มาก ทำให้เข้าใจ
 หลักสูตร บทเรียน ได้พบปัญหาและค้นเจอกับแนวทางแก้ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียน
 การสอน มีความชำนาญในการเตรียมการสอน การดำเนินการสอน การใช้สื่อประกอบ
 การสอน การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า และการวัดผลประเมินผลนักเรียน นอกจากนี้
 ความรู้และประสบการณ์ยังช่วยในการปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่จะเกี่ยวข้องการเรียนการสอน เช่น
 ครูที่มีประสบการณ์มากสามารถที่จะนิเทศช่วยเหลือครูที่ขาดประสบการณ์ หรือสามารถ
 ผลิตอุปกรณ์และเผยแพร่เป็นแบบอย่างแก่ครูอื่นได้ คุณวุฒิและการศึกษาระดับของครู
 จึงเป็นปัจจัยที่ช่วยให้ครูปฏิบัติงานได้เกิดผลดี และผลของการปฏิบัติงานนั้นย่อมส่งผล
 ไปถึงประสิทธิภาพรวมหรือมาตรฐานของโรงเรียนด้วย

12. ขวัญและกำลังใจของครู

ขวัญและกำลังใจของครู เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ คือ
 มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร ($r = .65$) ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร
 ($r = .59$) คุณวุฒิและการศึกษาระดับของครู ($r = .40$) การให้บริการ
 แก่ชุมชน ($r = .38$) ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียนของครู
 ($r = .32$) ความสามารถในการสอนของครู ($r = .24$) การใช้หลักสูตร
 ($r = .23$) ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ต่างก็ได้รับเลือกเข้าสมการทั้งสิ้น ขวัญและกำลังใจ
 ของครูจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการจำแนกความแตกต่างมาตรฐานของโรงเรียน
 แสดงว่า ความสามารถในการบริหารของผู้บริหารที่แสดงออกมาให้เห็นว่า เป็นผู้มีความ
 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การเรียนการสอน สามารถวางแผน จัดดำเนินงาน
 ควบคุม ให้คำแนะนำช่วยเหลือครู ติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้
 ครูมีโอกาสได้เพิ่มพูนความรู้ ดูแลเอาใจใส่การปฏิบัติงานและสนใจช่วยเหลือหาเรื่อง
 ส่วนตัว ให้คำติชมหรือพิจารณาความชอบเมื่อปฏิบัติงานได้ผลดี รวมทั้งสร้างควม

เป็นกันเองและจริงจังต่อครู ก็จะทำให้ครูมีขวัญดี (สุเมธ เดียววิภกร 2525 : 189) และเนื่องจากขวัญมีความสำคัญต่อการกำหนดพฤติกรรมในการทำงานของครู การที่ครูมีขวัญและกำลังใจดี ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน มีความรับผิดชอบ และเอาใจใส่ ตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ได้ผลงานเต็มเม็ดเต็มหน่วย ช่วยสร้างความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในหมู่คณะ เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย เกิดความเชื่อมั่นศรัทธาคู่หน่วยงาน เกื้อหนุนให้ผู้ปฏิบัติงานมีความคิดสร้างสรรค์ในกิจการต่าง ๆ (อุทัย นีร์ธูโต 2520 : 182) ผลของการที่ครูมีขวัญและกำลังใจดี ทำให้ครูตั้งใจสอน มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่กับนักเรียน นักเรียนได้เรียนรู้มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาตามจุดหมายของหลักสูตร และทำให้ร่วมมือในการปฏิบัติงานที่ทางโรงเรียนมอบหมาย เช่น งานตกแต่งโรงเรียน งานธุรการ งานที่เกี่ยวกับชุมชน ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขวัญและกำลังใจของครูจึงมีความสำคัญต่อการทำงานและส่งผลต่อมาตรฐานของโรงเรียนด้วย

13. การให้บริการแก่ชุมชน

ตัวแปรการให้บริการแก่ชุมชนนี้ เมื่อพิจารณาโดยเฉพาะตัวแล้ว โรงเรียนมาตรฐานสูงสามารถให้บริการชุมชนได้มากกว่าโรงเรียนมาตรฐานต่ำ ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($F_u = 40.35$) มีค่า partial η^2 เกินเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 1.0000 ($F_{re} = 1.5747$) ค่าสัมประสิทธิ์จำแนกกลุ่มมาตรฐานมีน้ำหนักในการจำแนกมาตรฐานของโรงเรียนได้เป็นลำดับที่สิบสาม ($d = .1089$) โดยที่โรงเรียนเป็นสถาบันส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้รูปแบบและวิธีการทางสังคมเพื่อให้ผู้เรียนเข้ากับสังคมได้ดีและมีความสุข และเป็นสถาบันหลักในชุมชนที่มีความพร้อมทางค่านิยมสถานศึกษา บุคลากร และเป็นแหล่งวิทยาการต่าง ๆ ที่ชุมชนอาจใช้ประโยชน์ได้ โรงเรียนจึงควรมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาชุมชน (ไพฑูริย์ สันถาวรค์ 2525 : 25, 51) การให้บริการแก่ชุมชนนั้น โรงเรียนสามารถดำเนินการได้หลาย ๆ รูปแบบ เช่น การประชุมชี้แจงนโยบายและงานของโรงเรียนให้ผู้ชุมชนทราบ

หรือจัดทำเอกสารเผยแพร่ข่าวสารของทางโรงเรียน รายงานผลการเรียน สุขภาพและ
 ความประพฤติของนักเรียนให้ผู้ปกครอง ส่งเสริมการจัดกิจกรรมและการศึกษาให้แก่
 ศิษย์เก่าของโรงเรียน จัดแนะแนวอาชีพหรือความรู้ทั่วไปแก่ชุมชน ให้ใช้สถานที่ของ
 โรงเรียนในการจัดกิจกรรม ให้บริการยืมสิ่งของ เครื่องใช้ไม่ใช้ในการจัดงานต่าง ๆ
 ส่งเสริมให้มีการเล่นกีฬาและกิจกรรมสันทนาการ ตลอดจนให้ครู นักเรียนไปร่วมงาน
 ประเพณี การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ หรืออนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชน เป็นต้น
 โรงเรียนประถมศึกษาคควรให้ความสำคัญต่อการจัดบริการแก่ชุมชนให้มากขึ้น เพื่อเป็น
 การเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในการที่จะร่วมมือกันพัฒนา
 ปรับปรุงโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้า จะได้ช่วยเน้นย้ำให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการ
 จัดการศึกษา และร่วมมือกับทางโรงเรียนมากขึ้น (สมชัย วุฒิปรีชา 2527 :
 4) การให้บริการแก่ชุมชนจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับ ความสามารถใน
 การบริหารของผู้บริหาร มนุษย์สัมพันธ์ของผู้บริหาร ความสามารถในการสอนของครู
 ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียนของครู การใช้หลักสูตร เพราะ
 ตัวแปรเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับการให้บริการแก่ชุมชน และเป็นตัวแปรหรือปัจจัยที่ส่งผล
 ต่อการดำเนินงานของโรงเรียนด้วย โรงเรียนที่จัดบริการให้แก่ชุมชนได้มาก ย่อมจะ
 ได้รับความร่วมมือจากชุมชนมากด้วย ทำให้โรงเรียนได้รับปัจจัยต่าง ๆ จากชุมชนที่
 จำเป็นต่อการพัฒนาโรงเรียนได้มากขึ้น และส่งผลต่อมาตรฐานของโรงเรียนในที่สุด

14. การใช้หลักสูตร

การใช้หลักสูตร เป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักในการจำแนกความแตกต่างระหว่าง
 โรงเรียนมาตรฐานสูง กับโรงเรียนมาตรฐานต่ำได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
 ($F_u = 66.84$) แต่ค่า **partial F** เมื่อได้รับเลือกเข้าสมการไปแล้ว เกินเกณฑ์
 ที่กำหนดไว้ไม่มากนัก ($F_{re} = 1.0301$) จึงเป็นตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการ
 เป็นลำดับสุดท้าย และมีน้ำหนักในการจำแนกความแตกต่างมาตรฐานของโรงเรียนได้
 น้อยที่สุด ($d = .0592$) อย่างไรก็ตาม ตัวแปรนี้ก็ได้รับการสนับสนุนจากการ

ศึกษาของสถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์ ซึ่งพบว่า ปัจจัยด้านการเรียนการสอน ซึ่งได้แก่ การเตรียมความพร้อม ความเข้าใจหลักสูตร เป้าหมายในการสอน การใช้อุปกรณ์ การใช้หลักจิตวิทยา การมอบหมายงาน และการวัดผลประเมินผล เป็นปัจจัยที่ส่งผลและอธิบายคุณภาพของโรงเรียนที่แตกต่างกันได้เป็นอย่างดี (สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์ 2526 : 53, 77) โดยความเป็นจริงแล้ว การใช้หลักสูตร น่าจะเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากกว่าปัจจัยอื่น ๆ เพราะหลักสูตร เป็นแผนงานหลักในการจัดการศึกษาที่โรงเรียนต้องสอนเด็กได้มีความรู้ มีทักษะ สามารถที่จะออกไปทำงาน และฝึกฝนอบรมให้มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา มีคุณธรรม ออกไปเป็นพลเมืองดีของชาติ แต่เนื่องจาก การใช้หลักสูตร มีความสัมพันธ์กับ ความรับผิดชอบในงาน และการเอาใจใส่ต่อนักเรียนของครู ($r = .62$) ความสามารถในการสอนของครู ($r = .53$) ขวัญและกำลังใจของครู ($r = .23$) คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของครู ($r = .29$) มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร ($r = .23$) ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร ($r = .21$) แสดงว่า การใช้หลักสูตร จะบรรลุตามหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตร ขึ้นอยู่กับ ครูและผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งครูจะต้องหมั่นศึกษาค้นคว้า เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถดำเนินการสอนได้ตามแผนการสอน มีความรับผิดชอบต่องานและดูแลเอาใจใส่นักเรียน และผู้บริหารโรงเรียน ต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรอย่างแจ่มแจ้ง สามารถวางแผนปฏิบัติการ ได้ค่าปรึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูปฏิบัติงานได้เต็มที่ นอกจากนี้ ต้องประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้าใจหลักสูตร รายงานผลการเรียนและปัญหาของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ ผลการปฏิบัติงานของครูและผู้บริหารโรงเรียน จะส่งผลต่อการใช้หลักสูตร ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากการวิจัยของ ประมวล เสนาเทวี (Senarith. 1980 : 75) ที่พบว่า การบริหารโรงเรียน เป็นปัจจัยส่งผล โดยอ้อมผ่านครูผู้สอนไปสู่การใช้หลักสูตร การใช้หลักสูตร จึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้โรงเรียนมีมาตรฐานสูงขึ้น

ข. ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความแตกต่างมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา

ตัวแปรที่เป็นปัจจัยจำแนกความแตกต่างระหว่างโรงเรียนมาตรฐานสูง กับโรงเรียนมาตรฐานต่ำทั้ง 14 ตัวแปร ดังได้อภิปรายผลมาแล้วนั้น มีจำนวนน้อยกว่าตัวแปรในสมมุติฐานที่ตั้งไว้ 17 ตัวแปร ตัวแปรที่ไม่ได้รับเลือกเข้าสมการจำแนกกลุ่มมี 3 ตัวแปร คือ ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของผู้บริหาร การนิเทศภายในโรงเรียน และความร่วมมือจากชุมชน

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของผู้บริหาร กับความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร หรือ มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r = .76$) และเป็นความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งยังเป็นความสัมพันธ์ที่ตัวแปร ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของผู้บริหาร ไม่แตกต่างกับตัวแปรอื่น ๆ อีกด้วย นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลใน STEP 4 (ตาราง 14 ในภาคผนวก) เมื่อตัวแปร ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร (x_2) ได้รับเลือกเข้าสมการแล้ว ทำให้ค่า partial F ของตัวแปร ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของผู้บริหาร (x_3) ลดลงจนต่ำกว่าเกณฑ์ที่จะได้รับเลือกเข้าสมการ ซึ่งกำหนดไว้ 1.0000 ($F_{en} = .096$) ทั้ง ๆ ที่ค่า F_{en} ของตัวแปรทั้งสองไม่แตกต่างกันมากนักใน STEP 3 ($F_{en} = 38.920, 20.388$ ตามลำดับ) แสดงว่า ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร (x_2) กับความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของผู้บริหาร (x_3) เป็นตัวแปรที่มีความซ้ำซ้อนกันมาก ตัวแปร ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของผู้บริหาร จึงถูกตัดออกจากสมการ

การนิเทศภายในโรงเรียน ก็เช่นเดียวกับ ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของผู้บริหาร กล่าวคือ เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับ ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร สูงและมากกว่าความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ ($r = .56$) และเมื่อตัวแปร ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร ได้รับเลือกเข้าในสมการใน STEP 4

ทำให้ค่า **partial F** ของตัวแปรนี้ลดลงทันที แสดงว่า การนิเทศภายในโรงเรียนขึ้นอยู่กับ ความสามารถในการบริหาร ของผู้บริหาร จึงเป็นตัวแปรที่ถูกคัดออกจากสมการด้วย

ส่วนตัวแปรความร่วมมือจากชุมชน ซึ่งเป็นตัวแปรที่ถูกคัดออกจากสมการด้วยนั้น เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับตัวแปร การให้บริการแก่ชุมชน อยู่ในระดับสูงและมากกว่า ความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ ทั้งหมด ($r = .78$) และอีกประการหนึ่ง ตัวแปรนี้ค่า **partial F** ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 1.0000 ($F_{cn} = .053$) จึงทำให้ไม่ได้รับเลือกเข้าสมการ แสดงว่า ความร่วมมือจากชุมชน กับ การให้บริการแก่ชุมชนเป็นตัวแปรที่มีความซ้ำซ้อนกันมากที่สุด

เพื่อช่วยให้มองเห็นภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น อาจสรุปและจัดกลุ่มตัวแปรต้นที่เป็นปัจจัยจำแนกความแตกต่างระหว่างโรงเรียนมาตรฐานสูง กับโรงเรียนมาตรฐานต่ำได้ดังนี้

1. ตัวแปรที่เป็นปัจจัยจำแนกความแตกต่างมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา
  - ปัจจัยค่านผู้บริหารโรงเรียน ขึ้นอยู่กับ คุณวุฒิและการศึกษาอบรม ความสามารถในการบริหาร และมนุษยสัมพันธ์
  - ปัจจัยค่านครู ขึ้นอยู่กับ คุณวุฒิและการศึกษาอบรม ความสามารถในการสอน ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียน ชั่วและกำลังใจ
  - ปัจจัยค่านการบริหารงานวิชาการ ขึ้นอยู่กับ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน กับ การใช้หลักสูตร ค่านการบริหารงานกิจการนักเรียน ขึ้นอยู่กับ การจัดบริการสวัสดิการนักเรียน กับการจัดกิจกรรมนักเรียน ค่านการบริหารอาคารสถานที่ ขึ้นอยู่กับ ความพร้อมของอาคารสถานที่ กับ การตกแต่งบริเวณโรงเรียน และค่านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ขึ้นอยู่กับ การให้บริการแก่ชุมชน
2. ตัวแปรที่มีใช้ปัจจัยจำแนกความแตกต่างมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของผู้บริหาร การนิเทศภายในโรงเรียน และความร่วมมือจากชุมชน

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยที่ทำให้มาตรฐานของโรงเรียนแตกต่างกัน มี 14 ปัจจัย ซึ่งสามารถจัดเป็นหมวดหมู่ได้ 3 กลุ่ม คือ ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหาร โรงเรียน ประกอบด้วย คุณวุฒิและการศึกษาอบรม ความสามารถในการบริหาร มนุษยสัมพันธ์ ปัจจัยด้านครู ประกอบด้วย คุณวุฒิและการศึกษาอบรม ความสามารถในการสอน ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่แก่นักเรียน ชีวีคุณและกำลังใจ ปัจจัยด้านงานบริหารโรงเรียน งานวิชาการ ประกอบด้วย การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน การให้หลักสูตร งานกิจการนักเรียน ประกอบด้วย การจัดบริการสวัสดิการนักเรียน การจัดกิจกรรมนักเรียน งานอาคารสถานที่ ประกอบด้วย ความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ การตกแต่งบริเวณโรงเรียน และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ใกล้เคียง การให้บริการแก่ชุมชน การที่จะพัฒนาปรับปรุงโรงเรียนให้มีความมาตรฐานสูงขึ้น ควรจะพัฒนาที่ปัจจัยเหล่านี้ ซึ่งมีบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานยกระดับมาตรฐานของโรงเรียน ดังต่อไปนี้

ก. ผู้บริหารการประถมศึกษาในระดับอำเภอ จังหวัด และระดับชาติ ควรดำเนินการดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

1. ให้ความสนใจในเรื่องอาคารสถานที่เป็นอันดับแรก เนื่องจากความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมาเป็นอันดับหนึ่ง การตกแต่งบริเวณโรงเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน เป็นปัจจัยสำคัญในอันดับสาม และอันดับห้า เพราะจะเป็นปัจจัยที่จะอำนวยความสะดวกการจัดการเรียนการสอนและเอื้อต่อปัจจัยอื่น ๆ อีกหลายปัจจัย การส่งเสริมให้โรงเรียนมีความพร้อมและดำเนินการให้มีปัจจัยเหล่านี้ ผู้บริหารระดับสูง ควรจะ

1.1 จัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดการสถานที่ให้เพียงพอ เพื่อให้โรงเรียนมีอาคารเรียน อาคารประกอบในการที่จะจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ ตามหลักสูตร ควรเพิ่มงบประมาณต่อคนต่อปีมากขึ้น เพื่อเป็นการบำรุงรักษาสิ่งก่อสร้างให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ดี และควรจัดสรรให้เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการปรับปรุงตกแต่งบริเวณโรงเรียนด้วย เพื่อช่วยลดภาระในการ

หารายได้ของโรงเรียนที่มีจำกัดกันอยู่เสมอ ซึ่งเป็นผลกระทบต่อการเรียนการสอนมาก

1.2 ควรให้มีคณะกรรมการ "ที่ปรึกษาเกี่ยวกับอาคารจัดการสถานที่ในสถานศึกษา" (School Building Consultants) ไว้ในเขตการศึกษาหรือจังหวัด เพื่อให้คำแนะนำแก่โรงเรียนต่าง ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับการแก้ปัญหาเรื่องอาคารสถานที่ การออกแบบและควบคุมงานก่อสร้าง การจัดตกแต่งบริเวณโรงเรียน การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนด้วย ทั้งนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้บริหารใหม่ ๆ และครูที่ยังขาดประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าว เป็นการป้องกันความผิดพลาด ความผิดพลาดทางวินัยและความสิ้นเปลืองที่เกิดจากการกระทำโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และยังช่วยยกระดับขวัญของผู้บริหาร โรงเรียนและผู้บริหารงานให้สูงขึ้นอีกด้วย

1.3 ควรจัดให้มีการพาดูผู้บริหารในโรงเรียนที่ยังมีมาตรฐานต่ำ ไปดูงาน เยี่ยมชม การจัดการอาคารสถานที่ การตกแต่งบริเวณโรงเรียน การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่มีมาตรฐานสูง เพื่อให้เกิดแรงบันดาลใจและเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในการบริหารงานด้วย

1.4 ในการจัดอบรมผู้บริหารและครู ควรจัดเรื่องการจัดการอาคารสถานที่ การตกแต่งบริเวณโรงเรียน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนไว้ในหลักสูตรฝึกอบรมด้วย เพราะความรู้ดังกล่าวจะช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อมาตรฐานการเรียนการสอนของโรงเรียนอย่างมาก

2. ในการบรรจุแต่งตั้งผู้บริหารโรงเรียน ควรจะเลือกผู้ที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ในการฝึกอบรม เพราะผลการวิจัยชี้ชัดว่า คุณวุฒิและการศึกษาอบรมของผู้บริหาร เป็นปัจจัยที่มีน้ำหนักในการจำแนกความแตกต่างมาตรฐานของโรงเรียนได้เป็นอันดับสอง และยังมี ความสามารถในการบริหาร มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร เป็นปัจจัยที่อยู่ในอันดับต้น ๆ ด้วย สำหรับผู้บริหารที่มีอยู่แล้วแต่ยังไม่มียุติและประสบการณ์อย่างเพียงพอ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรทำโครงการระยะยาวขอความร่วมมือจากสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ วิทยาลัยครู หรือมหาวิทยาลัย และเร่งส่งบุคคลเหล่านี้เข้าอบรมระหว่างภาคฤดูร้อนหรือระหว่างปิดภาคเรียนทันที หลักสูตรที่ควรเน้น คือ การบริหารโรงเรียน เน้นงาน

บริหารอาคารสถานที่ งานวิชาการ พฤกษกรรมผู้นำ และการให้บริการแก่ชุมชน การพัฒนาสมรรถภาพในลักษณะนี้จะช่วยยกระดับมาตรฐานโรงเรียนและชีวิตของครูควบคู่กันไปด้วย

3. เร่งประชาสัมพันธ์กับชุมชนในแง่ของการพัฒนามาตรฐานโรงเรียน ประถมศึกษา ขอความร่วมมือจากชุมชนเพื่อให้ได้ ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับ ความพึงพอใจในการบริหารโรงเรียนของครูใหญ่ การสอนของครู การจัดกิจกรรมนักเรียน ความรับผิดชอบของครู ความเข้าใจในหลักสูตร หรือความคาดหวังอื่น ๆ ข้อมูลจากชุมชนและผู้ปกครองสามารถทำให้มองเห็นภาพรวม ๆ การทำงานของผู้บริหารและครู สามารถนำมาใช้ประเมินปัญหาและความต้องการในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในโรงเรียนได้ชัดเจนขึ้น

4. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรเผยแพร่ผลวิจัยนี้ไปยัง เขตการศึกษาอื่น ๆ ด้วย เพื่อเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดการตื่นตัวในการหาวิจัยลักษณะเดียวกันในภาคอื่น ๆ หรือให้ผู้บริหารการศึกษาในระดับกลาง เช่น ระดับอำเภอ ได้ตระหนักถึงแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนในสังกัดของตนได้ตรงประเด็นมากขึ้นด้วย

5. อบรมครูประจำการ ไม่ว่าจะโดยความร่วมมือของวิทยาลัยครู มหาวิทยาลัย หรือโดยอ้อม เช่น การใช้ตำรา เอกสาร สื่ออื่น ๆ ควรเน้นสมรรถภาพการสอน วิธีสอนใหม่ ๆ ฝึกพฤกษกรรมผู้นำในคำครู ฝึกความรับผิดชอบ รวมทั้งการใช้หลักสูตร เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญต่อมาตรฐานของโรงเรียนทั้งสิ้น

ข. สำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

1. สืบรวจความพร้อมอาคารสถานที่ เสนอปัญหาที่รื้อและแนวทางแก้ไขให้ผู้บริหารระดับสูงได้ทราบ เพื่อจะได้สนับสนุนให้ความร่วมมือ จัดงบประมาณในการปรับปรุงแก้ไขให้มีปัจจัยสำคัญนี้โดยรีบด่วน

2. ควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการตกแต่งบริเวณโรงเรียน การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอน โดยการ จัดสัมมนาบ่อย ๆ ระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่ม อำเภอ หรือจังหวัด ไปเยี่ยมชมโรงเรียนดีเด่น จัดบรรยายพิเศษโดย

ครูใหญ่โรงเรียนคือคุณ อานคำรา หรือบทความจากวารสารต่าง ๆ ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษา เพื่อจะได้ทราบหลักเกณฑ์และแนวทางในการดำเนินการ นอกจากนี้ควรขอความร่วมมือจาก ครู นักเรียน คณะกรรมการโรงเรียน ผู้ปกครอง ให้ช่วยเหลือทางด้านความรู้ คำแนะนำ ให้วัดคุณลักษณะต่าง ๆ เช่น ต้นไม้ ปุ๋ย ชุม ศาลา งานศิลปะต่าง ๆ และแรงงาน เป็นต้น และควรเปิดโอกาสหรือชักชวนให้ชุมชนเข้ามาใช้เพื่อจะได้เห็นสภาพที่แท้จริงและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน

3. การพัฒนาตนเองและบุคลากรของโรงเรียน

3.1 การพัฒนาตนเอง ผู้บริหารต้องปรับปรุงคุณวุฒิของตนเองและหาทางเพิ่มพูนประสบการณ์ ความรู้ ความชำนาญด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน ในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารอาคารสถานที่ วิชาการ จุมนิยม พฤติกรรมผู้นำ ทั้งด้านปฏิบัติงานและมนุษยสัมพันธ์ เพราะสิ่งเหล่านี้ มีความสำคัญต่อมาตรฐานของโรงเรียนอย่างยิ่ง การพัฒนาตนเองอาจทำได้โดยการลาศึกษาต่อในหลักสูตรสาขาการบริหารโดยตรงที่สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ซึ่งเปิดทำการสอนสาขานี้ การไปศึกษาดูงานทั้งภายในและต่างประเทศ โดยการอ่าน ฟัง ร่วมประชุม สัมมนา เข้าร่วมการอบรม เป็นสมาชิกของสมาคมที่จะให้ประโยชน์ต่อตนเอง เช่น สมาคมการศึกษา สมาคมผู้บริหารการศึกษา สมาคมศึกษาศาสตร์แห่งประเทศไทย เป็นต้น

3.2 การพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน เป็นการส่งเสริมเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ทักษะในการสอน และปลูกฝังความรับผิดชอบการปฏิบัติงานให้แก่ครู เจ้าหน้าที่ คณะกรรมการโรงเรียน โดยการจัดให้มีศูนย์วิชาการ ศูนย์สื่อการเรียนประจำโรงเรียน เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์และเป็นแหล่งกลางในการศึกษากันคว้า สนับสนุนการปฏิบัติงานของครู เชิญวิทยากร ศึกษาพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ มาบรรยาย นิเทศ สาธิต จัดให้ไปดูงานโรงเรียนดีเด่น ประสานงานกับกลุ่มโรงเรียน อำเภอ จังหวัด จัดอบรม ประชุมสัมมนา และส่งเสริมให้มีการกันคว้า ทดลอง วิจัย หาวิธีการหรือคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ขึ้นใช้ในการเรียนการสอน และการปฏิบัติงาน

4. การให้ความสนใจกับขวัญของครูโดยปรับปรุงพฤติกรรมของตนเอง

ให้เป็นที่สรรเสริญ ปรับปรุงมนุษยสัมพันธ์ ความยุติธรรมในการบังคับบัญชา การพิจารณาความดีความชอบ จูงใจหรือเสริมแรงให้เป็น รู้จักช่วยเหลือผู้ร่วมงาน ยอมรับนับถือและฟังความคิดเห็นของครู ปรับปรุงสถานที่ทำงานให้ดีขึ้น เพื่อเสริมสร้างให้ครูมีขวัญดี มีกำลังใจที่จะปฏิบัติงานให้เกิดผลดีต่อโรงเรียน นอกจากนี้ การให้งาน ควรมีการคิดค่าตอบแทนเป็นระยะ ๆ อย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ ส่งเสริมความก้าวหน้า และพิจารณาความดีความชอบในผลงานของครูที่มีความรับผิดชอบ และมีความสามารถ ในการสอน เป็นประการสำคัญ

ค. สำหรับครู ควรจะดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

1. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการตกแต่งบริเวณโรงเรียน การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อช่วยผู้บริหารแก้ปัญหาอันเกิดจากอาคารสถานที่ และบรรยากาศภายในโรงเรียน เพื่อจะได้พบวิธีการและนำมาปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนได้

2. ต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถภาพในการสอน ความรับผิดชอบ และความเอาใจใส่ต่อนักเรียน การใช้หลักสูตร การจัดบริการสวัสดิการและการจัดกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อนักเรียนให้มากขึ้น เข้าศึกษาอบรมอยู่เสมอ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ของตนเองให้สูงขึ้น จะมีผลต่อขวัญ กำลังใจ และสมรรถภาพในการปฏิบัติงาน การพัฒนาสมรรถภาพดังกล่าวอาจทำได้โดยการ

2.1 เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่หน่วยงานทางการศึกษาจัดขึ้น ด้วยความตั้งใจและศรัทธาในวิชาการ เน้นประโยชน์ของการนำมาประยุกต์มากกว่า รู้ไว้เท่านั้น นอกจากนี้ ควรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับวิธีสอนต่าง ๆ ซึ่งสถาบัน การศึกษา หรือหน่วยงานต่าง ๆ มักจัดอบรมขึ้นเสมอ ๆ การเป็นสมาชิกวารสาร คำนวณวารสารทางวิชาการ ก็จะช่วยให้นักพบและได้แนวคิดที่จะสามารถนำมาดัดแปลงสู่การจัดการเรียนการสอน การปฏิบัติงานได้

2.2 ร่วมมือกับคณะครูในโรงเรียนในการจัดกิจกรรม การจัดบริการต่าง ๆ แก่นักเรียนให้มากขึ้น เช่น กิจกรรมสถานักเรียน ชุมนุมหรือชมรม

การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ การจัดการแสดงของนักเรียน การจัดอภิปราย ทัศนาที่ จัดปาฐกถา บริการต่าง ๆ ที่อาจจัด ได้แก่ บริการแนะแนวหรือการให้ คำปรึกษา การให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ การจัดดูแลรักษาความปลอดภัยในการเดินทาง หรือขณะอยู่ในโรงเรียน การจัดสหกรณ์หรือร้านค้าในโรงเรียน การจัดบริการอาหาร กลางวัน เป็นต้น เพื่อเป็นการเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของนักเรียน

2.3 ร่วมมือกับกลุ่มโรงเรียน ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดบริการหรือกิจกรรมนักเรียน เช่น การประชุมปรึกษา และวางแผนงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การจัดเข้าค่ายลูกเสือ ยุวกาชาด การจัด แข่งขันกีฬา การจัดนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียน การจัดการแสดงของนักเรียน ในวันสำคัญต่าง ๆ

3. ให้ความร่วมมือกับผู้บริหารโรงเรียนในการให้บริการแก่ชุมชนมากขึ้น เป็นต้นว่า จัดทำเอกสารเผยแพร่ข่าวสารหรืองานของโรงเรียน รายงานผลการเรียน สุขภาพ ปัญหา และความประพฤติของนักเรียนให้ผู้ปกครอง ส่งเสริมการจัดกิจกรรม และการศึกษาให้แก่ศิษย์เก่าของโรงเรียน จัดแนะแนวอาชีพหรือความรู้ทั่วไปแก่ชุมชน ให้ใช้สถานที่ของโรงเรียนในการจัดกิจกรรม ให้บริการยืมสิ่งของ เครื่องใช้ไปใช้ ในการจัดงานต่าง ๆ ส่งเสริมให้มีการเล่นกีฬาและกิจกรรมสันทนาการ และการไปร่วม งานประเพณี กิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น ตลอดจนการไปร่วมวางแผนและดำเนินงาน พัฒนาชุมชนด้วย

ง. ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแบบประเมินโรงเรียนดีเด่น

การวิจัยนี้กระทำกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้จำแนกมาตรฐานโดยใช้เกณฑ์แบบ ประเมินโรงเรียนดีเด่นของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งผล การวิจัยออกมาชัดเจนมากกว่า ได้ให้ความสำคัญของการใช้หลักสูตรน้อยไป คือเป็นปัจจัย ที่มีความสำคัญเป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งโดยหน้าที่ของโรงเรียนที่ดีแล้วควรมุ่งที่การจัดการ เรียน การสอนหรือการใช้หลักสูตรให้ได้ผลตามที่ตั้งจุดมุ่งหมายไว้ ฉะนั้น จึงควรมีการทบทวน หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินโรงเรียนเสียใหม่ โดยเน้นให้ความสำคัญการนำหลักสูตรไปใช้ ให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างเฉพาะในเขตการศึกษา 8 เท่านั้น ผลการศึกษาที่ได้จึงมีขอบเขตจำกัด ดังนั้น จึงควรมีการวิจัยลักษณะนี้ซ้ำอีก โดยขยายขอบเขตประชากรให้ครอบคลุมไปถึงภาคหรือเขตการศึกษาอื่น ๆ เพื่อเป็นการยืนยันสนับสนุนผลการวิจัยครั้งนี้ และเพื่อให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ได้กว้างขวางยิ่งขึ้น

2. ควรมีการวิจัยทดลองโดยใช้ตัวแปร 14 ตัวแปรที่เป็นปัจจัยจำแนกความแตกต่างมาตรฐานของโรงเรียนไปปรับปรุงโรงเรียนแล้วประเมินผลดูว่า โรงเรียนสามารถพัฒนาและมีมาตรฐานสูงขึ้นจริงหรือไม่

3. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีข้อบกพร่องที่ควรนำมาพิจารณาปรับปรุงสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

3.1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ครูและผู้บริหาร โรงเรียนเท่านั้น ทำให้ได้ข้อมูลจากบุคคลเพียง 2 กลุ่ม อาจไม่ครอบคลุมต่อการวัดมาตรฐานของโรงเรียน หากมีการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างชุมชนที่ทั้งโรงเรียนด้วย เพราะโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างมาก จะทำให้ทราบความรู้สึกรักใคร่และเป็นการค้นหาข้อมูลย้อนกลับที่โรงเรียนควรจะได้รับ

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งหมด 15 ชุด เป็นแบบสำรวจ 6 ชุด แบบสอบถาม 9 ชุด โดยผู้วิจัยร่วมกับศึกษานิเทศก์อำเภอเป็นผู้ประเมินและกรอกแบบสำรวจ 5 ชุด ให้ครูและผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้กรอกแบบสำรวจ 1 ชุด แบบสอบถาม 9 ชุด ข้อมูลที่ได้จากครูและผู้บริหารโรงเรียน อาจมีความคลาดเคลื่อนอยู่บ้าง ซึ่งอาจจะเกิดจากความเบี่ยงเบนในการอ่านแบบสอบถามที่มีจำนวนข้อและจำนวนชุดมากเกินไป การวิจัยครั้งต่อไป ควรลดจำนวนแบบสอบถามและเปลี่ยนเป็นใช้วิธีการอื่นแทน เช่น การสังเกต เป็นต้น อีกประการหนึ่ง แบบสอบถามทั้ง 9 มีความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์สูง อาจพิจารณาปรับปรุงลดจำนวนข้อคำถามแต่กว่า 20 ข้อ ก็ได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิติยา ปรีดิ์กิตติก กลยุทธ์บริหารเชิงการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร 2524, 339 หน้า อักขรภาพ
- คณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน การศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ
การประถมศึกษา พ.ศ. 2525 - 2534 วิทยาลัยวิชาการศึกษา 2526, 138 หน้า
- คู่มือบริหารโรงเรียนประถมศึกษา โรงพิมพ์การศึกษาดุสิต 2525,
822 หน้า
- สถิติการประถมศึกษา ปีการศึกษา 2526 โรงพิมพ์ดาวพาณิชย์ 2527,
116 หน้า
- เกณฑ์การแบ่งขนาดโรงเรียนประถมศึกษา เอกสาร อักขรภาพ 8 หน้า
- แบบประเมินโรงเรียนดีเยี่ยม ปีการศึกษา 2526 เอกสาร อักขรภาพ 6
หน้า
- คู่มือการประเมินโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อรับรองว่าโรงเรียนดีเยี่ยม
วัยประถมศึกษาแห่งชาติปี 2526 เอกสาร อักขรภาพ 28 หน้า
- คณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน รายงานการวิจัยและประเมินผล
ประสิทธิภาพของการประถมศึกษา : องค์ค่าแห่งประสิทธิภาพของการประถมศึกษา
พ.ศ. 2526, 272 หน้า อักขรภาพ
- เจดีย์ว บุรีศักดิ์ รายงานการวิจัย เรื่องลักษณะของครูที่ดี เอกสารการนิเทศการศึกษา
ฉบับที่ 187 หน่วยงานนิเทศกรรมการศึกษาธิการ, โรงพิมพ์ตำรวจ 2520,
425 หน้า
- ชญ แสงศักดิ์ "นักวิชาการนักบริหาร" สายใย 9(100) : 18 - 24 กันยายน
2527

นิพนธ์ กสิธร การจัดระเบียบองค์การ : ปัจจุบันและอนาคต พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์
พิมพ์เศศ 2523, 299 หน้า

วณิชิต พัฒนบริหารศาสตร์, สถาบัน รายงานการวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษา
ประชาบาล โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว 2526, 97 หน้า

ประยงค์ เยาวบุตร องค์คณะที่พึงปรารถนาของครูโรงเรียนชุมชน ตำบลกึ่งหนึ่งของ
ผู้บริหาร การศึกษา ครู และประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด ปรินฤตยานิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 118 หน้า อักษรสำเนา

ทวีดี หันนาคินทร์ หลักการบริหารโรงเรียน วัฒนาพานิช 2524, 363 หน้า

ไพฑูริย์ วิสัยจร ขวัญของครูโรงเรียนราษฎร์ในกรุงเทพมหานคร ปรินฤตยานิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 116 หน้า อักษรสำเนา

สวน สายยศ คณะอักษรศาสตร์ สายยศ สถิติวิทยาทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2
วัฒนาพานิช 2522, 186 หน้า

วิจิตร วรุตบางกูร การวางแผนผังและพัฒนาสถานศึกษา สมุทรปราการ ชนิษฐ์
การพิมพ์และโฆษณา 2524, 237 หน้า

————— ศึกษาสำหรับผู้นำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2525, 229 หน้า อักษรสำเนา

วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา วีระกุล การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา
เมืองไทย พิมพ์ครั้งที่ 3 สมุทรปราการ ชนิษฐ์การพิมพ์และโฆษณา 2523,
187 หน้า

วิจิตร อิมสิริ การพัฒนาหลักสูตร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2527, 235 หน้า อักษรสำเนา

- วิเชียร ชูสงฆ์ พฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย และความเสียสละ
ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7
ปทุมธานีพนม ฤๅ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527,
 106 หน้า อักสำเนา
- วินัย ทะระฉิถย์ สำรวจการปฏิบัติจริงในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
ประถมศึกษาในเขตการศึกษา 2 วิทยานิพนธ์ ฤๅ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 2522, 254 หน้า อักสำเนา
- วิไลวรรณ วิทย์วิโรจน์ การประถมศึกษา โรงเรียนพิเศษและทำปกเจริญผล 2525,
 372 หน้า
- ศักดิ์สิทธิ์ ชัยศิขยาสุวรรณ ควมบังชี้ความแตกต่างในการปฏิบัติของครูความแนวการใ้
หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ปริญญาโท ฤๅ.ค. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 184 หน้า อักสำเนา
- ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ คู่มืออบรมครูเรื่องการใช้หลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521 โรงเรียนศึกษานารีการทหารราบ 2521 ก., 182 หน้า
- คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โรงเรียนทูลกระุสภา
 2521 ข., 141 หน้า
- แนวการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เขตมทรธั เอกซ์ เซร ส
 ศึกษาธิการพิมพ์ 2522, 221 หน้า
- ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมสามัญศึกษา คู่มือการประเมินมาตรฐานโรงเรียน
ประถมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 รุ่งกิลป์การพิมพ์ 2523, 162 หน้า
- ศึกษาธิการ, กระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ การวางแผนและการจัด
การศึกษา โรงพิมพ์การศาสนา 2526, 566 หน้า

ศึกษาศึกษา, กระทรวง ส่วนงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ 91 ปีกระทรวงศึกษาธิการ
 เจ้าพระยาการพิมพ์ 2526, 195 หน้า

———— สถิติการศึกษานานาชาติ ปีการศึกษา 2525 โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ 2526,
 108 หน้า

สมพร สุกส์นีย์, ม.ร.ว. การประถมศึกษา ไชยวัฒนาพานิช 2525, 229 หน้า

ธมาน จงฉอมกลาง มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ในทัศนะของครู
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ปริชญานีพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 154 หน้า อักษรสาเนา

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย สาขาศึกษาศาสตร์ เอกสารการสอบชุดวิชา
การจัดการโรงเรียนประถมศึกษา หน่วยที่ 1 - 6 โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ 2525,
 410 หน้า

———— เอกสารการสอบชุดวิชาการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา หน่วยที่ 7 - 15
 โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ 2525, 526 หน้า

———— เอกสารการสอบชุดวิชาการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา หน่วยที่ 7 - 15
 โรงพิมพ์ยูนิโคกโปศกัณฑ์ 2526, 526 หน้า

———— เอกสารการสอบชุดวิชาโรงเรียนกักขุมชน หน่วยที่ 1 - 7 โรงพิมพ์การพิมพ์
 2525, 230 หน้า

———— เอกสารการสอบชุดวิชาหลักและระบบบริหารการศึกษา หน่วยที่ 1 - 5
 ธรรมนิรมการพิมพ์ 2523, 159 หน้า

สุจิตดา วีระกุล กาญจนา ศรีกาพสินธุ์ และวิจิตร (วีระกุล) วรุตานุกร
การนิเทศการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 4 โรงพิมพ์วิทยากร 2524, 316 หน้า

สุมิตร กุณาบุตร หลักสูตรและการสอน โรงพิมพ์ชวนพิมพ์ 2518, 159 หน้า

สุเมธ เคียวอิตเรศ พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน 2525, 219 หน้า
อักษรสำเนา

สุรพล ชีวรัตนพันธ์ การประเมินศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จ
เจ้าพระยา 2521, 254 หน้า อักษรสำเนา

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ การบริหารกิจการนักเรียน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พิษณุโลก 2520, 183 หน้า อักษรสำเนา

อาคม จันทสุนทร "การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน" มิตรสาร 21(17) :
36 - 38 15 กันยายน 2522

อุทัย หิรัญโต ศิลปะศาสตร์ของนักบริหาร โอเคียนส์โตร์ 2520, 312 หน้า

Kast, Fremont E. and James S. Rosenzweig. Organization and Management
: A System Approach. 2 nd. ed., New York, McGraw - Hill, 1974.
655 p.

Kenlinger, Fred N. and Elazar J. Pedhazur. Multiple Regression in
Behavioral Research. New York, Holt, Rinehart and Winston, Inc.,
1973. 534 p.

Nie, Norman H. and others. SPSS 2 nd. ed., New York, McGraw - Hill
Book Company, 1975. 675 p.

Norusis, M. J. SPSS Statistical Algorithms. 2 nd. ed., Chicago, SPSS
Inc., 1979. 166 p.

Senarith, Pramuan. An Assessment of the Implementation of Planned
Curriculum Change in Elementary Schools in Bangkok, Thailand.
Doctoral Dissertation, University of Pittsburgh, 1980. 174 p.

Tatsuoka, Maurice E. Multivariate Analysis : Techniques for Educational
and Psychological Research. New York, Wiley, 1971. 310 p.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

รายชื่อคณะกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งให้ความอนุเคราะห์
ในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

รายชื่อคณะกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งให้ความอนุเคราะห์
ในการพัฒนาเครื่องมือเพื่อใช้รวบรวมข้อมูล

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	ตำแหน่ง/ที่ทำงาน
1	รศ.ดร.วิจิตร วรุทบางกูร	-รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2	รศ.ดร.ไพศาล หวังพานิช	-รองศาสตราจารย์ สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3	นายทวี เฟ็งศรี	-ศึกษานิเทศก์ 6 หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
4	นายวิจิต ทองนุ้ย	-นักวิชาการ (งานประเมินมาตรฐานโรงเรียน) กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา ศึกษาแห่งชาติ
5	ดร.ศักดิ์สิทธิ์ ชัยติยาสุวรรณ	-นักวิจัย ฝ่ายสถิติและข้อมูล กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
6	นางสาวบุญศรี แสงประเสริฐ	-นิสิตปริญญาเอก สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
7	นางพิงพร สุรีแก้ว	-ศึกษานิเทศ 5 (ฝ่ายนิเทศ) สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา
8	นายประทวน วรรณโกฏี	-หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอจุน จังหวัดพะเยา
9	นายสมบูรณ์ ไชยจันดี	-อาจารย์ใหญ่โรงเรียนชุมชนบ้านห้วยจี่ว อำเภอจุน จังหวัดพะเยา

ภาคผนวก ข.

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

รหัส	
------	--

ฉบับที่ 1 สำหรับผู้วิจัยและศึกษานิเทศก์อำเภอ ประกอบด้วย

รหัสทำเนียบ
----

1. แบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้น	-
2. แบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน	09
3. แบบสำรวจการจัดบริการสวัสดิการและกิจกรรมนักเรียน	12-13
4. แบบสำรวจความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่	14
5. แบบสำรวจการตกแต่งบริเวณโรงเรียน	15

การลงรหัส ประกอบด้วยเลข 2 ตัว

<u>ตัวที่ 1</u> เป็นรหัสจังหวัด	1	แทน	เชียงราย
	2	แทน	เชียงใหม่
	3	แทน	น่าน
	4	แทน	พะเยา
	5	แทน	แพร่
	6	แทน	ลำปาง
	7	แทน	ลำพูน
<u>ตัวที่ 2</u> เป็นรหัสโรงเรียน	1	แทน	โรงเรียนมาตรฐานสูง
	2	แทน	โรงเรียนมาตรฐานต่ำ

แบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้น

คำชี้แจง

สำหรับผู้วิจัย กรอกข้อมูลของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยขอข้อมูลจาก
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

จำนวนครู ใช้สำหรับตรวจสอบจำนวนกลุ่มตัวอย่าง และเตรียมแบบ
สำรวจและแบบสอบถาม

จำนวนนักเรียน ใช้จัดขนาดโรงเรียนและใช้ประกอบแบบสำรวจความ
พร้อมทางด้านอาคาร สถานที่

การจัดชั้นเรียนตามหลักสูตร ใช้ประกอบแบบสำรวจความพร้อมทางด้าน
อาคาร สถานที่

1. จำนวนครูทั้งสิ้น (ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขณะนี้) ..... คน จากนั้นเป็น
  - 1.1 ผู้บริหาร ..... คน
  - 1.2 ผู้ช่วยผู้บริหาร ..... คน
  - 1.3 ครูผู้สอน ..... คน

2. จำนวนนักเรียนทั้งโรงเรียน (ไม่รวมนักเรียนชั้นเล็ก (เล็ก) ..... คน

เป็นนักเรียนชาย ..... คน

เป็นนักเรียนหญิง ..... คน

3. การจัดชั้นเรียนตามหลักสูตร ในปีการศึกษา 2527 โรงเรียนได้จัดชั้นเรียนดังนี้

ชั้นประถมศึกษาที่ 1	จำนวน	.....	ห้อง
ชั้นประถมศึกษาที่ 2	จำนวน	.....	ห้อง
ชั้นประถมศึกษาที่ 3	จำนวน	.....	ห้อง
ชั้นประถมศึกษาที่ 4	จำนวน	.....	ห้อง
ชั้นประถมศึกษาที่ 5	จำนวน	.....	ห้อง
ชั้นประถมศึกษาที่ 6	จำนวน	.....	ห้อง

09 แบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน

คำชี้แจง

เป็นการสำรวจการจัดสภาพแวดล้อมทั่ว ๆ ไป เกี่ยวกับที่ตั้ง อาคารสถานที่
 ทั่วบุคคล บรรยากาศในห้องเรียน โดยการเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน
 และเลือกวงกลมล้อมรอบตัวอักษร ก. ข. ก. ง. หรือ จ.

1. สภาพที่ตั้งโรงเรียน

เกณฑ์การให้คะแนน

2

ที่ราบ
เรียบ

1

ที่ลุ่มหรือเนิน
ขรุขระ

2. สิ่งแวดล้อมบริเวณรอบ ๆ โรงเรียน

เกณฑ์การให้คะแนน	มีแหล่งหรือสถานที่ต่อไปนี้หรือไม่				
	ยาเสพติด	การพนัน	โสเภณี	สถานอาชญากรรม	บาร์/ไนท์คลับ
ไม่มี 1 คะแนน					
มี 0 คะแนน					

3. สุขลักษณะภายในบริเวณโรงเรียน

เกณฑ์การให้คะแนน	มีสิ่งต่อไปนี้หรือไม่		
	กองขยะ/สิ่งปฏิกูล	ที่ลุ่มน้ำขัง/น้ำคั่ง	สิ่งที่จะเป็นอันตราย ต่อครู-นักเรียน
ไม่มี 1 คะแนน			
มี 0 คะแนน			

4. ที่ตั้งอาคารเรียน

เกณฑ์การให้คะแนน	ปราศจากสิ่งรบกวนต่อไปนี้			
	เสียง	กลิ่น	ควัน	ฝุ่นละออง
ไม่มี 1 คะแนน				
มี 0 คะแนน				

รายการ การ	รายการสำรวจ	ผลการสำรวจ	เกณฑ์การ ให้คะแนน
5	สภาวะห้องเรียน - การฉายเทอคาทาก - แสงสว่าง	ก. ดี ข. ไม่ดี ก. พอเพียง ข. ไม่พอเพียง	1 0 1 0
6	การดูแลรักษาความสะอาด ภายในโรงเรียน	ก. สะอาดมาก ข. สะอาด ค. ถัดช่วงสกปรก ง. สกปรก จ. สกปรกมาก	5 4 3 2 1
7	ระเบียบวินัยและความ เรียบร้อยภายใน ห้องเรียน	ก. มีระเบียบวินัยและเรียบร้อยดีมาก ข. มีระเบียบวินัยและเรียบร้อยพอควร ค. ขาดระเบียบวินัยและความเรียบร้อย	3 2 1
8	สภาพของครูโรงเรียนนี้ โดยส่วนรวม	ก. เป็นกันเอง ข. เก่งเก๋ยาก ค. ดุร้าย	3 2 1
9	สภาพนักเรียนโรงเรียนนี้ โดยส่วนรวม	ก. ง่าย สุนัข นาน ข. เก่ง เก๋ยาก ค. กลัว	3 2 1
10	ลักษณะกิจกรรมการเรียน การสอน	ก. นักเรียนมีส่วนร่วมมาก ข. นักเรียนมีส่วนร่วมปานกลาง ค. นักเรียนมีส่วนร่วมน้อย	3 2 1

12
13

แบบสำรวจการจัดบริการสวัสดิการและกิจกรรมนักเรียน

คำชี้แจง

เป็นการสำรวจการจัดบริการสวัสดิการแก่นักเรียน และการจัดกิจกรรมนักเรียน
 ในโรงเรียนที่ย่านมา โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน หรือครูที่ได้รับมอบให้
 เป็นเจ้าหน้าที่ หรือรวบรวมข้อมูลจากสมุดบันทึกการประชุม รายงานประจำปี
 สำรวจโดยการเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "ผลการสำรวจ"

ผลการให้คะแนน รายการที่จัดหรือมี ให้ 1 คะแนน ไม่จัดหรือไม่มี 0 คะแนน

รายการที่	รายการสำรวจ	ผลการสำรวจ		คะแนน
		จัด/มี	ไม่จัด/ไม่มี	
1	การจัดบริการสวัสดิการนักเรียน 1) บริการแนะแนว ..... 2) บริการสุขภาพ ..... 3) บริการอาหารกลางวัน ..... 4) สโมสร/ร้านค้าในโรงเรียน ..... 5) การจัดรักษาความปลอดภัย ..... 6) การช่วยเหลือนักเรียนที่ยากจน ..... 7) บริการอื่น ๆ (ระบุ)			
2	การจัดกิจกรรมนักเรียน 1) สภานักเรียน ..... 2) ชุมนุม หรือชมรม ..... 3) การศึกษานอกสถานที่ ..... 4) การแข่งขันกีฬา ..... 5) การจัดกิจกรรมแสดงของนักเรียน ..... 6) การจัดป่าปลูก อดิปราย ไถ่หวาที่ ..... 7) กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด ..... 8) กิจกรรมอื่น ๆ (ระบุ)			

14

แบบสำรวจความประทับใจของกำนันอัครา สถานที่

คำชี้แจง

เป็นการสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนพื้นที่ อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ฯลฯ สารานุกรมโลก และทางสัญจรของโรงเรียนจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร หรือครูที่ได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าหน้าที่ ข้อมูลจากทะเบียนต่าง ๆ ของโรงเรียน สำเร็จโดยการเติมตัวเลขลงในช่องว่าง หรือเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ○ ตามรายการต่อไปนี้

1. สถานที่

- 1) พื้นที่ของโรงเรียน จำนวน .....ไร่
- 2) สนามกีฬา มี ไม่มี
- 3) สนามเด็กเล่น มี ไม่มี
- 4) สถานที่/บุมพักผ่อนหย่อนใจ มี ไม่มี

2. อาคารเรียนและห้องเรียน

- 1) อาคารเรียนถาวร จำนวน ..... หลัง จำนวน ..... ห้อง
- 2) อาคารเรียนชั่วคราว จำนวน ..... หลัง จำนวน ..... ห้อง

3. อาคารประกอบ

- 1) ศาลา จำนวน ..... หลัง ที่ แยกเป็น ชาย ..... ที่ หญิง ..... ที่
- 2) ที่พัสดุอาคาร แบบรวม ..... ที่ แบบเดี่ยว ..... ที่
- 3) โรงฝึกงาน จำนวน ..... หลัง/หน่วย
- 4) โรงอาหาร จำนวน ..... หลัง
- 5) หอประชุม จำนวน ..... หลัง
- 6) อาคารเขตประสงฆ์ จำนวน ..... หลัง
- 7) เรือนเพาะชำ จำนวน ..... หน่วย

4. ที่อยู่อาศัย

- 1) บ้านพักครู จำนวน ..... หลัง

5. ส่วนการอุปโภค

- 1) ใส่น้ำ มี ไม่มี
- 2) ประปา มี ไม่มี
- 3) ตั้งถังเก็บน้ำฝน มี ไม่มี

6. ทางสัญจร

- 1) ถนน มี ไม่มี
- 2) ทางเดิน มี ไม่มี
- 3) ที่จอดรถสาธารณะ มี ไม่มี

7. ห้องเรียน

- 1) ห้องฝึกปฏิบัติ ห้องศูนย์วิชาการ ห้องธุรการ
- 2) ห้องพยาบาล
- 3) ห้องสมุด
- 4) ห้องทัศนศึกษา
- 5) ห้องโสตทัศนศึกษา/ศูนย์สื่อกลางเรียน
- 6) ห้องแนะแนว
- 7) ห้องเรียนวิชาเฉพาะ

จัดเป็นห้อง เฉพาะ/ จำนวน	จัดเป็นศูนย์หรือ จัดรวมกับห้อง อื่น ๆ/จำนวน	ไม่มี

เกณฑ์การให้คะแนน

1. <u>พื้นที่ของโรงเรียน</u>	มีเกณฑ์ดังนี้			
โรงเรียนขนาด	1 - 24	ห้องเรียน	พื้นที่ดินไม่ต่ำกว่า	6 ไร่
"	25 - 36	"	"	9 "
"	37 - 48	"	"	12 "
"	49 - 60	"	"	15 "
มีสถานเกณฑ์	ได้ 2	คะแนน	มีต่ำกว่าเกณฑ์	ได้ 1 คะแนน

2. สนามกีฬา สนามเด็กเล่น ที่พักผ่อน
มี ได้ 1 คะแนน ไม่มี 0 คะแนน
3. อาคารเรียน
จำนวนห้องเรียนในอาคารถาวร	ร้อยละ	100	ให้	5	คะแนน
"	"	80 - 99	"	4	"
"	"	60 - 79	"	3	"
"	"	40 - 59	"	2	"
"	"	ต่ำกว่า ร้อยละ 40	"	1	"
4. ห้องเรียน มีห้องเรียนมาตรฐาน (6 x 8 เมตรขึ้นไป) พอเพียงกับการจัดชั้นเรียนตามหลักสูตร
พอเพียง ได้ 2 คะแนน ไม่พอเพียง ได้ 1 คะแนน
5. ค้ำ ราบ 100 คนแรก ต่อ 3 ที่ และเพิ่ม 1 ที่ ต่อนักเรียนทุก ๆ 50 คน
หญิง 100 คนแรก ต่อ 5 ที่ และเพิ่ม 1 ที่ ต่อนักเรียนทุก ๆ 35 คน
6. ที่มีส้วมชาย แบบเดี่ยว 1 ที่ ต่อนักเรียนทุก ๆ 50 คน
แบบรวม 1 ที่ ต่อนักเรียนทุก ๆ 200 คน
7. มีตาสเกตต์ ได้ 2 คะแนน มีต่ำกว่าเกตต์ ได้ 1 คะแนน
7. โรงอาหาร โรงฝึกงาน หอประชุม หลังหรือหน่วยละ 1 คะแนน
อาคารเอนกประสงค์ หลังละ 3 คะแนน
8. เรือนเพาะชำ หน่วยละ 1 คะแนน
9. บ้านพักครู หลังละ 2 คะแนน
10. สาขาวงกฏ มี ได้ 1 คะแนน ไม่มี 0 คะแนน
11. ทางจักรยาน มี ได้ 1 คะแนน ไม่มี 0 คะแนน
12. ห้องสมุด มีหรือจัด เป็นห้องเฉพาะ ได้ 2 คะแนน
จัดเป็นมุมหรือจัดรวมกับห้องอื่น ๆ ได้ 1 คะแนน
ไม่มี 0 คะแนน

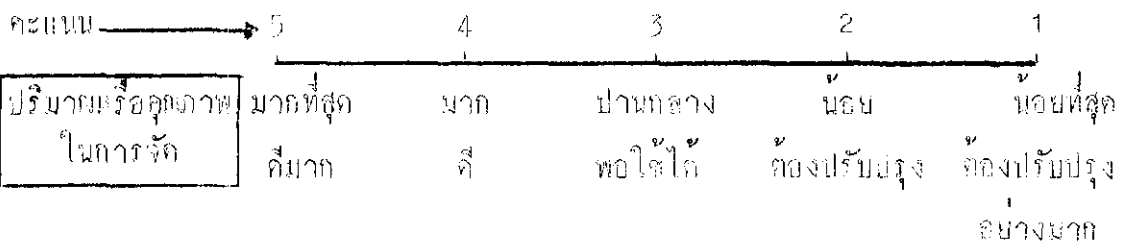
15

แบบสำรวจการตกแต่งบริเวณโรงเรียน

คำชี้แจง

เป็นการสำรวจการจัดตกแต่ง กุศล บริหารปรุง นำรุงรักษาอาคารสถานที่ ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ได้รับความสวยงามร่มรื่น เสริมสร้างบรรยากาศโรงเรียนให้น่าอยู่และเกื้ออำนวยการเรียน สำนวณรายการแล้วประเมินให้คะแนนโดยการเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง "ปริมาณหรือคุณภาพหรือคุณภาพในการจัด"

เกณฑ์การให้คะแนน

รายการที่	การตกแต่งบริเวณโรงเรียน	ปริมาณหรือคุณภาพในการจัด				
		5	4	3	2	1
1	การดูแลบำรุงรักษา					
	1) อาคารชั้นใต้/ชั้นโรงเรียน					
	2) อาคารอาคารเรียน					
2	การจัดตกแต่งบริเวณ					
	1) ไม้ดอกไม้ประดับ					
	2) ไม้ระแนง					
	3) ไม้ยืนต้น					
	4) เสาธง/บริเวณประกอบ					

รายการที่	การรอกกแกงบววิเวท:โรงเรียน	ปริมาณหรือคุณภาพในการจัด				
		5	4	3	2	1
3	5) ส่วนดขอม					
	6) พึ่งพิงค้มอน					
	7) ทาชาท้กรอม					
	8) สระน้ำ					
	9) กระถางค้ไม้					
	10) การไว้ส้					
	คุณภาพในการจัด					
	1) ความสะอาด					
	2) ความสวยงาม					
	3) ความเหมาะสม					
4) ความร่มรื่น						
5) ความเรียบร้อย						
6) ความเป็นสัดส่วน						
7) ประโยชน์ใช้สอย						
	ความดี					
	ดูช่วยกะแนนค่าปริมาณ หรือคุณภาพ					
	ได้กะแนน					
	รวมกะแนน					

รหัส			
------	--	--	--

ฉบับที่ 2 สำหรับครูและผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย

รหัสตัวแปร
----

1. แบบสำรวจจุดจุดเน้นและการเกาะอาบรวม	01-05
2. แบบสอบถามความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร	02
3. แบบสอบถามความพึงพอใจต่อใบหน้าที่การงานของครู	03
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของครู	04
5. แบบสอบถามความสามารถในการสอนของครู	06
6. แบบสอบถามความพึงพอใจในงานและการเอาใจใส่ ต่อเด็ก เยาวชนของครู	07
7. แบบสอบถามขวัญและกำลังใจของครู	08
8. แบบสอบถามการใช้หลักสูตร	10
9. แบบสอบถามการนิเทศภายในโรงเรียน	11
10. แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	16-17

ความหมายรหัส

ช่องแรก เป็นรหัสจังหวัดและโรงเรียน ประกอบด้วยเลข 2 ตัว

- ตัวที่ 1 เป็นรหัสจังหวัด
1	แทน เชียงราย
2	แทน เชียงใหม่
3	แทน น่าน
4	แทน สะเทิน
5	แทน แคร่
6	แทน ลำปาง
7	แทน ลำพูน

- ตัวที่ 2 เป็นรหัสโรงเรียน
1	แทน โรงเรียนมาตรฐานสูง
2	แทน โรงเรียนมาตรฐานต่ำ

ช่องที่ 2 เป็นลำดับที่ของแบบสอบถามที่แจกให้กับโรงเรียน ตามว่าจำนวนครูในโรงเรียนนั้น

ช่องที่ 3 เป็นลำดับที่ของแบบสอบถามที่แจกไปทั้งหมด ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

01 05	แบบสำรวจคุณภาพและการศึกษาอบรม
----------	-------------------------------

คำชี้แจง

1. โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องสถานะของผู้ตอบ
2. โปรดกรอกข้อมูลเกี่ยวกับคุณวุฒิและการศึกษาอบรม โดยการกรอกข้อมูลลงในช่องว่าง หรือเติมเครื่องหมาย ✓ ลงใน

สถานะของผู้ตอบ		รหัสตัวแปร
☐	ผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน	01
☐	ครูผู้สอน	05

รายการสำรวจ

1. วุฒิทางการศึกษา

- อุดมศึกษา หรือต่ำกว่า
- ปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี

2. การเข้าร่วมประชุมสัมมนา

(หมายถึง การประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือการสัมมนาทางวิชาการ ที่ทางโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน อำเภอ จังหวัด หรือหน่วยงานอื่น ๆ จัดขึ้น โปรดบันทึกไม่เกิน 5 ครั้ง นับถึงแต่ละครั้งล่าสุด)

ลำดับ	ช.ต.	เรื่อง
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

3. การเข้าร่วมการอบรม

(หมายถึง การอบรมทางวิชาการที่วัตถุประสงค์ให้ผู้ผ่านอบรม นำความรู้ไปใช้หรือปรับปรุงงานให้ดียิ่งขึ้น ไปรษณีย์ติดไม่เกิน 5 ครั้ง นับตั้งแต่ครั้งล่าสุด)

ลำดับ	พ.ศ.	เรื่อง
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

4. การศึกษาดูงาน

(หมายถึง การดูงานที่โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน อำเภอ จังหวัด เป็นผู้จัด หรือ การศึกษาดูงานโดยทุนจากทางราชการ ทั้งในและต่างประเทศ ไปรษณีย์ติดไม่เกิน 5 ครั้ง นับตั้งแต่ครั้งล่าสุด)

ลำดับ	พ.ศ.	สถานที่	เรื่อง
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

เกณฑ์การให้คะแนน

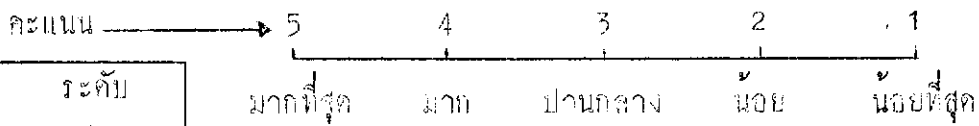
- จุดประสงค์การศึกษาคือ ได้ 1 - 3 - 5 คะแนน ตามลำดับในแบบสำรวจ
- การเข้าร่วมประชุมสัมมนา การเข้าร่วมการอบรม การศึกษาดูงาน ให้ตามรายการของผู้ตอบบันทึก รายการละ 1 คะแนน

02 แบบสอบถามความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร

คำชี้แจง

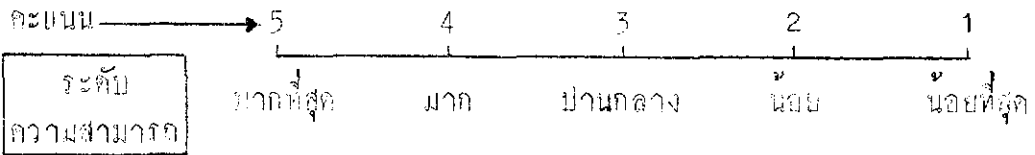
โปรดพิจารณาว่า ผู้บริหารโรงเรียนสามารถจัดการหรือดำเนินงานด้านต่าง ๆ ได้ดี ถูกต้อง เหมาะสม จัดเจน ประหยัด และประสบผลสำเร็จเกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วประเมินให้คะแนนโดยการเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงตามความคิดเห็นของท่าน

ความหมายของคะแนน

ข้อที่	ความสามารถของผู้บริหารในด้าน	ระดับความสามารถ				
		5	4	3	2	1
1	การวางแผนปฏิบัติการในโรงเรียน					
2	การจัดแบ่งสายงานของโรงเรียน					
3	การสั่งงานได้ชัดเจนและง่ายต่อการปฏิบัติ					
4	การควบคุมงานให้ค่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์					
5	การมอบหมายงานที่เหมาะสมกับบุคคล					
6	การปกครองบังคับบัญชา					
7	การประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน					
8	การประเมินผลการทำงาน					
9	การเป็นผู้นำ					
10	การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล					

ความหมายของคะแนน

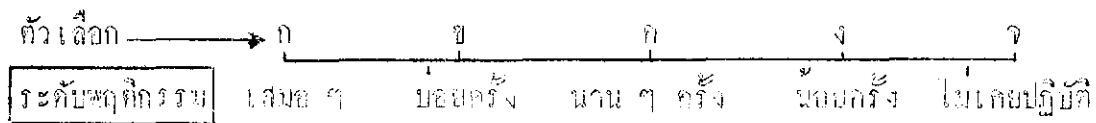
ข้อที่	ความสามารถของผู้บริหารในด้าน	ระดับความสามารถ				
		5	4	3	2	1
11	การติดต่อสื่อสาร					
12	การวางแผนงาน					
13	การแก้ปัญหา					
14	ความคิดริเริ่มปรับปรุงงาน หรือเปลี่ยนแปลง วิธีการทำงาน					
15	การประชุม					
16	การนิเทศงาน					
17	การพัฒนาและบำรุงรักษาอาคารสถานที่					
18	การรักษามูลค่าทรัพย์สินในโรงเรียน					
19	การจัดการค่าเช่าและการเงิน					
20	การนำงานร่วมกับผู้อื่น					

สำหรับผู้วิจัย

ความถี่					
ผู้ให้คะแนนค่าระดับความสามารถ					
ไล่คะแนน					
รวมคะแนน					

03 แบบสอบถามความพึงพอใจของบัณฑิตจบใหม่ในหน้าที่การงานของผู้บริหาร

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่า ผู้บริหารโรงเรียนนี้ มีพฤติกรรมตรงกับข้อคำถามในระดับใด แล้วเขียนตัวอักษรจากตัว เล็กเป็นสองระดับพฤติกรรมของผู้บริหาร ลงในช่อง "ระดับพฤติกรรม"

ข้อที่	พฤติกรรมผู้บริหาร	ระดับพฤติกรรม
1	ประพฤติและปฏิบัติตรงตามที่ได้ดูไว้	
2	พูดและทำในสิ่งที่ถูกต้องและ เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่	
3	ปฏิบัติงายอย่าง เข้มแข็งและ เต็มความสามารถ	
4	รับยึดชอบในคำสั่งที่ตน ไล่สั่งออกไปทุกกรณี	
5	ติดตามผลงานที่ตน รับผิดชอบหายไปทุก	
6	กำหนดนโยบาย เป้าหมายและวิธีดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน มีหลักเกณฑ์ เชื่อเป็นหลักในการปฏิบัติงาน	
7	วางแผน เพื่อแก้ปัญหาการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า	
8	จัดโครงสร้างของโรงเรียนได้เหมาะสมสอดคล้องกับ นโยบายและวัตถุประสงค์ของโรงเรียน	
9	จัดแบ่งสายงานและบุคลากรบังคับบัญชาให้เกิดความคล่องตัว ในการปฏิบัติงาน	
10	มอบหมายหน้าที่การงานให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ตรงตาม ความรู้ความสามารถและสายงาน	
11	สั่งงานได้ชัดเจนและอยู่ในวิสัยที่ผู้รับมอบหมายจะปฏิบัติ ได้โดยไม่มีปัญหา	

ศาสตราจารย์ ดร.

ดร. วรวิทย์ วัฒนศิริ

STEPWISE DISCRIMINANT ANALYSIS

ตาราง 11 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล STEP 1

ตัวแปรที่ได้รับแจ้งผลการ	F_{re}	ตัวแปรที่ไปเข้าสมการ	F_{en}
* X_{15}	1039.10	X_1	17.219
		X_2	37.500
		X_3	37.060
		X_4	9.910
		X_5	5.116
		X_6	32.243
		X_7	26.694
		X_8	22.251
		X_9	22.132
		X_{10}	24.637
		X_{11}	20.639
		X_{12}	37.711
		X_{13}	5.069
		X_{14}	53.267
		X_{16}	21.123
		X_{17}	11.332

X_{15} แทน การกหนดวงบริเวณโรงเรียน

ตาราง 12 แสดงผลการวิเคราะห์ของ STEP 2

ตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการ	Fre	ตัวแปรที่ไม่ได้เข้าสมการ	Pen
* X_{14}	53.26	X_1	477.49
X_{15}	679.63	X_2	27.42
		X_3	25.75
		X_4	8.80
		X_5	1.47
		X_6	22.21
		X_7	17.07
		X_8	16.57
		X_9	32.52
		X_{10}	13.04
		X_{11}	11.91
		X_{12}	5.66
		X_{13}	0.95
		X_{16}	20.04
		X_{17}	7.42

X_{14} แทน ปริมาณรวมของปริมาณอาหารสัตว์

ตาราง 13 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล STEP 3

ตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการ	F_{re}	ตัวแปรที่ไม่เข้าสมการ	F_{cn}
* X_1	477.49	X_2	38.920
X_{14}	577.76	X_3	20.388
X_{15}	2517.30	X_4	13.097
		X_5	4.529
		X_6	16.841
		X_7	4.536
		X_8	13.446
		X_9	6.097
		X_{10}	3.037
		X_{11}	21.266
		X_{12}	51.163
		X_{13}	1.200
		X_{16}	9.538
		X_{17}	7.041

X_1 แทน คุณวุฒิและภาระกิจของบรรณของผู้บริหาร

ตาราง 14 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล STEP 4

ตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการ	F_{re}	ตัวแปรที่ไม่เข้าสมการ	F_{on}
X_1	507.19	X_3	0.096
* X_2	30.92	X_4	0.689
X_{14}	563.48	X_5	0.021
X_{15}	2062.80	X_6	4.535
		X_7	0.014
		X_8	0.021
		X_9	8.994
		X_{10}	0.157
		X_{11}	2.005
		X_{12}	36.842
		X_{13}	0.011
		X_{16}	0.652
		X_{17}	0.086

X_2 แทน ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร

ตาราง 15 ผลของผลการวิเคราะห์ข้อมูล STEP 5

ตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการ	P_{rc}	ตัวแปรที่ไม่เข้าสมการ	P_{cn}
X_1	604.67	X_3	0.912
X_2	44.73	X_4	2.595
* X_{12}	36.04	X_5	2.138
X_{14}	530.06	X_6	4.396
X_{15}	2282.50	X_7	0.040
		X_8	0.349
		X_9	47.212
		X_{10}	0.206
		X_{11}	1.185
		X_{13}	6.079
		X_{16}	6.644
		X_{17}	1.805

X_{12} แทน ค่าดัชนีการวัดการขึ้นต้น

ตาราง 16 แสดงผลการวิเคราะห์ด้วยวิธี STEP 6

ตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการ	F_{rc}	ตัวแปรที่ไม่ได้เข้าสมการ	F_{cn}
X_1	734.04	X_3	0.171
X_2	56.26	X_4	2.161
* X_9	42.21	X_5	3.184
X_{12}	79.39	X_6	0.123
X_{14}	660.56	X_7	2.405
X_{15}	774.66	X_8	0.166
		X_{10}	1.462
		X_{11}	0.096
		X_{13}	6.006
		X_{16}	1.447
		X_{17}	0.402

X_9 แทน การจัดการสภาพแวดล้อมของอาคารเรียน

ตาราง 17 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล STEP 7

ตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการ	F_{re}	ตัวแปรที่ไม่เข้าสมการ	F_{en}
X_1	725.54	X_3	0.575
X_2	46.07	X_4	1.902
X_7	49.30	X_5	2.100
X_{12}	89.39	X_6	0.051
* X_{13}	8.00	X_7	2.624
X_{14}	688.30	X_8	0.229
X_{15}	767.71	X_{10}	1.332
		X_{11}	0.031
		X_{16}	0.715
		X_{17}	0.413

X_{13} แทน การจัดการรวมนักเรียน

ตาราง 18 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล STEP 8

ตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการ	F_{rc}	ตัวแปรที่ไม่เข้าสมการ	F_{en}
X_1	725.51	X_3	0.280
X_2	46.16	X_4	1.491
* X_7	2.82	X_5	2.616
X_9	52.20	X_6	2.517
X_{12}	52.15	X_8	0.619
X_{13}	8.41	X_{10}	0.058
X_{14}	686.53	X_{11}	0.104
X_{15}	751.99	X_{16}	1.495
		X_{17}	1.205

X_7 แทน ความรับผิดชอบในงาน และการเอาใจใส่ของนักเรียนของครู

ตาราง 19 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล STEP 9

ตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการ	F_{TC}	ตัวแปรที่ไม่เข้าสมการ	F_{en}
X_1	732.65	X_3	0.119
X_2	37.12	X_4	1.935
* X_5	2.61	X_6	2.771
X_7	3.23	X_8	0.160
X_9	53.80	X_{10}	0.425
X_{12}	95.34	X_{11}	0.095
X_{13}	7.18	X_{16}	1.265
X_{14}	681.40	X_{17}	1.252
X_{15}	742.92		

X_5 แทน อุณหภูมิในการที่กษาอบรมของครู

ตาราง 20 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล STEP 10

ตัวแปรที่จัดเรียงโดยค่าเฉลี่ย	F_{re}	ตัวแปรที่ไม่ใช่ค่าเฉลี่ย	F_{en}
x_1	730.95	x_3	0.468
x_2	30.72	x_4	3.167
x_5	2.66	x_8	0.237
* x_6	2.77	x_{10}	1.006
x_7	6.09	x_{11}	0.019
x_9	47.71	x_{16}	0.649
x_{12}	90.63	x_{17}	0.617
x_{13}	6.91		
x_{14}	674.20		
x_{15}	751.32		

x_6 แทน ความสามารถในการสวนของถู่

ตาราง 21 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล STEP 11

ตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการ	F_{re}	ตัวแปรที่ไม่เข้าสมการ	F_{en}
X_1	738.81	X_3	0.058
X_2	30.55	X_8	1.718
* X_4	3.16	X_{10}	0.842
X_5	3.55	X_{11}	0.045
X_6	4.00	X_{16}	1.380
X_7	6.61	X_{17}	1.784
X_9	45.26		
X_{12}	53.04		
X_{13}	6.35		
X_{14}	678.83		
X_{15}	758.06		

X_4 ถูกเลือกเข้าสมการ

ตาราง 22 แสดงผลการวิเคราะห์ถดถอย STEP 12

ตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการ	F _{re}	ตัวแปรที่ไม่เข้าสมการ	F _{en}
X ₁	740.50	X ₃	0.053
X ₂	28.94	X ₈	1.351
X ₄	4.33	X ₁₀	1.022
X ₅	3.72	X ₁₁	0.160
X ₆	3.10	X ₁₆	0.120
X ₇	7.22		
X ₉	44.27		
X ₁₂	94.57		
X ₁₃	6.36		
X ₁₄	674.63		
X ₁₅	760.40		
*X ₁₇	1.78		

X₁₇ แทน การให้บริการแก่ชุมชน

ตาราง 23 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล STEP 13

ตัวแปรที่ ¹ ได้รับเลือกเข้าสมการ	F _{re}	ตัวแปรที่ ² ไม่เข้าสมการ	F _{en}
X ₁	712.03	X ₃	0.022
X ₂	25.09	X ₁₀	1.030
X ₄	5.58	X ₁₁	0.569
X ₅	2.61	X ₁₆	0.153
X ₆	3.71		
X ₇	8.15		
*X ₈	1.55		
X ₉	45.67		
X ₁₂	92.85		
X ₁₃	6.59		
X ₁₄	647.86		
X ₁₅	733.12		
X ₁₇	1.41		

X₈ แทน ชนิดและค่าตั้งใจของตง

ตาราง 24 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล STEP 14

ตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าดำเนินการ	F_{re}	ตัวแปรที่ไม่เข้าดำเนินการ	F_{en}
X_1	710.79	X_3	0.015
X_2	23.61	X_{11}	0.269
X_4	5.45	X_{16}	0.357
X_5	3.29		
X_6	4.28		
X_7	4.98		
X_8	1.35		
X_9	46.67		
* X_{10}	1.03		
X_{12}	93.83		
X_{13}	6.04		
X_{14}	635.01		
X_{15}	734.01		
X_{17}	1.57		

X_{10} แทน การใช้หลักสูตร

ภาคผนวก ง.

รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อโรงเรียนที่ขึ้นกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับ ที่	ชื่อโรงเรียน	อำเภอ	จังหวัด	ขนาด	จำนวน	
					ครู/ผู้บริหาร	นักเรียน
1	ชุมชนแม่ขาวผดุง	เมือง	เชียงราย	กลาง	20	409
2	บ้านห้วยฮัก	เมือง	เชียงราย	กลาง	22	449
3	บ้านเม่ออิน	เชียงดาว	เชียงใหม่	เล็ก	8	142
4	บ้านห้วยเป้า	เชียงดาว	เชียงใหม่	เล็ก	7	154
5	ชุมชนลีลาเพชร	บัว	น่าน	กลาง	20	383
6	บ้านป่ากลางมิตรภาพ ที่ 166	บัว	น่าน	กลาง	27	647
7	บ้านร่องห้า	เมือง	พะเยา	เล็ก	16	225
8	บ้านควาเรือง	เมือง	พะเยา	เล็ก	14	209
9	วัดเขารังกราวาส (เขตศรีราษฎร์นุกูล)	เมือง	แพร่	ใหญ่มาก	70	1623
10	บ้านดั้น(เดิมวิทยาคาร)	เมือง	แพร่	กลาง	34	501
11	บ้านโป่งขวาง	ห้างฉัตร	ลำปาง	เล็กมาก	8	113
12	บ้านแม่ขามเหนือ	ห้างฉัตร	ลำปาง	เล็กมาก	6	87
13	บ้านรอยแยง	บ้านโฮ่ง	ลำพูน	เล็กมาก	9	69
14	บ้านสันเรณีย์	บ้านโฮ่ง	ลำพูน	เล็กมาก	8	115
รวม	14 โรงเรียน	7 อำเภอ	7 จังหวัด	4 ขนาด	265	5126

บัญชีที่จำแนกความแตกต่างบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 8

บทคัดย่อ

ของ

วิเชียร ประการมภ์

เสนอคณะมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มีนาคม 2528

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่จำแนกความแตกต่างระหว่าง
โรงเรียนมาตรฐานสูง กับโรงเรียนมาตรฐานต่ำ ในเขตการศึกษา 8

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษประกอบด้วย ครูและผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน
อยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 8 จำนวน 236 คน แบ่งเป็น
2 กลุ่ม คือ กลุ่มโรงเรียนมาตรฐานสูง 133 คน ใน 7 โรงเรียน และกลุ่ม
โรงเรียนมาตรฐานต่ำ 103 คน ใน 7 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสำรวจและแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม แบบ
การเลือกตัวแปรเข้าไปในสมการที่ละตัวแปร

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีน้ำหนักในการจำแนกความแตกต่างมาตรฐานของ
โรงเรียนมี 14 ตัวแปร จากจำนวนตัวแปรที่ศึกษา 17 ตัวแปร โดยเรียงลำดับ
ความสำคัญไว้ดังนี้ ความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ คุณวุฒิและการศึกษาอบรม
ของผู้บริหาร การตกแต่งบริเวณโรงเรียน การจัดบริการสวัสดิการแก่นักเรียน
การจักสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน ความสามารถในการบริหารของผู้บริหาร
มนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหาร ความรับผิดชอบในงานและการเอาใจใส่ต่อนักเรียนของครู
การจัดกิจกรรมแก่นักเรียน ความสามารถในการสอนของครู คุณวุฒิและการศึกษาอบรม
ของครู ขวัญและกำลังใจของครู การให้บริการแก่ชุมชน และการใช้หลักสูตร

FACTORS DISCRIMINATING THE PRIMARY SCHOOL STANDARD
IN THE EDUCATIONAL REGION VIII

AN ABSTRACT

BY

WICHIAN PHAROM

Presented in partial fulfillment of the requirements

for the Master of Education degree

at Srinakharinwirot University

March 1985

The purpose of this study was to investigate the factors discriminating the primary school standards in the Educational Region 8.

The samples of this study were consisted of 222 teachers and 14 administrators of the primary schools which were classified into two groups, those working in high standard schools and those working in low standard schools.

The instrument used for collecting the data were the survey type and rating scale type questionnaires. The stepwise discriminant analysis was applied in order to analyze the data.

It was found that 14 out of 17 independent variables were selected as factors discriminating school standards. They were ranked as follows :- building and adequacies, principals' qualification and training, school exterior decoration, management of student services, management of learning environment, principal's administrative competencies, principal's human relationship, teachers' responsibility, management of student activities, teaching competencies of teachers, teacher's qualification and training, teacher's morale management of community services and curriculum implementation.